

Epicurm und das attische Drama	281 ff. 290. 292	Lorenz	283 ff.
Eustathios	307 ff.	Lucian citiert alexandrinische Sprichwörter	306
Fabel	289 f. 294	Märchen	292 f.
Florilegien	281	Maibaum	284
Fragment eines Komikers?	268	Maison	275 ff.
Gephyriäer	270 f.	Marsyas	302. 304
Gregorius Cypr., Quellen	236 ff.	Megarische Komödie	276 ff.
Handschriften		Metroon	305
— Ambrosianus E 64	205 ff.	Milchmädchenfabel	294
— Athous	218 f.	Mimos	286 ¹⁰ 290 f.
— Baroccianus 219	228 ff.	Mommsen, Th.	307
— Brit. Mus. Add. S. 110, Abschr. des Laur.	222 f.	Müller, Otr.	284
— Cantabrigiensis Coll. S. Trin. O. 1. 2.	235 ff.	Musik bei den Alexandrinern	302
— Erasmanus	220	Mythographische Kompendien	292 f.
— Laurentianus 55, 7	254 ff.	Nikolaos Dam. s. Aristoteles	
— Laur. 80, 13	222 f.	Novellen	271 ⁵ . 290. 294. 299
— Parisinus 2650	254 ff.	Papadopulos Kerameus	268
— Vallicellianus F 24	235 ff.	Pausanias der Atticist	270
— Vaticanus Gr. 306	235 ff.	Pinelli	219
— Vat. 482 (Krameri)	236 ff.	Preger	280
— Vat. 878	226 f.	Pygmäen	292
— Vat. 458	228 ff.	Renaissance	219 f. 293
Herakles	286	Schwurceremonie	299 ⁶
— und die Pygmäen	286 f. 292	Seleukos der Aristarcheer	300
— Falscher H.	268. 279	Spitznamen in Alexandrien	307
Hermenepigramm	277	Suidas benützt die <i>D</i> -Recension der Paroemiographen	220. 236. 255. 273 f.
Herodot bei Demon	274	— ein Aristophanesexemplar	268
Herondas, Lebenszeit	302	Telchinen	301
Hiller	277	Tellosepisode bei Herodot	271 ⁶
Horaz citiert alexandrinische Sprichwörter	303	Theiodamas	278
Hyperboreer	299. 321	Timäus benutzte Komödien	285 f.
Klearch	306	Töpfler	271 f.
Kleobis und Biton	271 ⁶	K. Tümpel	301
Kleopatra	305. 306	Uttarakuru	321
Knaack	293	v. Wilamowitz	270 f. 276
Köche im Lustspiel	276. 279	Wortspiel	304
Komikerfragment?	268	Zenobios bei Suidas	273 f.
Kotyttien in Sicilien	284 ff.	s. Suidas	
Legenden, ätiologische	285 f. 305	Zielinski	276 ff. 284
Legrand	219	Zwerge im Kampf mit dem Riesen	292 f.
Lekythos	303		

NECHEPSONIS ET PETOSIRIDIS

FRAGMENTA MAGICA

EDIDIT

ERNESTUS RIESS.

Nechepsonis et Petosiridis celeberrimorum astrologorum fragmenta edituro mihi opus est breviter praemittere, quid de eorum vita, scriptis, librorum memoria erui potuerit¹⁾.

Aegyptios eos fuisse, et quidem regem alterum, alterum sacerdotem, omnium auctorum consensus testatur. Dubitari potest, qua aetate, si unquam fuere, vixerint. N. regem attribuit dynastiae XXVI Manetho (F. H. G. II 593), qui tamen an nunquam vixerit dubitat Wiedemann (Gesch. Aeg. p. 116. Aeg. Gesch. p. 601). Manethonis testimonium fulciri videbatur papyro quadam demotica anni a. C. n. 619 (ed. Lauth, Münch. Sitzungsber. 1875, II, 89 s.), sed in hac re editori fidem denegandam esse me docuit Wiedemann. Certum tamen videtur Petosiridem commemorari altera papyro demotica anni 617 a. C. n. Ibi ille audit sacerdos Abydenus una et Thebanus, celeberrimus propter sapientiam inter omnes homines. Iam hic idemne habendus sit atque astrologus in dubio relinquendum est. Quo certius est, tenacissima memoria duos viros inter se coniungi; saepius enim verba quoque, quae Nechepsoni hic testis dederat, ille Petosiridi tribuit et vice versa.

Credebantur autem praecipui astrologiae Aegyptiae auctores, cui pro more iatromathematica scientia adnectebatur [F(irmicus) M(aternus) l. VIII, c. 5; interpretis anon. Ptolem. p. 111, 27; 112, 51 ed. Basil. 1559]. Et, ne quid eorum dignitati deesset, cum ipsis dis commercium habuisse et ferebantur et ipsi, ut videtur, affirmabant [F. M. l. III, praef. Proclus in rem publ. Platonis in Schoellii A. G. II p. 120. V(ettius) V(alens) l. VI, praef.].

Scriptorum catalogum servavit Suidas v. Πετόσιρις: Αἰγύπτιος. φιλόσοφος. καθὰ Ἑλληνας καὶ Αἰγύπτιοι τὰ περὶ θεῶν διετάξαντο. Ἐπιλογὰς ἐκ τῶν ἱερῶν βιβλίων. ἀστρολογούμενα. καὶ περὶ τῶν παρ' Αἰγυπτίους μυστηρίων.

De primo libro περὶ θεῶν nihil scimus. Conicere tamen licet egisse illum aut de cultu deorum, aut de necessitudine inter Graeca et Aegyptia numina intercedente. Librum satis recentem fuisse titulus ipse prodit. Huc fortasse fragmentum theurgicum a Proclo servatum referendum est (no. 33).

¹⁾ Accuratius haec exposui in dissertatione mea, eiusdem tituli, Bonnae 1890 edita.

Nihil omnino hodie exstat ex opere *περὶ μυστηρίων*, quod unus Suidas novit. *μυστήριον* audit apud chymicos tinctura illa ad aurum fabricandum adhibenda. De eadem re fortasse illud opus egit, nam N. chymicum scholia Lucani nomine non nominato dicunt (cf. Usenerum in Mus. Rhen. XXVI, p. 157/58). Sed recentissimum librum fuisse oportet, cum N. nomen in collectione chymicorum a Berthelot edita non appareat, ipsum vero illud dictum Firmicus (l. IV, c. 16) adferat ex opere medico, cui fortasse uni iure vindicabitur.

Ἐπιλογαὶ ἐκ τῶν ἱερῶν βιβλίων quamquam multifariam explicari possunt, suspicor tamen nihil esse hunc librum nisi astrologiam. Manetho enim personatus ipso ἱερῶν βιβλίων titulo utitur (l. V praef.) ad significandam Petosiridis apotelesmaticen.

Haec igitur ἀστρολογουμένων inscriptione insignita nobis quoque notissima plurimis fragmentis est. Neque enim dubitari potest, quin hoc duorum virorum opus idem sit ac Petosirideum Suidae. Quot libris constitutum fuerit, vix definiri potest. Commemoratur a Vettio l. XIII (l. III, c. 5), cui vulgo continuant librum XIV iatromathematicum a Galeno (l. X, c. 18) laudatum. Quae opinio Ptolemaei loco eiusque scholiasta firmari videtur (Ptol. tetrab., l. I, c. 2; schol. Bas. 1559, p. 151; cf. F. M. l. IV, c. 16). Sed error hic manifestus est. Cum enim per totum l. XIII de loco Fortunae ageretur, post quem permulta sequi debebant mere astrologica, non potuit intercalari liber medicus. Neque credi potest omnia quae de N. medicina traduntur diversissimae speciei in unum librum conferta esse. Accedit, quod medicina ubique Nechepsoni, Petosiridi nusquam, tribuitur, qui tamen in astrologia regis sui laudem sua ipsius fama fere occultavit. Luculentum denique est testimonium Firmici medicum librum aperte ab astrologis separantis (l. VIII, c. 3). Ptolemaeus quomodo interpretandus sit, facile e suppositis, quae infra edentur, apparebit.

Amplissimam autem N. et P. disputationem fuisse certum est. Egerunt enim primum de mundi universi natura, tum de astrologia generali, quae per *μετέωρα* decernebat, denique de astrologia speciali, quae ad singulos homines pertinebat. Rationem operis e Manethone, qui verba Petosiridis versu heroico sese expressisse dicit te restitutum esse sperabis. Hoc tamen non datur. Certissimum enim est in omnibus omnino eius libris nihil congruere cum fragmentis hodieque servatis, immo haud pauca multum distare. Is igitur plane relegatur.

Utrum ad modum l. XIII singuli libri singulis prooemiis instructi fuerint an per hexadas opus distribuerint, in dubio relinquemus. Certissima autem insunt poetici sermonis vestigia (V. V. l. III, c. 5; l. IV, c. 25; l. VI, praef.; l. VI, c. 11), sic tamen ut appareat maximam partem opus prosaria oratione conscriptum esse intermixtis interdum carminibus (cf. V. V. l. VI, c. 11).

Iam antequam qua aetate hi libri scripti sint definire con-

mur, memoriae historiam breviter adumbremus. Inter Graecos auctores Petosiridem astrologum — nam Aristophanes comicus hunc certo non novit — primus commemorat Lucilius Neronis aetate (Anth. Pal. XI, 164). Hunc sequitur Vettius Valens auctor adhuc ineditus. Servatur is nobis codice Vat. Gr. 191 (V), quem Mau benigniter inspexit et cum apographo Hamburgensi (h) contulit. Scripti sunt V saeculo XIV (cf. Parthey, Berl. Monatsber. 1863, 274 s.), h saeculo XVII Lutetiae Parisiorum ut videtur. Vaticanus autem omnium, qui exstant, Vetti codicum archetypum esse videtur. Fuit ille Vettius Valens astrologus Antiochenus, ut libri testantur. De vita sua ipse nonnulla dixit, per se cognita digna, de quibus agere hic locus non est (cf. interim diss. p. 17/19). Vixit, ut iam Scaliger vidit (apud Fabricium, B. G. ed. Harl. IV, 145/6), sub Hadriano et Antonino Caesaribus; ante ipsam Pii mortem opus eius confectum esse ex ipso veri simillime effici potest. Librorum tamen eius non nisi epitomen ad nos pervenisse confirmant et operis status et superscriptio l. III: ἐκ τῶν βάλεντος. Hic igitur Valens maxima ac plurima N. et P. fragmenta nobis servavit. Eodem autem tempore scriptus est horoscopus quidam papyro servatus (Notices et extraits XVIII, 2), primo Antonini anno. Sed praeter nomen nihil inde discitur. Unum tantum fragmentum servavit Ptolemaeus celeberrimus astronomus, qui post longum temporis spatium excipitur ab Hephaestione Thebano, qui saec. p. C. n. IV vixit. Sequuntur Proclus Platonius et Laurentius Lydus. Hic non iam ipso opere usus est, sed Campestris cuiusdam libro, quem item adhibuit doctus Servi interpolator. Campester autem (de quo cf. Wachsmuthi ed. Lydi) non genuinam P. doctrinam nobis servavit, sed adaptavit eam ad sui temporis, h. e. saec. III/IV rationem. Ultimus denique Graecorum P. notionem habuit scholiasta Ptolemaei, qui manifesto e bono quodam auctore nobis ignoto sua hausit.

Inter Romanos auctores plurima fragmenta servavit Firmicus astrologus, cuius auctores non satis certi sunt. Praeter hunc Suetonius quoque N. meminit, imprimis autem Plinius, qui utrumque inter suos auctores nominat. Hic sua prompsit e Nigidio Figulo.

Nunc iam aetas definiri poterit. Antiquissimorum illorum hominum libros esse nemo credit. Proficiscendum igitur nobis est a Nigidio. De hoc egit Swoboda (N. F. rell. p. 56), qui eius opus ante annum a. C. n. LIX vulgatum esse censet. Ante hoc igitur tempus Aegyptii iam innotuerant. Posidonius autem, quem Cicero in l. de divinatione exscripsit, eos non noverat; alioquin enim, qui Mochum bello Troico anteriorem commemoraverat (Strabo, XVI, 24, p. 757 C), N. et P. silentio non praeterisset. Unde sequitur, inter annos LXXX fere et LX opus illud publici iuris factum esse, conscriptum, ut veri simillimum est, Alexandriae subditumque antiquis viris in Aegypto celebribus. Mox hi libri fa-

mam adsecuti sunt tantam, ut primo p. C. n. saeculo Petosiridis nomine quivis astrologus significaretur. Per IV autem fere saecula astrologorum in manibus servati, tum neglecti prorsus paene perierunt. Libros, qui restant, iatromathematicos, ab astrologicis, ut vidimus diversos, ut minimum dicam, quattuordecim existisse Galenus l. i. nos docuit. Quo autem tempore nati sint, omnino non constat.

Suppositis denique supposita multa sunt, omnia fere inedita, quorum aliqua saltem specimina infra vulgabuntur. Tria sunt horum genera. atque primum quidem agit de sympathia lapidum et herbarum, non tamen ea, de qua Nepualius et Democritus scripsisse traduntur (ed. Gemoll). Alterum genus onomatomantiam comprehendit, cui adfere tertium eo tamen differt, quod certis dierum numeris non utitur. Utrumque satis antiquum esse probatur sphaera Democritea papyri Leydensis V et ea re, quod alterius exempli versio latina inest in codice Terenti Victoriano (D).

Haec habui, quae fragmentorum recensio praemitterem. Hoc tantum addere libet, in ipsa astrologia recensenda, cum unius tantum fragmenti sedes testimonio constaret, Ptolemaei me ordinem secutum esse. Quod num iure fecerim in dubio relinqui fateor.

Nechepsonis et Petosiridis reliquiae.

I. Testimonia.

1. Suidas v. Πετόσιρις. Αἰγύπτιος. φιλόσοφος. καθὰ Ἑλληνας καὶ Αἰγύπτιοι τὰ περὶ θεῶν διατάξαντο. ἐπιλογὰς ἐκ τῶν ἱερῶν βιβλίων <ἦ> ἀστρολογούμενα. καὶ περὶ τῶν παρ' Αἰγυπτίοις μυστηρίων.

2. Aristophanes apud Athenaeum III, 114 C (F. C. G. II, 2, p. 1047).

καὶ τὸν κυλλάστιν φθέγγου καὶ τὸν Πετόσιριν.
Αἰγύπτιοι δὲ τὸν ὑποξίζοντα ἄρτον κυλλάστιν καλοῦσι. μνημονεύει δ' αὐτοῦ Ἀριστοφάνης ἐν Δαναΐσιν. καὶ κτλ.

3. Lucillius in Anthol. Pal. XI, 164.

Εἶπεν ἐλληλυθέναι τὸ πεπρωμένον αὐτὸς ἑαυτοῦ
τὴν γένεσιν διαθείς Αὐλὸς ὁ ἀστρολόγος,
καὶ ζῆσειν ὥρας ἔτι τέσσαρας. ὡς δὲ παρῆλθεν
εἰς πέμπτην καὶ ζῆν εἰδὸτα μηδὲν ἔδει
αἰσχυνθεὶς Πετόσιριν ἀπήγατο, καὶ μετέωρος
θνήσκει μὲν, θνήσκει δ' οὐδὲν ἐπιστάμενος.

1, 2. τὰς cod. — <φήμας> suppl. Bernhardt. τὰ Us(ener). 3. <ἦ> ego. ἱερὰ βιβλία et ἀστρολογούμενα coniunxit Bergk quoque (F. C. G. II, 2, p. 1048).

4. Iuvenalis, sat. VI, 581.

— capiendo nulla videtur
aptior hora cibo, nisi quam dederit Petosiris.
'Petosiris alter' (prior Thrasyllus) 'auctor mathematices'.
schol. cf. fgm. 3.

5. Suetonius apud Ausonium, epist. 19 (Reiff. no. 177).
quique magos docuit mysteria vana Necheusus.
Ausonius Pontio Paulino . . . iam prima nox erat ante diem XIX kal. Ian., cum redditae sunt mihi litterae tuae oppido quam litteratae. his longe iucundissimum poema subdideras, quo (quod vg. corr. Rff.) de tribus Suetonii libris, quos ille de regibus dedit [in] (del. Rff.) epitomen coegisti . . . in his versibus ego ista cognovi: . . . quique ect.

6. Papyrus Salt (edd. Seyffarth, Beytr. fasc. IV, p. 212 sq. Lauth, Münch. Ber. 1875. II, p. 96. Notices et extraits XVIII, 2).

σκεψάμενος ἀπὸ πολλῶν βιβλίων, ὡς παρεδόθη ἡμῖν ἀπὸ σοφῶν ἀρχαίων τουτέστι Χαλδαϊκῶν καὶ Πετρόσιρις. μάλιστα δὲ καὶ ὁ βασιλεὺς Νεχεψώ, ὡσπερ καὶ αὐτοὶ συνίδρυσαν ἀπὸ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἐρμοῦ καὶ Ἀσκληπιοῦ, <δ<ς> ἐστὶν Ἰμένθου υἱὸς ἢ Ἡφαίστου.

7. Firmicus Maternus l. IV, praef. (p. 84 ed. Basil. 1533).

Omnia enim, quae Aesculapio Mercurius Enichnusque traderunt, quae Petosiris explicuit et Necepso, quae Abraham, Orpheus et Critodemus ediderunt . . . in his perscripsimus libris.

8. Ps. Manetho (A 11 ed. Koechly, Lips. 1858).

vs. 3 ἀξιά σοι τάδε δῶρα φέρω βασιλίδος ἀρχῆς . . .
8 νοκτὸς ἄπνος ἐὼν καὶ ἐν ἡμασι πολλὰ μογήσας,
11 ὄφρα κεν, ὄσα περ αὐτὸς ἐπιτροχάδην Πετόσιρις
εἶρηκεν, τάδε πάντα μάλ' ἀτρεκέως καταλέξω.

9. Idem (E initio).

Ἐξ ἀδύτων ἱερῶν βιβλίων, βασιλεῦ Πτολεμαῖε,
καὶ κρυφίμων στηλῶν, ἃς ἤρατο πάνσοφος Ἐρμῆς,
σύμβουλον πιτυτῆς σοφίης Ἀσκληπιὸν εὐρών

5 κεκόμισται
ἀνθολόγου μούσης βλύζον δώρημα μελισσῶν.

10 οὐ γάρ τις τοίης σοφίης ἔτ' ἐμήσατο κῦδος
ἢ μόνος Πετόσιρις, ἐμοὶ πολὺ φίλτατος ἀνὴρ.

10. Ioh. Laurentius Lydus, de ost. c. 2 (ed. C. Wachsmuth).

6, 2 Πετοσίριος Lauth. 3 Νεχεψώ, ὡσπερ Us. Νεχεὺς ὡσπερ cod. — συνίδρυσαν cod. 'fort. συνίδρυσαν "coniuncti dedicarunt" i. e. coniuncti litteris mandaverunt, instructi a Mercurio'. Us. 4 <δ<ς> ego. — ἢ Ἡφαίστου ego. ἡφεστου Lauth. ηφεστου Seyff.

Ἀρμόδιον δὲ εἶναι νομίζω τῷ περὶ τῶν τοιούτων γράφειν ἐθέλοντι, πόθεν τε ἢ τῶν τοιούτων κατάληψις ἤρξ<ατο λέγ>ειν, καὶ ὅθεν ἔσχε τὰς ἀφορμὰς καὶ ὅπως ἐπὶ τοσοῦτον προ<ῆλθεν>, ὡς καὶ αὐτοὺς, εἰ θέμις εἰπεῖν, Αἰγυπτίους ὑπερβαλεῖν. τούτων <γὰρ δὴ μετὰ> Ζωροάστρην τὸν πολὺν Πετόσιρις τοῖς εἰδικοῖς τὰ <ἐν γένει διαπλέ>ξας, πολλὰ μὲν κατ' αὐτὸν παραδοῦναι βιάζεται, οὐ πᾶ<σι δὲ παρα>δίδωσι ταῦτα, μόνοις δὲ τοῖς καθ' αὐτόν, μᾶλλον δέ, ὅσοι καὶ <αὐτῶν> πρὸς στοχασμοὺς ἐπιτηδειότεροι. Ἀντίγονος δὲ μετ' ἐκεῖνον δι<έκριν>ε μὲν καὶ διήρθησε τὴν παράδοσιν, πρὸς δὲ τὸ πυκνὸν <τῶν ἐν τῇ ἀστρ>ονομίᾳ γραμμῶν ἀποκλίνας ἀμύθητον ὄχλον <καὶ ἀσαφείας πάσης ἀ>νάμειστον τῇ γραφῇ συγκατέθετο.

II. Anecd. Oxon. III, p. 171.

Ἐπιστολὴ ἀνεπιγράφου τινός.

... τῶν γὰρ ἄλλων Αἰγυπτίων ληρημάτων ἄλις ἐμοί. . . . καὶ ὅσα Κνουῖφις ὁ παρ' ἐκείνοις Ἀγαθὸς δαίμων παρέδωκε καὶ ὁ τούτου μαθητὴς ἐφιλοσόφησεν Ὅσιρις, καὶ ὅσα προσέτι ὁ τὰ τούτων διαδεξάμενος Σούσωθις ἢ Νεχεψὼ τις ἕτερος βάρβαρος καὶ ὅσα ἄλλοι τοιοῦτοι, ταῖς ἀντιμαχίαις τῆς συμπαθείας ἐκείνης ἀπωνάμεθα.

11,3 καὶ ὅσα Us. καὶ ὁ ed. 4. καὶ ὅσα Us. καὶ ὅσοι ed. 6 ἀντιμαχίαις ed.

II. Fragmenta.

A. Ἀστρολογούμενα.

1 1. Ἐδοξε δέ μοι πάννουχον πρὸς ἀέρα <ἀρθῆναι> καὶ μοί τις ἐξήχησεν οὐρανοῦ βοή * τῇ σάρκας μὲν ἀμφέκειτο πέπλος κυανόχρους κνέφας προτεινῶν καὶ τὰ ἐξῆς.

V (ettius) V (alens), l. VI, praef. (fol. 99v V; 96r—

5 97r h.)

Ἀχθομαι οὖν καὶ ζηλωτὴς τυγχάνω τῶν παλαιῶν βασιλέων τε καὶ τυράννων καὶ τῶν περὶ τὰ τοιαῦτα ἐσπουδακόντων, ἐπεὶ μὴ τοῖς αὐτοῖς ἠτύχησα βιώναι χρόνοις εὐπαρρησίαστον καὶ ἀφθονον τὸν αἰθέρα καὶ τὴν ἀναζήτησιν κεκτημένοις. εἰς 10 τοσοῦτον γὰρ ἐπιθυμίας καὶ ἀρετῆς ἔσπευσαν, ὡς τὰ ἐπὶ γῆς καταλιπόντας οὐρανοβατεῖν ἀθανάτοις ψυχαῖς καὶ θείαις καὶ ἱεραῖς γνώμαις συνεπιστήσαντας, καθὼς καὶ ὁ Νεχεψὼ ἐμαρτύρησε λέγων, ἔδοξε κτλ.

15 Τίς γὰρ οὐκ ἂν κρίναι ταύτην τὴν θεωρίαν πασῶν κροῦχειν καὶ μακαριωτάτην τυγχάνειν, ἐν ἣ ἡλίου μὲν τακτοὶ δρόμοι κατὰ πρόσθεσιν καὶ ἀφάρεσιν ἀριθμῶν τροπαῖς ἐπεμβαίνοντες καιρῶν μεταβολὰς προσημαίνουσι, ἀνατολὰς καὶ δύσεις, ἡμέρας καὶ νύκτας, ὥρῶν, καιρῶν κρύος καὶ θάλπος, ἀέρων εὐ-

1, 1 πάνουχον πρὸς h. — <ἀρθῆναι> inserui. 2 βοήτῃ V. h. post βοή <θεᾶς> inser. vult Us(ener). 3 κυανόχρα V. h. corr. Us. 10 ἔσπευσαν V. h. corr. Us. 11 καὶ θείαις: in lacuna fere 5 litterarum om. h.

κρασίας. ἔτι δὲ συνιδεῖν ἔστι καὶ μῆνης ἀνωμάλους δρόμους, προσνεύσεις τε καὶ ἀναχωρήσεις, αὐξήσεις τε καὶ μειώσεις, ὕ- 20 φος τε καὶ βάθος, ἀνέμων φοράς, συναφὰς καὶ ἀπορροίας, ἐκλείψεις τε καὶ σκιασμοὺς καὶ τὰ λοιπὰ πάντα. ἐκ τούτων δοκεῖ συνεστάναι τὰ τε ἐπὶ γῆς καὶ θαλάσσης καὶ οὐρανοῦ καὶ ἀρχῆ καὶ τὸ τέλος τῶν γεννωμένων. τῶν δὲ λοιπῶν ἀστέρων πέντε * αἱ πορεῖαι καὶ ἄστατοι δρόμοι καὶ ποικίλαι φάσεις, ἀλλὰ 25 καίπερ ἀνώμαλοι καὶ πλανῆται ὀνομαζόμενοι ἐστηριγμένην τὴν φύσιν κέκττηνται καὶ διὰ τακτῶν ἀνακυκλήσεων καὶ περιόδων εἰς τοὺς αὐτοὺς ἀποκαθίστανται τόπους.

Nechepsonis verba senariis iambicis olim includebantur, quorum integros supra, ut in codicibus apparent, exscripsi. Fuerunt autem tales fere:

καὶ μοί τις ἐξήχησεν οὐρανοῦ βοή,

τῇ σάρκας ἀμφέκειτο πέπλος κυανόχρους
κνέφας προτεινῶν . . .

Verba quoque ἔδοξε ad ἀέρα metro sic astricta fuisse putat Us.: ἔδοξε δὴ μοι πάννουχον πρὸς ἀέρα. Sed verbum desideratur. Βοή et σάρκας propter sententiam coniungi nequeunt. Lacuna igitur unius ad minimum versus statuenda est.

In eis, quae sequuntur, ipsius Vetti verbis, versuum lacera membra latent, et ipsa e N. carmine sine dubio excerpta. Haec sunt vestigia: ἡλίου τακτοὶ δρόμοι . . . τροπαῖς ἐπεμβαίνοντες . . . μεταβολὰς καιρῶν . . . ἀέρων εὐκρασίας . . .

μῆνης ἰδεῖν ἔτ' ἔστ' ἀνωμάλους δρόμους
πρόσνευσιν, ἀναχώρησιν, αὐξήσιν τε καὶ
μείωσιν . . .

κάνέμων φοράς . . . ἀρχῆ τε καὶ τέλος γεννωμένων . . . τῶν δὲ λοιπῶν ἀστέρων πέντε * αἱ πορεῖαι καὶ ἄστατοι δρόμοι . . . ἐστηριγμένην φύσιν? . . . τακτῶν ἀνακυκλήσεων?

Quae autem post haec sequuntur versuum reliquiae, Nechepsonis non sunt (cf. diss. p. 18, 2). Ibi enim Vettius de suo ipsius studio et natura poetae nescio cuius versus adfert: se nullis ludorum illecebris a veri studio depelli potuisse.

De ipsa re cf. Proclum (infra fgm. 34), qui Petosiridi deorum consuetudinem tribuit (sed ad Harpocratonis quoque epistulam, infra fgm. 36, ubi hoc ipsum negatur). Primo haec loco posui, quia praefationem alicuius libri fuisse mihi persuasi. Ac nescio an sic apte toti operi praefari potuerit N., ut inde divinae aliquid dignitatis libris accrescere videretur.

2. Aegyptia ratio, quam Petosiris et Nechepsos 1 ostendere, singulas partes in lunari circulo, ut dictum est minimo, † triginta tribus stadiis paullo amplius patere colligit, in Saturni amplissimo duplum, in solis, quem medium esse diximus, utriusque mensurae dimidium. quae computatio pluri- 5 mum habet pudoris, quoniam ad Saturni circulum addito signiferi ipsius intervallo nec numerabilis multiplicatio efficitur.

19 μῆνης: signo utuntur V. h. 21 συναφὰς om. h. 22 τὰ λοιπὰ V. τὰλλα h. 24 τὸ ante τέλος delendum videtur. 25 ἀπόρροιαί h. ante αἱ πορεῖαι apparet adiectivum adtributum lacuna haustum esse.

Plinius, N. H. l. II, § 88.

Esset igitur lunae circulus stadiorum $33 \times 360 = 11880$, diameter $7 \times 540 = 3780$, radius, h. e. lunae a terra intervallum stadiorum 1890. collata imprimis § 85 apparet hunc numerum minorem esse, quam ut eum rectum putare possis. Necesse est corruptelam contextus Pliniani statuere. Fortasse XXXIII milibus stadiorum scribendum est.

3. Καὶ γὰρ Ἀπολλινάριος ἐν τῇ τῶν ὀρίων διατάξει διαφωνεῖ πρὸς Πτολεμαῖον καὶ ἀμφότεροι πρὸς Θράσυλλον καὶ Πετόσιριν καὶ ἄλλους τῶν πρεσβυτέρων.

Scholia e Demophilo excerpta (post Porphyrii q. d. isagogam in Ptol. tetrab. p. 195, 19 ed. Wald. Basil. 1559).

Suam de finium dispositione sententiam exponit Ptol. l. I, c. 18. Quam ibi profert dispositionem Aegyptiorum, ea fortasse N. quoque fuit, quia praeter Vettium omnes eandem astrologi proferunt.

4. Καὶ περὶ τὰς ἀναφορὰς δὲ τῶν ζῳδίων ἔστιν ἐν αὐτοῖς διαφωνία, ἣν δοκοῦσιν οἱ νεώτεροι ἠκριβωκέσαι διὰ τῶν γενικῶν ἐφόδων.

Scholia e Demophilo excerpta, p. 195, 22.

Αὐτοὶ sunt veteres fgm. 3, inter quos Petosiris. Fortasse igitur tempora anaphorica climatis Alexandrini, quae Demophilus recenset, ab eo sumpsit.

5. Ὁ γὰρ βασιλεὺς τοῦ πρώτου κλίματος μόνας τὰς ἀναφορὰς ἐδήλωσεν.

V. V. l. III, c. 8 (fol. 91 v V, 27 r h.). ἐπεὶ δὲ αἱ ἀναφοραὶ τῶν ζῳδίων κατὰ τὸν Ὑψικλέους ἀναφορικὸν πταίουσιν, ἐὰν παρὰ ἐνιαυτὸν ἢ διετίαν συνδράμη ὁ χρόνος. ὁ γὰρ κτλ.

Egit de hoc loco Salm a. c. p. 670. 671—673. De Hypsiclis, qui altero a. C. n. saeculo vixit, canone cf. Manitii edit. (Dresdae 1888).

De sententia dubitari nequit. Sed constructionem grammaticam desidero. Etenim verba ὁ γὰρ sq. in parenthesi posita esse apparet, unde ἀνακόλουθος fit sententia antecedens. Itaque aut lacuna statuenda est post exempla parenthesi addita aut verba, quae post exempla leguntur, ad explicandum capitis antecedentis statum adhibenda sunt. Exstant autem haec: βουληθεὶς μέντοι τὰς<ς> συντεταγμένας μοι βίβλους ἰδιωτικώτερας ὅσας διὰ τὸ τοιοῦτοις καὶ νέοις μοι θρεπτοῖς προσπεφωνηκέσαι, ὅπως (sic Us. ὅπερ V. h.) εὐκατάληπτον (Us. ἐς κατ. V. h.) τὴν εἴσοδον ἔχωσι, σαφέστερον μετασυντάξαι (Us. μετὰ συντάξιν V. h.) οὐκ ἔσχον καιρὸν διὰ τὸ κεκμηκέσαι τῇ ὁράσει καὶ ὑπὸ πολλῆς λύπης ἀμαυρωθῆναι μου τὸ διανοητικόν, τιμιώτατον θρεπτόν ἀπολέσαντα, ὅθεν συγγνωστόον. Vettius igitur vereor ne hanc periodum nunquam absolverit, sed enuntiato abrupto de sua ipsius fortuna aliqua addiderit. Quae vero post haec cum de ipsa re dixisse veri simillimum est, ea omnia excerptoris incuria spreuit.

1 6*. Ἀνέγραψαν δὲ οἱ παλαιοὶ Αἰγύπτιοι τὰ ἀποτελέσματα τὰ ἐκ τῶν ἐκλείψεων γινόμενα, ὧν παρατιθέμεθα καὶ τούτων τὰ πλεῖστα συντόμως οὕτως.

5 Ἐπὶ τῶν τελείων ἐκλείψεων τὸ μὲν χρῶμα τὸ μέλαν θάνατον τοῦ ἄρχοντος καὶ ταπεινώσιν καὶ λιμὸν καὶ μεταβολὴν

5, 1 πρώτου om. h. cf. Salmas. ann. clim. p. 671. 5 δι' αἰτίαν V. h. corr. Us.

σημαίνει. τὸ δὲ ἐρυθρὸν τῆς χώρας κάκωσιν. τὸ δὲ ὑπόλευκον λιμὸν καὶ θάνατον τοῖς κτήνεσι καὶ ἐμπόροις. τὸ δὲ ἰώδες πόλεμον, λιμὸν. τὸ δὲ χρυσοειδὲς λοιμὸν, θάνατον.

Τῶν δὲ ἀνέμων οἱ μὲν ἀπ' ἄρκτου πνέοντες ἢ ἐτέρου μέρους τοῦ ὀρίζοντος ἐν τῷ καιρῷ τῆς ἐμπτώσεως καὶ μονῆς ἐκλείψαι τὰς χώρας ταπεινώσιν σημαίνουσιν, καθ' ὧν ἐγγύς οὐσῶν πνεύσειαν. ἐν δὲ τῇ καθάρσει τῆς ἐκλείψεως ἄλλοι πνεύσαντες τὰς ὑφ' ἑαυτοῦς χώρας ἀξάνουσι, οἷον ὁ μὲν βορρᾶς τὰς πρὸς βορρᾶν χώρας, ὁ δὲ νότος τὰς πρὸς νότον καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν ἀνέμων ὁμοίως. ἡ δὲ χώρα, ἣ πρόσκειται ὁ καθήρας ἄνεμος ἐπιστρατεύσασα καὶ τῆς ταύτης ἐμπτώσεως κρατήσασα νικήσει. ἐπὶ δὲ δύο ἀνέμων ἢ ἐκλείψις γένηται, καθαρῆ δὲ ὑφ' ἑνὸς ἢ δυοῖν, τὸν αὐτὸν τρόπον διαληπτέον. αἴτια γὰρ μηνύουσιν οἱ τῆς ἀνακαθάρσεως, τὰ ἐναντία δὲ οἱ τῆς ἐμπτώσεως τὰς ὑποκειμέναις αὐτοῖς χώραις. ἐὰν δὲ ἢ ὁ αὐτὸς ἄνεμος τῆς τε ἐμπτώσεως καὶ ἀνακαθάρσεως, ταπεινώσει μὲν τὴν χώραν, οὐδεὶς δὲ αὐτῶν ἐπικρατήσει.

Σελήνης δὲ οὕσης ἐν τῇ ἐκλείψει, ὅταν διάττων ἀστὴρ διαδραμῶν ἔλθῃ εἰς αὐτήν, μηνύσει τύραννον μέγαν ταπεινωθήσεσθαι καὶ ταραχὴν ἔξειν τὸν οἶκον αὐτοῦ. εἰ δὲ ἄλλως περὶ τὴν σελήνην γένοιτο ἐκλειοπιείας, ἔσται τειχέρης ὁ τύραννος πολιορκούμενος ὑπὸ πολεμίων. ἐὰν δὲ ἐξέλθῃ ἀστὴρ, ὑπ' αὐτῶν αἰχμάλωτος ἔσται. ἐκλειοπιείας αὐτῆς βροντὴ γενομένη καθαίρεισιν τυράννου καὶ ταπεινώσιν τῆς χώρας σημαίνει. ἐκλειπόντος δὲ ἡλίου ἢ σελήνης ὑετὸς ἐπιγινόμενος θάνατον σημαίνει. ἐὰν δὲ ἅμα τῇ ἀνατολῇ γένηται ἐκλείψις καὶ διακρατήσῃ εἰς τρεῖς ὥρας ἄχρι τῆς ἀνακαθάρσεως, τὰ σημαινόμενα ἔσται μετὰ τὴν ἐκλείψιν τριμήνου παρελθούσης. ἐὰν δὲ ἀπὸ τετάρτης ὥρας γένηται ἢ ἐκλείψις καὶ μείνη ὥρας δύο ἕως ἀκαθαρῆ, ἕξαμήνου παρελθούσης ἔσται τὰ σημαινόμενα. καὶ ἕως δωδεκάτης ὁμοίως συγκρίνεται ὁ χρόνος.

Ὀλοσχερῶς δὲ φασὶ τὴν σελήνην ἐκλείπουσαν ἐν μὲν τῷ Κριῷ ἀφορίαν πάντων ἔσεσθαι σημαίνει, ἐν δὲ Ταύρῳ σίτου φθοράν. ἐν δὲ Διδύμοις καὶ Καρκίνῳ σίτου δαψίλειαν καὶ οἴνου. ἐν δὲ Λέοντι σίτου πλῆθος κατὰ τὰ πεδία. ἐν δὲ Παρθένῳ προβάτων φθοράν καὶ δένδρων. ἐν δὲ Ζυγῷ σίτου φθοράν ὑπὸ ἀκρίδος καὶ νόσου. ἐν δὲ Σκορπίῳ λοιμὸν. ἐν Τοξότη ὕδωρ καὶ χάλαζαν. ἐν Αἰγόκερῳ σίτον ἐν τοῖς πεδίοις ἔσεσθαι καὶ ἀνέμους μείζονας. ἐν δὲ Ὑδροχόῳ εὐθηλίαν καὶ σίτου φθοράν ἐν τοῖς πεδίοις. ἐν δὲ τοῖς Ἰχθύσι πρῶιμους τοὺς αἰτικοὺς καρπούς.

Τὸν δὲ ἥλιον μὲν ἐν Κριῷ σίτου δαψίλειαν καὶ τὸ ἔτος ὑγιεινὸν ἀποδεικνύουσι. ἐν δὲ Ταύρῳ σίτου φθοράν ὑπὸ ἀκρίδος. ἐν δὲ τοῖς Διδύμοις λιμὸν ἰσχυρόν. ἐν δὲ Καρκίνῳ ὕδωρ πολὺ καὶ σίτου σπάνιν. ἐν δὲ Λέοντι σίτου σπάνιν. ἐν δὲ

25 ἄλλως codd. et ed.

Παρθένῳ ἐπὶ τρίμηνον ἀπηλιώτην πνεύσεσθαι. ἐν Ζυγῷ βρον-
τὰς καὶ λιμὸν.

ἐν Αἰγύπτῳ αἴτου σπάνιν. ἐν Ἰδροχόῳ αἴτου δαψί-
λειαν. ἐν δὲ τοῖς Ἰχθύσι ὕδωρ ὀλίγον.

- 55 Μερικῶς δὲ ὠρίζαντο. ἐν μὲν Κριῷ ἐκλείψεως γενομένης
ἔσεσθαι Αἰγύπτῳ καὶ τοῖς κατὰ Συρίαν τόποις μέγιστα κακὰ
καὶ τοῖς δυνάσταις τῶν τόπων θανάτους καὶ ἐπιβουλὰς καὶ ἀ-
ναιρέσεις καὶ τῶν δοκούντων ἐκπτώσεις καὶ στρατοπέδων συγ-
κρούσεις καὶ ἀρπαγὰς καὶ ἐμπρησμούς. ἐν δὲ τῇ Λιβύῃ ὄχλων
60 ἐπαναστάσεις καὶ τῷ ἡγούμενῳ κίνδυνον καὶ τοῖς πρὸς ἀνατο-
λὰς καὶ ἐσπέραν. ἐν δὲ Ταύρῳ εὐφορίαν αἴτου ἐν Αἰγύπτῳ
καὶ ὄχλων ἀκαταστασίαν τῆς ἐκλείψεως γενομένης ἀπὸ τετάρ-
της ὥρας ἕως ἐνάτης. ἐν δὲ Μηδίᾳ καὶ τῇ Ἐλυμαίδι πολέ-
μους. ἐν δὲ Κύπρῳ ἐρυσίβην. ἐν δὲ τῇ Ἀσίᾳ πανηγύρεις,
65 ἐορτάς, πολυπλήθειαν. ἀπ' ἀνατολῶν δὲ τῆς ἐκλείψεως γενο-
μένης φόνους ἐν Συρίᾳ ἔσεσθαι, τὸν δὲ δυνάστην Συρίας καὶ
Αἰγύπτου διενεχθέντας πρὸς ἀλλήλους μετ' ἐνιαυτὸν καὶ ἕξ μῆ-
νας κακῶς ἀπολεῖσθαι καὶ ὑφ' ἐτέρων διαδεχθῆναι. ἀπὸ δυσ-
μῶν δὲ γενομένης τοῖς πρὸς ἐσπέραν οἰκοῦσιν ἦτταν καὶ ταπει-
70 νωσιν ἔσεσθαι.

Κατὰ δὲ τοὺς Διδύμους ἡλίου ἐκλείποντος ἐν τῇ πρώτῃ
τριώρῳ τὸν δυναστεύοντα Ἀσίας μετ' ἐνιαυτὸν τελευτήσῃ. περὶ
δὲ τὸ τελευταῖον τρίωρον γενομένης Ἰταλίας καὶ Κιλικίας καὶ
Λιβύῃ καὶ τοῖς πρὸς ἐσπέραν κατοικοῦσι φθορὰν καὶ ἀπώλειαν
75 ἔσεσθαι. τῆς δὲ σελήνης ἐν τῇ πρώτῃ τριώρῳ ἐκλείψεως
τῷ τῆς Ἀσίας βασιλεῖ βλάβην ἰσχυρὰν καὶ τοῖς οἰκοῦσι καὶ
τετραπόδοις φθορὰν, μάλιστα προβάτοις. ἐν δὲ τῇ δευτέρῃ
τριώρῳ μέρη τινὰ Αἰγύπτου καὶ Λιβύης καὶ Κιλικίας καὶ Ῥώ-
μης θλιβῆναι καὶ τοὺς ὑποτεταγμένους ὑπὸ τῶν ὑπερεχόντων
80 μάλιστα βλαβήσεσθαι.

- Ἐν δὲ Καρκίνῳ ἥλιον ἐκλείποντα σημαίνει ἐν οἰφδῆποτε
τριώρῳ πάσῃ γῆ κακῶσιν καὶ ἀκαταστασίαν ἀπὸ ἀνατολῆς ἕως
δύσεως τοῖς οἰκοῦσιν. τὴν δὲ σελήνην τὸν δυναστεύοντα Συ-
ρίας πρὸς ἄλλον δυνάστην συγκρούσειν καὶ τινα μέγαν ἄνδρα
85 ἀπολέσθαι, ὑπὸ δὲ τῶν ὄχλων προδοθήσεσθαι τὸν ἡγούμενον
καὶ τόπους ἐπιφανεῖς ἀφανισθῆσεσθαι ὑπὸ σεισμῶν καὶ ἀνθρώ-
πους ἐνδόξους ἀναιρεθῆσεσθαι. ἐν δὲ ταῖς δευτέραις τριώροις
<καὶ> ταῖς τελευταίαις Βαβυλῶνι καὶ Αἰθιοπία φθορὰν ἔσο-
θαι, Ἰνδοῖς δὲ εὐστάθειαν, ἀφανισμὸν δὲ τοῖς ἀπανταχοῦ ζῴοις.
90 Ἐν δὲ τῷ Λέοντι ἐκλείποντα τὸν ἥλιον κατὰ τὴν πρώτην
τριώρον βαρβάρων στρατιάν πολεμῆσαι τοῖς Ἕλλησι καὶ ἐλεῖν
αὐτοὺς μὴνύειν, κατὰ δὲ τὴν δευτέραν τρίωρον κατ' Αἴγυπτον
ἄνδρα μέγιστον ἀπολέσθαι καὶ φόνους καὶ διαρπαγὰς καὶ χει-
ροκρατησίας ἔσεσθαι. ἐν δὲ τῇ τρίτῃ τριώρῳ Φρυγίαν καὶ Κι-

83 nonne post σελήνην inserendum <ἐν τῇ πρώτῃ τριώρῳ>?
88 <καὶ> omm. codd. et ed.

λικίαν πολλὰ ἄτοπα καὶ Θράκην ἐπισχίσειν. ἐν δὲ τῇ τετάρτῃ 95
τριώρῳ (τουτέστι δύνων) βαρβάρων ἐπίθεσιν καὶ πτώσιν σημαί-
νειν. κατὰ δὲ τὴν πρώτην τρίωρον τὴν σελήνην ἐκλείπουσαν
ἐν Λέοντι μετ' ἐνιαυτὸν ἄνδρα δυνάστην μετ' ὄχλου πολλοῦ Κύ-
πρου ἐπιστρατεῦσαι καὶ μὴ καλῶς ἀπαλλάξαι πολλοῦ λαοῦ ἀπὸ
τῆς Αἰγύπτου ἐπ' αὐτὸν ἐλθόντος καὶ πολλῶν ἀνδρῶν ἀναιρε- 100
θέντων. ἐν δὲ Βαβυλῶνι ἡγούμενον ἄνδρα ἀποστατήσαι καὶ
Λίβυας τὸν ἑαυτῶν ἡγούμενον ἀνελεῖν καὶ ἀπὸ τῆς τοιαύτης
νεωτερίσεως τὴν χώραν διαφθαρήναι. ἐν δὲ τῇ δευτέρῃ τρι-
ώρῳ μοχθηρὰν τὴν θάλασσαν μὴνύειν καὶ ὄχλων συστροφάς.
ἐν δὲ τῇ τελευταίᾳ τριώρῳ Συρίας καὶ Αἰγύπτου ὄχλοις συγ- 105
κρούσεις καὶ τοῖς πρὸς δυσμὰς οἰκοῦσιν.

Ἐν δὲ Παρθένῳ τῆς σελήνης ἐκλείψεως δακτύλους δύο
πρὸς νότον ἐν Αἰγύπτῳ μεγίστην πόλιν ἀνάστατον σημαίνειν
καὶ τοὺς ἐπισήμους ταπεινοὺς καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν ἀφαιρεθῆ- 110
σεσθαι καὶ ὠμότητα πολλὴν γενέσθαι ὑπὸ ὀχλοκρατίας καὶ
φόνους, καταφεύξεσθαι δὲ πρὸς τὸν τῆς Αἰγύπτου ἡγούμενον
βοηθείας χρήζοντας. ἐν δὲ τῇ δευτέρῃ τριώρῳ ἐκλείψεως
τὸ ἦμισυ τοῦ κύκλου ἢ τὸ τρίτον τοῖς πρὸς βορρᾶν Αἰγυπτίοις
λύπας καὶ στρατιάν ἐπὶ τὴν Ἀσίαν σημαίνειν καὶ ἕξωθεν ἐπι-
στρατεῦσαι δυνάστην καὶ δόλους καὶ προδοσίαν γενέσθαι, ἀπο- 115
στατήσῃ δὲ πολλοὺς τοῦ προτέρου ἡγεμόνος. ἐὰν δὲ ἐν τῇ
τελευταίᾳ τριώρῳ ἐκλείπη, τοῖς πρὸς ἐσπέραν οἰκοῦσι πολλὰ
κακὰ ἀπεργάζεται. τὰ δὲ αὐτὰ καὶ ἐπὶ τῶν ἡλιακῶν ἐκλεί-
ψεων ἐσημειώσαντο.

Ἐν Ζυγῷ δὲ (ἦτοι χήλαις τοῦ Σχορπίου) ἡλίου ἐκλεί- 120
ποντος πρώτη ἢ δευτέρα τριώρῳ ὕδωρ πολὺ γίνεσθαι ἐν τοῖς
θαλασσίοις τόποις πρὸς βορρᾶν, ὡς τὸν καρπὸν μὴ δύνασθαι
συνελεῖν. τὸ δὲ σύμπτωμα Ἀρκαδία, Σουσιανῆ, Βακτριανῆ,
Αἰθιοπία ἔσεσθαι καὶ τῇ περὶ τὸν Εὐφράτην χώρα (ἀπὸ δὲ
τετάρτης ἕως ἕκτης, ἐπὶ ἐκλείπη καὶ περιστῆ τοῦ Σχορπίου 125
τὸ στόμα καὶ ἀποκαθαρθῆ ἀπ' ἄρκτου, τὸν τῆς Ἀσίας βασι-
λέα μετὰ ἐννέα μῆνας τοὺς προεπιβουλεύσαντας αὐτῷ δολοφο-
νῆσαι δηλοῖ καὶ ἐν Κιλικίᾳ φόνους πολλοὺς καὶ ἐν Μακεδο-
νίᾳ καὶ Λιβύῃ καὶ Ἰταλίᾳ. ἀπὸ δὲ τοῦ τῆς ἐκλείψεως χρό-
νου μετὰ τρία ἔτη τὸν τῆς Αἰγύπτου βασιλέα πόλεμον ἐξοί- 130
σειν πρὸς τὸν τῆς Συρίας βασιλέα καὶ ἠττηθῆσεσθαι καὶ ἐν
Αἰγύπτῳ στρατόπεδα συναχθῆσεσθαι καὶ στάσεως γενομένης
τοὺς πρώτους ἀναιρεθῆσεσθαι ὑπὸ τῶν ὄχλων). ἐν δὲ τῇ
τρίτῃ τριώρῳ ἐκλείποντος ἡλίου τοῖς ἐν Φοινίκη καὶ Καππα-
δοκίᾳ νόσον ἔσεσθαι. ἐν δὲ Συρίᾳ κυνῶν θάνατον καὶ μετὰ 135
ταῦτα ἀνθρώπων. τῇ δὲ δεκάτῃ ἢ ἐνδεκάτῃ ὥρᾳ τῆς ἐκ-
λείψεως γενομένης θάνατον θηρίοις καὶ τοῖς ὑποζυγίοις ση-
μαίνεσθαι. καὶ τὴν σελήνην δὲ ἐκλείπουσαν περὶ τὰς πρώτας

96 interpretamentum uncis inclusi. 120 uncis inclusi; signum
χρηλῶν Aegyptii non poverunt. 124—133 eadem ratione damnavi.

140 τρεῖς ὥρας πᾶσαν δυσαρεσίαν καὶ ἀγδίαν ἐγγενῶν πάσῃ χώρα καὶ βάρη τοῖς ὑποτεταγμένοις ἐπιβληθήσεσθαι, ὡς τὰ κοινὰ θλιβῆναι καὶ τοὺς δυνάστας ἀποφυγεῖν εὐξασθαι. ἀπὸ δὲ τρίτης ὥρας ἕως ἐβδόμης ἐκλείπουσιν τῇ Κοιλῇ Συρία καὶ Φοινίκη καὶ Λιβύῃ καὶ Αἰγύπτῳ ἄνεσιν ποιῆσαι. δεκάτῃ δὲ ὥρᾳ καὶ ἐνδεκάτῃ ἐκλείπουσιν τοῖς παραθαλασσίοις τόποις θόρυβον καὶ Ἰωνία πόλεμον καὶ καρπῶν ἀφορίας σημαίνειν.

145 Ἐν δὲ τῷ Σκορπίῳ περὶ πρώτην καὶ δευτέραν ἡλιος ἐκλείψας Γαλάτας πρὸς Ἑλληνας πόλεμον ποιήσειν, ἐν δὲ Λιβύῃ πολλὰ θηρία τὴν γῆν τέξεσθαι. ὥρᾳ δὲ τρίτῃ ἕως πέμπτης ἐκλείψας σημαίνει Ἀρμενία, Καππαδοκία, Λυδία, Φρυγία, Ἰωνία, Ἑλλησπόντῳ ἀγδί τοῖς ἄρχουσιν αὐτῶν. τῇ δὲ τρίτῃ τριώρῳ ἐκλείψας τῇ χώρᾳ τῇ πρὸς ἐσπέραν ἐρήμωσιν δηλοῖ, ὡς πόλεις εἰς πόλεις καταφυγεῖν, τῇ δὲ τελευταίᾳ τριώρῳ ἐκλείψας καὶ δὺς πρὸ τοῦ καθαρθῆναι τὴν πρὸς ἐσπέραν χώραν μετ' ἐνιαυτὸν ἀφανισθῆναι καὶ τὸν δυνάστην αὐτῶν ἀπολέσθαι μηνύει. ἡ δὲ σελήνη πρώτη καὶ δευτέρα ὥρᾳ ἐκλείπουσα Αἰθιοπία καὶ τοῖς ἐνοικοῦσι σπάνιν ἔσεσθαι δηλοῖ.

150 τρίτῃ δὲ καὶ τετάρτῃ καὶ πέμπτῃ Συρία, Κιλικία καὶ Φοινίκη καὶ Αἰγύπτῳ πόλεμον ἔσεσθαι καὶ ἀκρίδα πολλὴν καὶ τὰ θηρία κατεδέσεσθαι τοὺς καρποὺς καὶ πολλὰ παράδοξα σημεῖα ἐπιγενήσεσθαι. ἐὰν δὲ ὀγδόῃ ἢ ἐννάτῃ ἕως δυσμῶν ἐκλείψῃ, τῆς μὲν Αἰγύπτου τοὺς ὄχλους ἀπειθῆσαι τῷ ἡγουμένῳ καὶ μεγάλους ἀνδρας ἀναιρεθῆναι, Εὐβοία δὲ καὶ τῇ Περσῶν χώρα συμφορὰς σημαίνει.

155 Ἐν δὲ Τοξότῃ ἡλιος ἐκλείψας ἐν ταῖς πρώταις τέσσαρα ὥραις Κρήτην ἐμφύλιον πόλεμον ἔξειν, στάσεις δὲ καὶ πόλεμον πανταχῇ. πέμπτῃ ἢ ἕκτῃ ἢ ἐβδόμῃ ὥρᾳ Σκυθία τοῖς Ἑλλήσι πόλεμον, ἐν δὲ Συρία ἐπήλυσιν βαρβάρων καὶ πόλεμον, Βαβυλῶνι δὲ φθορὰν δηλοῖ. ἀπὸ δὲ ὀγδόης ὥρας ἕως δωδεκάτης πόλεις ἐπιθαλασσίας ἀναστάτους ἔσεσθαι καὶ τὰ κοινὰ αὐτῶν διαφθαρήναι καὶ τοῖς τῆς Ἀσίας καὶ Αἰγύπτου δυνάσταις ἀντιλογίαν ἔσεσθαι τὴν τε Σουσιανὴν χώραν ὑπὸ τῆς παρακειμένης καταδραμηθῆναι σημαίνει. τῆς δὲ σελήνης ἐκλείπουσιν ἐν ταῖς τέσσαρα πρώταις ὥραις κινήσιν στρατιωτικὴν καὶ τοῖς ἔχουσι τὰ κοινὰ ταραχὰς καὶ φόβους ἔσεσθαι

170 καὶ νόσους περὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς κατὰ τὸ φθινόπωρον καὶ πολλοῖς τόποις ἔσεσθαι τὰ σημεῖα, Καρία, Ἰωνία, Αἰγύπτῳ, Ἀραβία, Βαβυλωνία, Μεσοποταμία καὶ τῇ παρὰ τὸν Νεῖλον καὶ Εὐφράτην μέχρι τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης καὶ μέχρι Ἐλυμαίδος καὶ τὸ ἔτος ἀπατηλὸν καὶ ὑπόψυχρον καὶ λυπηρόν, ὡς

175 καὶ τοῖς ἀνθρώποις ὑποψίας μοχθηρὰς ἐγγενέσθαι καὶ ἄλλον ἄλλῳ δόλους τεκτῆνασθαι, ὡς καὶ τοὺς κακούργους τὰ τῶν πλείστων ἀφελέσθαι καὶ χρημάτων ἐπιγραφὰς γενέσθαι τοῖς πλουσίοις. ἀπὸ δὲ τετάρτης ἀρχομένης ἕως δεκάτης βαρβάρων

167 ἐπιλυσιν codd. et ed.

173 τετάρταις codd. et ed.

185 ρων στρατεύματα ἐπὶ τοὺς Ἑλληνας καὶ περὶ Μακεδονίαν θόρυβον σημαίνει καὶ τοὺς πρωτεύοντας πεσεῖν. ἐν δὲ ταῖς λοιπαῖς ὥραις τοὺς πρὸς ἐσπέραν οἰκοῦντας ἑαυτοὺς πολιορκῆσαι δηλοῖ, ὡς τοὺς νεκροὺς αὐτῶν κατέδεσθαι τὰ θηρία.

Ἡλίου δὲ ἐν Αἰγόκερῳ περὶ τὴν πρώτην τριώρον ἐκλείποντος τοῖς πρὸς νότον οἰκοῦσι κακὰ σημαίνει. περὶ δὲ δευτέραν τριώρον κακὰ Ἐλυμαία, Περσίδι, Μηδία, Γερμανία, Ἰνδία δηλοῖ καὶ τοῖς πρὸς ἀνατολὰς καὶ ἀπηλιώτην οἰκοῦσιν. ἐν δὲ τῇ τρίτῃ τριώρῳ τοῖς ἐν τῷ Πόντῳ πόλεμον καὶ τοῖς ἐν τῇ Ἀσίᾳ καὶ Κύπρῳ καὶ τοῖς πρὸς νότον οἰκοῦσι σημαίνει καὶ νόσους καὶ φθορὰς καρπῶν καὶ φυτῶν καὶ γῆς. ἐν δὲ τῇ τελευταίᾳ τριώρῳ τετραπόδων διαφθορὰν τῶν ἐν τῇ δύσει. σελήνη δὲ ἐν Αἰγόκερῳ ἐκλείψασα ἐν τῇ πρώτῃ τριώρῳ ἄνδρα μέγαν ἐπὶ τὴν Αἴγυπτον ἐκ τῆς Ἀσίας στρατεύσασθαι καὶ τὸν ἡγούμενον αἰχμαλωτίσαι καὶ τοὺς ὄχλους τοὺς μὲν διαφθεῖραι τοὺς δὲ ὑποχειρίους ἔχειν σημαίνει. μετὰ δὲ τὴν τούτων ἀπαλλαγὴν ἔσεσθαι ἐμφύλιον πόλεμον καὶ ὀχλοκρατίαν καὶ τοὺς πρώτους κατακοπῆναι καὶ ἀποστατῆσαι δούλους τοῦ ἡγουμένου καὶ ἄλλον ἄλλου ἀφελέσθαι τὰ κτήματα, τοὺς δὲ δεσπύτας αὐτῶν δι' ἐνδειαν ἐπαιτῆσαι τροφήν. ἐν ταῖς ἐξῆς ἄχρι τῆς ὀγδόης ὥρας ἐκλείπουσιν νοσήματα περιοδικὰ ἐπελεύσεται ἀπὸ ἀνατολῆς μέχρι δύσεως καὶ Φοινίκη ὑπὸ τῶν ἔξω πολιορκηθήσεται, ὃ δὲ πολιορκῶν οὐδὲν ἀνύσει διὰ τὸ ἐπικοινωνεῖν τῷ Αἰγόκερῳ τὸ τῆς Ἐλληθουσίας ζώδιον ἀκέφαλον ὄν. ἐν δὲ ταῖς τελευταίαις ὥραις ἐκλείπουσα ἢ καὶ ἔχουσα τι μέρος τῆς ἐκλείψεως <ἕως ἀν> δύνῃ, σημαίνει στρατεύματα ἔξωθεν ἐπὶ τὴν Ἀσίαν ἐλεύσεσθαι καὶ ὁ πρότερον δυναστεύων ἀπὸ τῶν ἰδίων ἐγκαταλειφθεὶς ἀλώσεται. μετὰ χρόνον δὲ τινα οἱ προεπιβουλεύσαντες τῷ δυνάστῃ τίσουσι δίκας.

Ἐν δὲ Ὑδροχόῳ ἡλιος ἐκλείψας τῇ πρώτῃ τριώρῳ τῷ πρὸς εὐρον μέρει, Μεσοποταμία, Ἀραβία, Συρία Κοιλῇ, Αἰγύπτῳ, Αἰθιοπία, Λιβύῃ καὶ πρὸς ἐσπέραν πᾶσι σημαίνει ὄχλων ἔσεσθαι συστροφάς. ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ τριώρῳ ἐκλείπων τοὺς καρποὺς βλαστήσαντας ἐπισειεῖς ποιήσει καὶ ἐνύδρα πολλὰ γινόμενα ἀπολεῖται. τῇ δὲ τρίτῃ τριώρῳ ὁμοίως τὰ αὐτὰ σημαίνει. ἡ δὲ σελήνη ἐκλείπουσα ἐν τῇ πρώτῃ τριώρῳ ὅλη ἢ τὸ δίμοιρον μέρος παρὰ τῶν δυναστῶν τοῖς ἐν Κιλικίᾳ πολλὰ ὄχληρὰ ἐπιταχθήσεσθαι καὶ βαρῆα σημαίνει. ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ τριώρῳ ὁμοίως. ἐν δὲ τῇ τρίτῃ περὶ Κύπρον ἀτοπὸν τι ἔσεσθαι καὶ λυπηρόν, Τυρρηνούς τε καὶ Ἴταλοὺς νόσοις περιπεσεῖσθαι χαλεπαῖς. ἐν δὲ τῇ τελευταίᾳ τριώρῳ τοὺς ἐν τῇ περιχώρῳ Λιβύης τοῖς τὰς πόλεις οἰκοῦσι πολεμήσειν σημαίνει καὶ τοὺς καρποὺς αὐτῶν ὑπ' ἄλλων τρυγηθῆναι καὶ τὰς ὁδοὺς ἀποκλεισθῆναι.

201 δούλους: δὲ ἄλλους codd. et ed. 209 <ἕως ἀν> omm. codd. et ed. — δύνει codd. et ed.

Ἐν δὲ τοῖς Ἰχθύσις ὁ ἥλιος ἐκλείπων ἐν τῇ πρώτῃ τριώρῳ
 230 ὅλος ἢ τὸ δεύτερον μέρος τοῦ κύκλου τὸν τῆς Ἀσίας δυνάστην
 καὶ μετὰ τριετίαν μικρῶ πλέον ἄλλον τὴν ἐξουσίαν ἀπολαβεῖν.
 τετάρτη δὲ καὶ πέμπτη ἐκλείπων ἀπὸ πολλῶν τὴν Αἴγυπτον
 καὶ Συρίαν ὀχληθήσεται. ἐβδόμη δὲ καὶ ὀγδόη χαλεπὰ πεί-
 235 ἄσεται Ἀρμενίαν, Καππαδοκίαν, Φρυγίαν, Ἰωνίαν, Λυδίαν,
 Ἑλλάσποντον. δεκάτη δὲ καὶ ἐνδεκάτη ὥρα ἐκλείψας θάνα-
 τον ἀνθρώποις ἔσεται ἀπὸ τῆς βαρβάρων χώρας εἰς Ἑλλη-
 νας καὶ τοῖς παραθαλασσίους τόποις λοιμὸν σημαίνει. καὶ σε-
 λήνη δὲ ἐκλείπουσα ἐν τῇ πρώτῃ τριώρῳ Αἰγυπτίοις νόσους,
 240 φόνους, πράσεις, ἀλώσεις δηλοῖ. ἐν δὲ τῇ δευτέρῃ τριώρῳ
 Αἰγυπτίοις ἐπὶ τέκνου δυνάστου πένθος καὶ φθορὰν αὐτῷ τῷ
 δυνάστη καὶ νόσον χαλεπὴν καὶ ἐπισηφελῆ, Κύπρον δὲ ἀκρίδα
 πολλὴν λυμανεῖσθαι προμηνύει. ἐν δὲ τῇ τρίτῃ τριώρῳ λη-
 στείας κατὰ θάλασσαν πανταχοῦ γενέσθαι. ἐν δὲ τῇ τελευ-
 245 ταίᾳ μερίδι τῶν ὥρῶν ἐκλείπουσα ἰχθύων ἄλωσιν πανταχοῦ
 σημαίνει, Μήδοις δὲ πρὸς ἀλλήλους πόλεμον. σελήνης δὲ
 ὁμοχρόου γενομένης τῷ ἀέρι (ἦτοι τῆς ἐκλείψεως αὐτῆς) θά-
 νατον ἀνθρώπων ἀπανταχοῦ σημαίνει.

Καθολικῶς δὲ ἐσημειώσαντο Αἰγύκερω, Ὑδροχόω, Ἰχ-
 250 θύσι, Κριῶν ἐκλείψεως γενομένης βλάβην βασιλευσὶ σημαίνειν,
 Ταύρω δὲ καὶ Διδύμοις καὶ Καρκίνω καὶ Λέοντι ὄχλων ἀκα-
 ταστασίας καὶ ταραχὰς καὶ ἔριν, Παρθένω δὲ καὶ Ζυγῷ καὶ
 Σκορπίω καὶ Τοξότη ἱεροῖς τόποις καὶ χώραις ἐλώδεσιν. τὰς
 δὲ ἐν τῷ αὐτῷ μηνὶ τῆς σελήνης καὶ τοῦ ἡλίου γενομένας
 ἐκλείψεις ἐκ διαμέτρου ἀποτελεῖν παρετηρήσαντο ἐκ τῆς συγ-
 255 κράσεως ἐκατέρας ἐκλείψεως τῶν προεκτεθειμένων ἀποτελεσο-
 μάτων. ἵνα δὲ μὴ μακρὸν τὸν ὑπομνηματισμὸν ποιήσωμεν,
 ἀφήσθω τοῦτο τοῖς εὐεπιβόλοις ἀφ' ἑαυτῶν ἐπιγνῶναι.

Hephaestio Thebanus l. I, c. 21 (ed. Engel-
 brecht). Ἀποτελέσματα τῶν γινομένων ἐκλείψεων.

Ptolemaei haec non sunt. Quia Aegyptiis ea H. tribuit, veri simile
 est, auctores fuisse N. et P. Huic opinioni favet fgm. 7*. Neglegen-
 tissimum H. in excerpando fuisse, unusquisque videt; qua re cave lacu-
 nas statuas.

1—8. περὶ χρωμάτων. Haec aliunde non innotuerunt. Diversa
 narrant Ptol. cum paraphrasta suo et scholiasta, diversa Vettius (l. VI,
 c. 3) διὰ ποτὴν αἰτίαν τοιαύταις χροαῖς τοὺς ἑ̄ πλανήτας καὶ τὴν σελήνην καὶ
 τὸν ἥλιον οἱ παλαιοὶ ἐτύπωσαν.

31—36. περὶ χρόνου τοῦ ἀποτελέσματος. Rursus differt a Ptolemaeo.
 H. eandem mensium mensuram lunae solique tribuit, Pt. in sole annis,
 in luna mensibus utitur. Neque magis in ipsa ratiocinatione consentiunt.

7*. Τὰ δὲ ἐν ταῖς ἐκλείψεσι γινόμενα σημεῖα προκείσθω

229 δεύτ.] διμοῖρον cod. P; recte fortasse. 246 interpretamentum
 uncis inclusi. 252 σκιοροῖς? 259 καὶ τῶν κομητῶν add. codd. A.
 a. et ed. recte om. P.

τῷ μέρει τούτῳ. ἐὰν οὖν ἐκλείψεως γινομένης ἀστέρες διάτ-
 2 τωσιν εἰς τὸ ἔλλειμμα τῆς σελήνης, δηλοῦσι μάχην πολεμίων
 κατὰ τὸ κλίμα τὸ προσοικειούμενον τῷ ζῳδίῳ, ἐὰν δὲ ὄμβρος
 ἐπιγένηται ἐκλείψει ἡλίου ἢ σελήνης, νόσους θανατηφόρους ἔ-
 5 σσθαι μηνύει.

Ἐὰν δὲ ὁ ἥλιος ἐν Κριῶν ὅλος ἐκλείπη ἢ καὶ ἄμαυρω-
 10 θεῖς γένηται ὡς κάτοπτρον ἢ ὡς αὐγὰς σελήνης ἔχων ἀνευ
 ἀκτίνων, ἐν Συρίᾳ μεγάλων ἀνθρώπων καὶ ἐνδόξων ἀπώλειαν
 σημαίνει. ἐν δὲ Ταύρω ἐὰν τὸ τοιοῦτον φανῇ ἐπὶ δύο ἡμέ-
 15 ρας ἐπιτατικώτερον καὶ πλείοσιν ἔσεται. ἐὰν δὲ ἐρυθρὸς γε-
 νόμενος δι' ὅλης τῆς ἡμέρας, ὥστε καὶ τὰ ἐδάφη ἀνταυγεῖν
 αἰμωπά, φθορὰν καρπῶν καὶ ἀνθρώπων δηλοῖ καὶ φόνους ἔ-
 σσθαι πολλαχοῦ. ἐὰν δὲ ἐν Διδύμοις αἱματώδης γένηται
 20 ἀπὸ ἀνατολῆς ἕως δύσεως, Λιβύη καὶ Κιλικία κακὰ πολλά
 σημαίνει καὶ καρπῶν ἀφορίαν. ἐὰν δὲ ἐν Καρκίνω αἱματώ-
 δης γένηται, ταραξεί τὴν Ἰνδῶν καὶ Σύρων καὶ Αἰγυπτίων
 βασιλείαν. * ἐὰν δὲ ἐν Παρθένω, σφαγὰς ἔσεται καὶ ὄχ-
 λων ἐπαναστάσεις τῷ ἡγουμένῳ προαγορεύει. ἐν Χηλαῖς δὲ
 ἐρυθρὸς γενόμενος ἀποσταθῆναι τοὺς ὄχλους τοῦ ἡγουμένου
 25 Λιβύης. ἀμυδρὸς δὲ γενόμενος ἀνατέλλων πόλεμον ἔσεται
 καὶ στενοχωρίαν ἐν Λιβύῃ καὶ Κιλικίᾳ καὶ Ἰταλίᾳ καὶ Φοι-
 νίκη καὶ τοῖς πρὸς ἐσπέραν οἰκοῦσιν. ἐν δὲ Σκορπίῳ Λιβύη
 καὶ Αἰθιοπία κακὸν τι μηνύει, ἐν δὲ Τοξότη ἀνατείλας ὡς κο-
 30 μήτης ἐρυθρὸς τῷ τῆς Ἀσίας ἡγουμένῳ πόλεμον σημαίνει.
 ἐὰν δὲ τὴν κόμην πρὸς βορρᾶν ἀποτείνη, λύπας καὶ δενδρι-
 κοῦ καρποῦ ἀφορίαν ἀποτελέσει. ἐν δὲ Αἰγύκερω ἄμαυρωθεῖς
 τῷ ἡγουμένῳ Αἰγύπτου καὶ τοῖς ὑπ' αὐτὸν δεῖνά, χειμῶνα
 καὶ θόρυβον σημαίνει. ἐν δὲ Ὑδροχόῳ γενόμενος ἐρυθρὸς
 35 ἐπιθήσεται τὰ στρατόπεδα τοῖς φίλοις τοῦ βασιλέως τοῦ κατὰ
 νότον προαγορεύει. ἐὰν δὲ τοῖς Ἰχθύσις κομήτης γένηται καὶ
 ἄλλος τις ἱερὸς ἀστὴρ ὀφθῇ ἐκ τῶν ὁρόμων, ἐν Αἰγύπτῳ καὶ
 Συρίᾳ φόνους καὶ σφαγὰς ἔσεται λέγουσι καὶ πολλὰ παρά-
 40 ὄξα καὶ ἄσεμνα καὶ τερατώδη καὶ ἐπὶ πολὺν χρόνον ἀκατα-
 στασίαν.

Ἐὰν δὲ ἐν Κριῶν ἡλίου ὄντος ἀστέρες ὀφθῶσιν ἡμέρας,
 ἐπαναστάσεις καὶ σφαγὰς μηνύουσιν. ἐὰν δὲ ἐν Τοξότη ἡμέ-
 45 ρας ἀστὴρ ὀφθῇ, πόλεμον ἐν Αἰγύπτῳ καὶ Ἀσίᾳ προαγορεύει.
 ἐὰν δὲ ἐν Αἰγύκερω τὸ ἱερὸν ἄστρον διαδράμη μέγα ποιῶν
 φῶς, ταῖς παραθαλασσίους πόλεσι ταῖς πρὸς νότον λύπας καὶ
 50 πῆματα σημαίνει. ἐν δὲ τῷ Ὑδροχόῳ ἀστέρες φανέντες ἡ-
 μέρας πόλεμον ἐν Αἰγύπτῳ καὶ ἀθροίσεις ἐπ' ἀδικία προλέ-
 γουσιν. ἐὰν δὲ ἐν Ἰχθύσις ἄστρον τι ὀφθῇ ἡμέρας ἐν ᾧ δὴ
 τόπῳ, ἀνάγκας τοῖς ἐκεῖσε ἀνθρώποις καὶ κακῶν αὐξήσιν καὶ
 45 ὁλόους κεκρυμμένους σημαίνει.

7, 2 οὖν νυχτερινῆς M, fortasse recte. 3 ἔλλειμμα: αἴτημα P. A. a.
 Eng. ἔλλειμμα M, unde ἔλλειμμα Ludwich. 11 ἐπιτακτ. ed. ἐπιτακτ. Ludw.
 18 intercudit Leonis signum s. librarii s. ipsius H. negligentia.

Τὰς δὲ γινομένας ὑπὸ γῆν ἐκλείψεις τελείας σεισμῶν αἰτίας ὑπάρχειν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐσημειώσαντο. τὸ τε βασιλικὸν τρίγωνον, τὸ διὰ Κριοῦ καὶ Λέοντος καὶ Τοξότου, βασιλεῦσι καὶ τῇ βασιλείᾳ αὐτῆς καὶ ἡλίου μὲν ἐκλείποντος θάλασσαν καὶ τὴν Ἀσίαν τυράννοις ἢ ἡγεμόνοις σημαίνεσθαι, τῆς δὲ σελήνης τοῖς κατὰ τὴν Εὐρώπην καὶ δυσμᾶς. ἐξαιρέτως δὲ κατὰ τὸν Ὑδροχόον καὶ τὸν Λέοντα ἐκλείποντος τοῦ ἡλίου στεριώσεις, ξηράσεις τῶν ποταμῶν καὶ τῶν ὑδάτων γίνεσθαι, κατὰ μὲν τὸν Ὑδροχόον τῶν κατ' Ἄρκτον, κατὰ δὲ τὸν Λέοντα τῶν κατ' Αἴγυπτον καὶ μεσημβρίαν τὰς τε Ὠκεανοῦ κατὰ τε ἀνατολὰς καὶ τὰς δύσεις ὑποχωρήσεις, πλημμύρας καὶ ἀμπώσεις τοῦ τε Ἀτλαντικοῦ πελάγους καὶ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης τὰς καθ' ἕκαστον νυχθημέρον γινομένας ὑπὸ τῶν τῆς σελήνης ἀνατολῶν καὶ καταδύσεων σαλεύεσθαι καὶ κινεῖσθαι ἐκ βάρων σημαίνει.

Heph. Theb. l. I, c. 22. περί τῶν ἐν ταῖς ἐκλείψει σημείων <καὶ τῶν κομητῶν>.

Coniungendum esse hoc caput cum eo, quod praecedit apparet coll. vsb. 1—6 cum 6, 23 s. et 30/31.

Mire hic res perturbantur. Nam prima pars agit de eclipsibus solis et lunae, sequitur altera de variis solis in defectu coloribus. Sed haec interrumpitur in Piscium signo, ubi de cometarum vi sermo fit. Huc bene quadrant sequentia miro et ipsa modo collocata. Totam turbationem Hephaestionis culpa ortam puto, qui archetypi distincta capita, dum rapidissimo stilo in sua transfert, in rudem indigestamque molem coartavit. H. enim levissimum in excerpando fuisse probatur eo, quod in capite de stellis in eclipsi oculis se offerentibus (v. 36 s.) omisit signa a Tauro ad Scorpionem, quae auctor sine dubio accurate tractaverat.

Iam fragmenta 6 et 7 e copia Petosiriaca hausta esse, manifestum fiet e fgm.

8. Ὁ δὲ γε Καμπέτριος ταῖς Πετοσιριακαῖς ἀκολουθῶν παραδόσεσι λέγει, ὡς ἀργυροειδῆς καὶ ἀμβλύχρους ὁ ἥλιος ἀνίσχων ἢ ὠχρὸς πολέμους καὶ συμφοράς καὶ διχονοίας καὶ θορύβους καὶ στάσεις ἀνδρῶν ἐνδόξεων καὶ βασιλέων θρήνους καὶ συκοφαντῶν καὶ πονηρῶν ἀνθρώπων εὐτυχήματα καὶ ἐπεικῶν ἀστοχίας καὶ λογικῶν ὕβρεις καὶ δημεύσεις εὐπατριδῶν δηλοῖ καὶ καθολικὴν σπάνιν τῶν ἀναγκαίων. προσέτι τούτοις στάσεις τε καὶ πατράσι πρὸς παῖδας καὶ τὸ ἀνάπαλιν. ἔσται δὲ ταῦτα καθολικά μὲν, ἐπειδὴν κατὰ παντὸς τοῦ δίσκου τὸ σύμπτωμα ἦ, μερικὰ δὲ, εἰ καὶ τὸ σύμπτωμα μερικόν, καὶ καθ' οὗς τόπους ἀφορᾶν δοκεῖ τὸ συμβεβηκός. εἰ δὲ γε κατὰ τὴν λεγομένην ἀντιδίσκωσιν ὁ ἥλιος ἐκλίποι, μόνοις ἀπειλεῖ τοῖς βασιλεῦσι τὰ κακά, ὡς περ καὶ ἐάν ἐπὶ τοῦ βασιλικοῦ τριγώνου <ἦ>. εἰ δὲ περὶ τὴν 15 ἐπίαν ἢ τὴν ἐσπέραν μέλλει τοῦτο συμβαίνειν, ἐξ αὐτοῦ τοῦ

7, 62 <καὶ τῶν κομητῶν> addidi ex antecedentis capituli titulo.

8, 2 ἀμβλυχρὸς W. corr. Us. 14 <ἦ> addidi.

πάσχοντος φωστῆρος γενήσεται δῆλον, τῷ τὸν μὲν ἥλιον ἐκ τῆς Ἀσίας διαπαντὸς ἀνίσχειν, τὴν δὲ σελήνην ἀπὸ τῆς Εὐρώπης.

Lydus de ost. c. 9 (p. 20, 7 s. ed. C. Wachsmuth. cf. A. O. III, 404). 55

Quae apud Lydum post Εὐρώπης verbum sequuntur, sumpta sunt e Ptolemaeo (l. II, c. περὶ σημειώσεως) neque cum Petosiriacis commune quid habent, cum de caeli temperie agant.

Iam vides, fragmenta 6—8 quam arte inter se cohaereant; cf. e. g. 8, 14 cum 7, 59 s. Miro autem modo narrat Lydus solem ex Asia oriri, lunam ex Europa. Valde vereor, ne auctorem suum male intellexerit, qui nihil dederat, nisi solem ad ἀνατολὴν καὶ Ἀσίαν — orientalis nempe et diurna Asia est — lunam ad ἐσπέραν καὶ Εὐρώπην — occidentalem et nocturnam terrae partem — pertinere.

9*. Κομήτης Ἰππεύς. Ὁ λέγομενος ἰππεύς ἐστὶ μὲν 1 Ἀφροδίτης, ἐκ δὲ τῆς ὀξύτητος οὕτως <ὠνόμα>σται. πλαγίους δὲ ἔλκει καὶ πυρώδεις πλοκάμους, αὐλακά τέ τινα φωτὸς ἀποτείνει καὶ πάλιν εἰς βραχύν τινα κύκλον συνάγεται ἀπειρῶν τινὶ συντομίᾳ καὶ ὀξύτητι ποτὲ μὲν περιβραίνων, ποτὲ 5 δὲ συνάγων τοὺς λεγομένους αὐλακισμούς. οὗτος, ὅταν πυρώδης ἀνίσχων πρὸς ἀνατολὰς ἀκοντίζη τοὺς ἑαυτοῦ πλοκάμους, τὴν Περσῶν ἀπειλεῖ ἐπανάστασιν, ὥστε <δεῖν> δυνάμεις πολλὰς στρατευμάτων ἐπὶ τὴν ἀνατολὴν συνδραμεῖν, τὰς τε Συρίας πληρῶσαι τὸν ὑποιδήποτε γῆς ἀπωχισμένον στρατιώτην 10 καὶ ὡς οὐκ ἀρκούσης τῆς παρασκευῆς πρὸς τὸ πολεμίων κίνημα καὶ νεωτέραν γενέσθαι στρατολογίαν. ἡγήσεται δὲ λοιμὸς καὶ διαφερόντως τοῖς ἵπποις ἐνσκήψει, οὐ τοῖς Περσῶν, ἀλλὰ τοῖς ἐκ τῆς Εὐρώπης ἐπ' ἐκείνους φερομένοις. καὶ τοῦτο ἐλάττωσις ἔσται πρώτη τοῖς λοιμώττουσιν. ἀλλ' οὐ μέχρι 15 παντὸς τὰ Περσῶν εὐτυχήσει. μεγάλης γὰρ συντρεχούσης κατ' αὐτῶν παρασκευῆς φεύγονται καὶ αἱ ληφθεῖσαι παρ' αὐτῶν πόλεις ἀφεθήσονται, ὃ δὲ βασιλεὺς αὐτῶν φεύγων ἀπολείται ταῖς <τῶν ἰδίων χειρῶν>. εἶτα καὶ διαρπαγῆσεται ὁ πλοῦτος Περσῶν. τὰ δὲ λήγρια ἄχρηστα τῶν γεωργῶν ἀναιρεθέντων ἢ καὶ λοιμῶν διαφθαρέντων γενήσεται. οὐ μὴν ἐπιμενοῦσι τοῖς Περσῶν οὐδὲ ἐμβραδουνοῦσι τοῖς αὐτῶν οἱ ἀπὸ <τῆς> Εὐρώπης, ἀλλ' ἐκάτερον ἔθνος ὡς περ τετελεσμένης 20 τῆς μάχης ἐν τοῖς οἰκείοις ἐπανήξει. ταῦτα μὲν οὖν ἀπειλεῖ, ὅταν πυρώδης ἀνίσχη. εἰ δὲ ὠχρὸς, πολέμους μὲν τινας, ἀλλ' οὐ Περσικοὺς σημαίνει, σεισμοὶ δὲ πάντως καὶ πένθη τινὰ τοῖς ἀνθρώποις ἐνσκήψουσι, λοιμὸς δὲ τοῖς βοσκήμασι ἐπιπεσεῖται καὶ λιμὸς κάρτα βίαιος.

Εἰ δὲ ὁ τοιοῦτος κομήτης ἐπὶ μεσημβρίαν ὄρᾳ, ὠχρὸς καὶ ὀξεῖς ἐπ' ἐκείνην βάλλων τοὺς πυρσοὺς περὶ τὴν θερινὴν 30 τροπὴν, <λοιμ>ὸς βαρὺς ἐπιπεσεῖται τῇ Λιβύῃ καὶ πλῆθος ποικίλων κακῶν. ὅταν δὲ ἐπὶ τὴν ἄρκτον ἴδῃ, ἐκ τοῦ ἐναντίου, <ἢ Λιβύῃ> κατὰ τῶν βορειῶν στρατεύσεται μεγίστης αὐτῇ συμμαχούσης δυνάμεως. ἐλάττωσις δὲ εἶτα καὶ δὴ

35 ναμιν ξενικήν συλλαβοῦσα τὴν μὲν ἀρχὴν οὐκ ἀγεννῶς κα-
θοπλίσεται τῶν ἐναντίων, οὐ μετὰ πολὺ δὲ εἰς παντελῆ κα-
κοδαιμονίαν πεσεῖται, ὥστε μετὰ τὸ ἀναιρεθῆναι ἐγγὺς ἀπαν-
τας καὶ αὐτὸν ἀνδραποδισθῆναι καὶ δ<εῖθῆναι> τὸν ἡγεμόνα
τοῦ ἔθνους. (Ἰστέον δέ, ὡς Λιβύην τὴν ἀπὸ τῆς ἐρυθρᾶς
40 θαλάσσης ἄχρι Γαδείρων ἢ Ταρτησοῦ ἢ τῆς λεγομένης <τοῖς
Μαυρου> σίοις Γάδεως λαμβάνειν χρεῶν. οὐδὲ γὰρ περὶ
Αἴγυ<πτον> μόνην τὸ ἀποτελεσμα>, ἀλλ' ἀπολύτως περὶ τὴν
Λιβυκὴν <ᾶ>π<ασαν> ζώνην καλῶς ἀν<λα>μβάνοιτο. καὶ δια-
φερόντως τὴν Μαυρουσίαν, οἱ καὶ προσεχεῖς εἰσι τῇ <πρὸς
45 δυσμᾶς> Εὐρώπῃ, μόνῃ τῇ λεγομένῃ <κατὰ> τοὺς ἐπιχω-
ρίους φρέτῳ, οἰονεὶ πορθμῶ, ἀπ' αὐτῆς δια<κεχωρισμένοι>.)
πέρας δὲ λοιμ<ώξουσι> νικήσαντες ὡς ἀ<ίρετὴν αὐτοῖς> γε-
ν<έσθαι καί> τὴν ἐν πολέμῳ ἀπώλειαν. αὐχμὸς δὲ ἐξ αὐ-
τῶν καὶ λιμὸς <ἔσται καί> διαφερόντως <τῇ Αἰγύπτῳ>, ὡς
50 ἐλεεινὴν τὴν ζωὴν τοῖς περιλειφθεῖσι <νομισθῆναι>. νόσος
γὰρ βαρεῖα ἐπιπεσεῖται τῇ νέᾳ ἡλικίᾳ καὶ ὁ Νεῖλος ἀποστρα-
φήσεται καὶ ἀνομβρία λοιμώδης ἔσται. εἰ δὲ ἐπὶ δύοσιν ἀπί-
δοι, ἕως τῶν Ἡρακλέους στηλῶν πόλεμος καὶ ἀπώλεια ἔσται
στρατευμάτων καὶ λιμὸς καὶ πτώσεις τῶν βοσκημάτων. εἰ
55 δὲ ἐπὶ τὸν Βούτην νεύοι, κρύος ἀπηνές ἄχρι Εὐξείνου καὶ
χειμῶνες ἀήθεις ἐπιχεθήσονται καὶ πολέμοι καταδραμοῦνται
τὴν χώραν. καὶ τὴν μὲν ἀρχὴν ἐλαττωθήσονται οἱ ἐγγύριοι,
δυνάμει δ' ὕστερον συντρεχούσης οὐ μόνον ἠττηθήσονται οἱ
πολέμοι, ἀλλὰ καὶ αἰχμάλωτοι οἱ ἡγεμόνες αὐτῶν ἐν δεσμοῖς
60 ἔσονται. εἶτα ἐκεῖθεν ἐπὶ μεσημβρίαν μετελεύσονται ὁ νική-
σας στρατὸς καὶ τῶν ἐ<κεί> ἀνιέξεται πύ<λεων> καὶ ἐν ἐπαί-
νοις ἔσται. καὶ αὐτὰ δὲ τὰ θεῖα καταλείψουσι τοὺς πολεμίους,
ὥστε ἐκ περι<σσοῦ> προστεθῆναι τοῖς νικηταῖς. τσαῦτα τὰ
σημαινόμενα, ὅταν ὠχρὸς φαίνεται ὁ ἵππευς μετρίως. ὅταν
65 δὲ καθ' ὕμαλοῦ ὠχρότα<τος>, ἐξωτικὸν μὲν οὐκ ἀπειλεῖ, ἐμ-
φυλίους δὲ φράζει πολέμους οὐκ ἐλάττους τῶν πρὸς τοὺς ἔ-
ξωθεν ἀπειλοῦν<τας τὰς> συμφοράς καὶ οὐ τοῦτο μόνον, ἀλλὰ
καὶ ἐλάττωσιν *. ἐ<κείνῳ> δὲ μάλιστα προσεκτέον, ὡς ἐπὶ
χρόνον φαινόμενος, ὡς εἴρηται, ἐπὶ τὸν γαλαξίαν, (οὐδὲ γὰρ
70 πρὸς ἀνατολὰς ὑπὲρ τὰς ἐπτὰ φανήσεται ἡμέ<ρας ὁ τοιοῦ>-
τος ἀστὴρ,) χρόνια τὰ κακά, πρὸς βραχὺν δὲ καιρὸν ἐπίκαιρα
σημαίνει.

Κομήτης Ξιφίας. Οὗτος ὁ ἀστὴρ ἀναφέρεται μὲν
Ἐρμῆ, οὐχ ἦττονας δὲ τοῦ προτέρου, δολιχωτέρας μέντοι,
75 ἐνεργείας ποιεῖ. ἂν μὲν γὰρ ἐπὶ τὴν ἀνατολὴν βλέπῃ, οἱ δυ-
νατοὶ Περσῶν καὶ Αἰθιοπῶν τοὺς ἑαυτῶν βασιλεῖς φαρμάκῃ
διαφθεροῦσι. τὸ αὐτὸ δὲ ἐπὶ Φοινίκης πρὸς τινῶν <τοῦ πλή-
θ>ους κατὰ τῶν ἐν τέλει ἀμαρτεθήσεται. φῆμαι δὲ ἔσονται

39 Ἰστέον—46 διακεχωρισμένοι apertum interpretamentum uncis in-
clusi. 69 οὐδὲ—71 ἀστὴρ uncis inclusi.

οὐκ ἀληθεῖς ἐκδειματοῦσαι τοὺς πανταχοῦ. εἰ δὲ ἐπὶ μεσημ-
βρίας ἀνίσχοι, Αἰγυπτίοις καὶ τοῖς ἄλλοις Λιβυκοῖς ἔθνεσι 80
δόλους ὡσαύτως θανατηφόρους ἐπιφέρει. καὶ Αἰγύπτιοι μὲν
ἔξουσι μεταβολὴν τῶν κακῶν, Λίβυες δὲ ἐμφυλίοις πολέμοις
δαπανηθήσονται. ὅτε δὲ ἐπὶ τὴν δύσιν ὄρᾳ, τοῖς ἐκεῖσε δυ-
νατοῖς τὰ ὅμοια ἀπειλεῖ, ὡς ἐξ ὑπονοίας κατ' ἀλλήλων ἐξε-
νεχθῆναι εἰς φανερόν πόλεμον. ὅτε δὲ ἐπὶ τὴν ἄρκτον ὄρᾳ 85
ἐπιμειξίαν δηλοῖ τῶν ἀρκτῶν καὶ Λιβυκῶν ἐθνῶν, ὥστε θυ-
γατέρα Λίβυος δυνάστου δοθῆναι πρὸς γάμον ἀρκτῶν τυράννῳ
καὶ ἐπιβουλεύσαι τῷ πατρὶ τὴν παῖδα καὶ προδοῦναι αὐτὸν
ἔρωτι ἀσεβεῖ περὶ τὸν ἄνδρα κρατουμένην.

Κομήτης Λαμπαδίας. Λαμπαδίας <κομήτης, οὕτω 90
προσαγορευόμενος> ἐκ τοῦ σχήματος, ἔστι μὲν Ἐρμού καὶ αὐ-
τός. ὅταν δὲ ἐπὶ ἀνατολὰς ἴδῃ, ἀχλυώδη τὸν ἀέρα καὶ ἐξ
αὐτοῦ βλάβην τῇ ἀμπέλῳ μαντεύεται. ἐκ γὰρ τῆς ἀχλὺς
τίκτονται σκώληκες οἱ λεγόμενοι ἴπες. καὶ ἡ βλάβη καθο-
λική, μάλιστα δὲ τοῖς περὶ τὴν ἄνω Ἀρμενίαν, Εὐφρατησίαν 95
<τε καὶ Φοι>νικήν καὶ Ταυροκιλικίαν γεν<ήσε>ται. καὶ οὐ
μόνον ἐν ἡμέρᾳ, ἀλλὰ καὶ ἐν νυκτὶ οὕτως ἡ ἀχλὺς πυκνω-
θήσεται, ὡς καὶ λαμπάδας ἀνημμένας ἀποσβέννυσθαι. τοῖς
δὲ καρποῖς ἐμφυήσεται ἡ λεγομένη αἶρα καὶ ὑγρασία τε σηπ-
τικὴ καὶ βλαπτικὴ τοῖς ἀμητοῖς. ἐκτροπαί τε ποταμῶν καὶ 100
ὄμβρων ῥήξεις βιαιοτέρων καὶ κεραυνῶν βολαὶ ἔσονται, καὶ
οὐδὲν ἦττον ὁ αὐχμὸς ἐπιτείνει, ὡς καὶ τοὺς ἀενάους τῶν πο-
ταμῶν ἀναφρυγῆναι. εἰ δὲ ἐπὶ νότον, ἔτι μᾶλλον ξηρότερον
ἔσται καὶ λοιμωδέστερον τὸ τοῦ ἀέρος κατάστημα, τοῦ Νείλου
ὑποξηρανθέντος, ὥστε ἐρπετῶν πάντα πληρωθῆναι. εἰ δὲ ἐπὶ 105
τὴν ἄρκτον, ὁ μὲν αὐχμὸς τῷ ψυχρῷ τοῦ κέντρου ἠττηθήσε-
ται, πῦρ δὲ ταῖς ὕλαις ἀδοκῆτως καὶ τοῖς ὄρεσιν ἐμπεσεῖται,
ὡς μηδὲ τοὺς ἐν τοῖς ἄκροις ἢ φρουρίοις διατρίβοντας ἔξω
τῆς βλάβης γενέσθαι. θάνατός τε πολὺς ἔσται καὶ μάλιστα
ἐπὶ τῆς Αἰγύπτου. ὅταν δὲ ἀνίσχων πρὸς δυσμᾶς ὄρᾳ, κεραυ- 110
νοὺς μὲν τῇ χώρᾳ, πτώσιν δὲ τοῖς βοσκήμασι μαντεύεται
ἐμπρησμοὶ τε ἔσονται βαρεῖς.

Κομήτης. Οὗτος ὁ ἀστὴρ Διὸς μὲν ἔστι, οὕτω δὲ ἐ-
στιν ἐπίσημος, ὡς ἐξ αὐτοῦ πάντας τοὺς ἄλλους διοσημειακούς 115
ἀστέρας κομήτας προσαγορεύεσθαι. οὗτος δὲ, ἡνίκα λαμπρὸς
καὶ ἀργυροειδεῖς τοὺς πλοκάμους ἐπὶ τὴν ἀνατολὴν ἀκοντίση
Διὸς <ἐν> Καρκίνῳ ἢ Σκορπίῳ ἢ Ἰχθύσιν ὄντος, Πέρσαις
ἀγαθὰ μέγιστα μαντεύεται. ἀναστήσονται γὰρ καὶ ἐπὶ τὸ Ῥω-
μαίων ἐκχυθέντες πόλεις τε καὶ φρούρια καθέξουσιν αἰχμα-
λώτων τε ἄπειρον πλῆθος καὶ πλοῦτον πολὺν λαβόντες νικη- 120
ταὶ εἰς τὴν ἑαυτῶν χώραν ἀναζεύξουσι, μηδὲ συμβαλεῖν ὅλως
τινὸς θαρροῦντος αὐτοῖς. ὅταν δὲ ἀποστρόφως ἀνίσχη ὁ κο-
μήτης οὗτος τοῖς ἀφ' ὧν ἀποστρέφεται τὰς ἀστοχίας ἐπι-

- φέρει. εἰ δὲ ἐπὶ τὸν νότον Ἰ<δοί>, ἐπιδώσει ὁ Νεῖλος ἀ-
 125 φθονώτερον, εἰρήνην τε καὶ εὐετηρία ἔσται ἐπὶ τῆς Αἰγύπτου,
 ὁμόνοιά τε καὶ εὐκρινῆς τοῖς πᾶσιν ἡσυχία. εἰ δὲ ἀποστρε-
 φόμενος καὶ κατὰ νότα ἔχων τὴν ἀνατολὴν ἐπὶ τὴν δύσιν
 ὄρᾳ, ἄπειρος ἔσται τοῖς Ῥωμαίοις εὐδαιμονία. Πέρσας τε
 130 γὰρ καταπολεμήσουσι καὶ αὐτοῦ ἀναιρεθέντος τοῦ Περσῶν βα-
 σιλέως, πάντων τε ὁμοῦ τῶν ἀγαθῶν ἀφθονία τῇ Ῥωμαίων
 πολιτείᾳ ἔσται. θέαι τε ἀφθονοὶ καὶ δωρεαὶ φιλότιμοι καὶ
 ἵππικοὶ ἀγῶνες σπουδαιότεροι μετὰ ψυχαγωγίας τοῦ πλήθους
 ἐπιτελεσθήσονται. καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν τοῖς πράγμασι καθολικῆ
 ἔσται ἰλαρότης. εἰ δὲ ἐπὶ τὴν ἄρκτον ἴδοι κατὰ νότα τὸν
 135 νότον ἀφείς, καταδραμοῦνται Λιβύην οἱ ἀπὸ τῆς Εὐρώπης
 νόμφ πολέμου καὶ οὐχ ἥκιστα οἱ ἀπὸ τοῦ ἀνατολικοῦ βορείου
 κατὰ τῶν νοτίων δυτικῶν. τοῖς δὲ ἐπὶ τὴν ἀνατολὴν καὶ Αἴ-
 γυπτον νοτίοις οἱ πρὸς βοήθειαν καὶ φυλακὴν τῶν ὄρων ἐπι-
 δρῶμενοι στρατιῶται τὰ χεῖριστα ἐπάξουσιν.
 140 Κομήτης Δισκεύς. Ὁ λεγόμενος δισκεύς, ὡς εἴρη-
 ται, ἀπὸ τοῦ σχήματος οὕτω προσηγορεύθη, ὥστε κυκλοτερῆς
 ὢν οὐκ ἔστι δῆλον, ἐπὶ ποῖον μέρος ἀφορᾷ. ἀνίσχων δὲ κοινὰ
 πᾶσι μαντεύεται κακά. καὶ οὐδενὶ τῶν πλανητῶν ἀνάκειται,
 ἀλλ' ἐξ ἀνταυγείας τοῦ ἡλίου γίνεται. ἀπειλεῖ τοίνυν θορού-
 145 βους καθολικοὺς καὶ πολέμους ἀπὸ τῆς ἄρκτου καὶ μεγάλων
 προσώπων ἀπώλειαν καὶ εὐτελῶν καὶ ἀγενῶν εὐπραγίαν, κίν-
 δυνον δὲ καὶ αὐταῖς ταῖς πρώταις τύχαις ἐπάγει. ἐλαττωθή-
 σεται δὲ πανταχοῦ τὰ Ῥωμαίων στρατεύματα, ὡς ἐγγὺς παν-
 τελοῦς ἀπωλείας ἐλθεῖν.
 150 Κομήτης Τυφών. Οὗτος γίνεται ἐξ ἀντανακλάσεως
 τοῦ ἀέρος. ἔστι δὲ ὄρεπανοειδῆς, ἀργός, καπνώδης, στυγνός.
 ὄπου δ' ἂν βλέπη, καθολικὰ ἔσται κακά. πόλεμοί τε ἐξωτι-
 κοὶ καὶ ἐμφύλιοι βαρεῖς καὶ στάσεις δημοτικαὶ καὶ ἔνδοξα τῶν
 ἀναγκαίων. ἀναιρεθήσονται δὲ καὶ ἡγεμόνες ἔνδοξοι ἐν πολέ-
 155 μοις καὶ μάλιστα, εἰ ἐπὶ τρεῖς ἢ τέσσαρας ἡμέρας φαίνεται.
 εἰ δὲ πλέον φανῆ, τοῦ παντὸς ἀπώλειαν καὶ ἀνατροπὴν ἀπει-
 λεῖ καὶ πέρασ τῶν κακῶν οὐδαμοῦ. ἀπολοῦνται δὲ πλεῖστοι
 ἐκ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στρατεύματος ἐν πολέμῳ, ληφθήσονται δὲ
 καὶ παρεμβολαὶ καὶ φρούρια Ῥωμαίοις προσήκοντα. καὶ αὐ-
 160 τοῖς δὲ τοῖς ἄρχουσι στασιάζων ὁ δῆμος ἐπελεύσεται. καὶ διαδο-
 λοιμὸς ἔσται καὶ οὐδεὶς εὐχόμενος ἀκουσθήσεται. καὶ διαδο-
 χαὶ κατάλληλοι τῶν ἀρχόντων ἐξ ἀβελτηρίας τῶν κρατούντων
 ἔσονται. ἐμπρησμοὶ δὲ διαφερόντως κάρτα βίαιοι καὶ φονικοὶ
 ὄλας πόλεις ἀποτεφροῦντες συμβήσονται. καὶ καθολικὰ μὲν
 165 ἔσται καὶ ἀνυπόστατα πανταχοῦ δεινά, τοῖς δὲ δυτικοῖς χεί-
 ρονα. πόλεμος γὰρ αὐτοῖς ἐκ τῆς ἀνατολῆς δυνατὸς ἐπιπε-
 σεῖται, διχονοούντων δὲ τῶν κινουμένων ἐκ τῆς ἀνατολῆς τὸ
 πλεῖστον τῆς στρατιᾶς ἀποφθαρήσεται. καὶ στάσεις ἐγερθή-
 170 σονται τοῖς στρατεύμασι καὶ ἀλλήλοις τὰς ποινὰς ἐπικλώσου-
 σιν αἱ στρατεῖαι. μετ' οὐ πολὺ δὲ αὐθις οἱ νικηταὶ δυστυ-

χῆσουσι καὶ διοχθήσονται καὶ ἀπλῶς τοῖς ἀπανταχοῦ κακὰ
 ἔσται ἐπὶ τοσοῦτους ἐνιαυτούς, ἐφ' ὅσας ἡμέρας ἢ τοιαύτη
 διοσημεία γενήσεται.

Lydus de ost. c. 11—15b (ed. C. W. p. 30 s.): ὁ
 μέντοι Καμπέστριος ἐξειλεγμένην τινα περὶ τούτων συντάξας 175
 πραγματεῖαν αὐταῖς λέξεσι καθ' ἐρμηνεῖαν περὶ κομητῶν καὶ
 ὅ τι ἀπειλοῦσι ταῦτα λέγει. Κομήτης Ἰπευδὸς κτλ.

Ad Petosiridem haec referenda esse vidit Wachsmuth collatis duo-
 bus, qui statim sequentur locis. De fide Campestris cf. quae exposui
 in diss. p. 21.

117 Διὸς <έν> Καρκίνῳ. Cancer est altitudo Iovis, Pisces domus.
 Scorpius cum utroque signo trigona configuratione iungitur.

10*. Τῶν δὲ κομητῶν ὁ μὲν καλεῖται ἵπευδὸς καὶ ἱερὸς 1
 ἀστὴρ τῆς Ἀφροδίτης, μέγεθος ἔχων σελήνης ὅλης πληθού-
 σης, δεξιότατος τὴν κίνησιν, ἐν ἑαυτῷ στίλβουσαν ἔχων τὴν
 χαίτην καὶ ἀπολήγουσαν εἰς τοῦπίσω. φέρεται δὲ ἐπὶ τὸ αὐτὸ
 τῷ κόσμῳ διὰ τῶν δώδεκα ζῳδίων. φανεῖς δὲ βασιλέων καὶ 5
 τυράννων πτώσεις ταχείας ἀπεργάζεται καὶ μεταβολὰς πραγ-
 μάτων τῶν χωρῶν τούτων, ἐφ' ὅσας ἐκπέμψει τὴν κόμην.

Ὁ δὲ ξιφίας τῷ τοῦ Ἑρμοῦ προσήκων, φαίνεται δὲ ἰσ-
 χυρὸς καὶ χλωρότερος παραμήκεις μᾶλλον ἀκτῖνας ἔχων περὶ
 αὐτόν. φανεῖς δὲ πρὸς ἀνατολὰς τῷ Περσῶν βασιλεῖ καὶ Ἀσ- 10
 συρίων σημαίνει ἐπιβουλήν καὶ φαρμακείας παρὰ σατραπῶν.
 πρὸς δὲ δυσμὰς φανεῖς ὁμοίως τοῖς πρὸς ἐσπέραν οἰκοῦσι
 μηνύει.

Ὁ δὲ λαμπαδίας διαφερόντως τοῦ Ἄρεως μακρότερός ἐ-
 στίν καὶ πυρώδης, παραπλήσιος ταῖς διασειομέναις λαμπάσι. 15
 φανεῖς δὲ πρὸς μὲν ἀνατολὰς ἐστραμμένος σημαίνει Περσίδι
 καὶ Συρίᾳ αὐχμόν, κεραυνούς, καρπῶν φθορὰν καὶ ἐμπρησμοὺς
 βασιλικῶν αὐλῶν. πρὸς δὲ μεσημβρίαν ἐστραμμένος τοῖς ἐν
 Λιβύῃ καὶ Αἰγύπτῳ κακὰ ὁμοίως καὶ ἀσπίδων πλῆθος σημαί-
 20 γει. πρὸς δὲ δυσμὰς πάλιν τοῖς ἐνοικοῦσι ταῦτά δηλοῖ.

Ὁ δὲ φύσει κομήτης, λεγόμενος τοῦ Διὸς, πρᾶυτερος
 φαίνεται καὶ μόνος στίλβει τῇ χαίτῃ καὶ ἐναργυρίζει καὶ μα-
 κρὰ πάλλει, ὥστε μὴ ἀντωπεῖν. ἔχει δὲ ἐν ἑαυτῷ ἀνδρεῖον
 πρόσωπον, ὡς δοκεῖν θεοῦ, ὄθεν, ὄπου <άν> ἀνατελεῖ καὶ
 νεύση, ἀγαθὰ σημαίνει τοῦ Διὸς ἐν Καρκίνῳ ἢ Σκορπίῳ ἢ 25
 Ἰχθύσιν ὄντος.

Ὁ δὲ δισκεύς ὀνομαζόμενος τοῦ Κρόνου ἐστὶ, στρογγύλος
 καὶ ὁμοιον ἔχει χρῶμα τῷ Κρόνῳ, ἤλεκτρον ἀμφοτέρως. περὶ
 δὲ τὴν περιφέρειαν αὐτοῦ ἀκτῖνες περιέχονται. ἔστι δὲ μο-
 νοπρόσωπος καὶ πρὸς πᾶν κλίμα ὁμοίως διακείμενος. κινεῖ 30
 γὰρ πάντολους πολέμους ἐν πάσῃ χώρᾳ καὶ θάνατον μεγάλου
 βασιλέως <ἀπειλεῖ> καὶ τοὺς ἐν ἀρχῇ καὶ δόξῃ ταπεινοῖ.

10*, 4 ἀπολείπουσαν Engelbrecht. 21 λεγόμενος Us. λέγεται Eng.
 Wachsm. 27 δοκεῖς Eng. sed δωκεῖς i. e. ΔΙΚΕΥΤΙΣ cod. A. 28 ἡ-
 λέκτρον ἀμορφότερος Eng.

Ἔστι δὲ καὶ ἄλλος κομήτης, ῥοδοειδῆς καὶ μέγας, κολοτερῆς, δς καλεῖται Εἰληθυίας, κόρης ἔχων πρόσωπον, χρυσοειδεῖς ἔχων τὰς ἀκτῖνας κύκλω τῆς κεφαλῆς, ἡδύς τε τῆ προσόψει τῷ τε χρώματι ὅμοιος ἀργύρου καὶ χρυσοῦ κράματι. σημαίνει δὲ ἀνθρώπων κακῶν κατακοπὰς καὶ μεταβολὴν πραγμάτων ἐπὶ τὸ βέλτιον καὶ τοῖς συγκατακεκλιμένοις ἄφρουν.

Ἔστι δὲ καὶ ἕτερος κομήτης, τιτάν, δς καλεῖται Τυφών, χαλεπὸς λίαν καὶ πυρώδης, ἄμορφος καὶ βραδυκίνητος. ἔχει δὲ τὴν χαίτην ὡς μαλλὸν ὀπίσω. ἐπικαταφέρεσθαι δὲ εἶωθεν τῷ ἡλίῳ ἐν τοῖς πέρασι τοῦ ἀρκτικῷ πόλου. φανεῖς δὲ πολλῶν κακῶν αἴτιος ἔσται, καρπῶν ἀπωλείας καὶ βασιλέων ἐν τε τῇ ἀνατολῇ καὶ δύσει.

Αἱ δὲ δοκίδες καὶ πωγωνίαι μετὰ τῶν ἄλλων ἐκτὸς τοῦ ζωδιακοῦ συνίστανται ἐν τῷ ἀρκτικῷ μέρει.

Heph. Theb. l. I, c. 24 (= diss. anon. ed. Wachsm. post Lydum p. 162).

Cognata haec sunt cum fgm. 9*. Consentunt ambo in cometa Hippo, ubi tamen de significato nihil dici potest. In Xiphia hic quoque idem utriusque est. De Lampadiae deo dissentit H., consentit autem cum Campestri in nominis veriloquio nec non in significato. Cometam proprie dictum eodem uterque modo tractat. Rursus dissentiunt in Discei deo, sed una voce eum permalum esse tradunt. Iam inserit Ilithyiae stellam H., quae deest Lydo, sequitur Typhon, qui aequae utriusque pessimus est.

Quid vero Typhoni cum Titanis commune sit, si modo τιτάν verbum omnino se recte habet, non intellego.

11*. Avienus cometarum has differentias dicit. stella, quae obliquam faciem post se trahens quasi crinem facit, Hippius vocatur. ista si ab occasu solis in ortum veniet, mala Persidi et Syriae ostendit; si ad meridiem attenderit, Africam et Aegyptum a malis relevat, solis pecoribus pestem denuntians; si septemtrionem respexerit, Aegyptum bellis et miseriis premit; si occidentem attenderit, gravat Italiam et quicquid ab Italia usque ad Hispanias tenditur; si a meridie in septemtrionem ierit, a bellis quidem externis securitatem denuntiat, sed seditiones domesticas significat.

Alter cometes est, cui ex gladio nomen est, nam Graece Ξιφίας appellatur cuius tractus est longior et pallidus color, neque comas habere dicitur, et hebetior eius flamma est. qui, si orientem attenderit, regem Persidis dolis significat adpetendum, demonstrat et bella; etiam Syrios pari conditione involvit. et Libyam atque Aegyptum fraude et insidiis nuntiat posse laborare. quod si occidentem attenderit, foedera nova regionis eius regi significat, quae dicit per puellam conrogatam in nuptias posse dissolvi.

35 κυκλωτῆς Eng. contra codd. 38 συγκατακλιμένοις ci. Hercher.

39 τιτάν om. Eng. 41 μαλλον Eng. 43 ἀπώλειαν Wachsm. — lacunae signum post βασιλέων Wachsm. 11, 18 nova] nocua ci. F. Schoell.

Alter cometes est, qui Lampadias appellatur et quasi fax lucet. hic cum orientem attenderit, omnes illas orientis partes dicit nebulis posse laborare frugesque earum caliginoso aere corrumpi; si meridiem attenderit, Africam dicit siccitate et serpentibus posse laborare; si occidentem spectaverit, Italiam dicit assiduis fluminum inundationibus laborare; si septemtrionem viderit, famem gentibus septemtrionalibus significat.

Est etiam alter cometes, qui vere cometes appellatur; nam comis hinc inde cingitur. hic blandus esse dicitur. qui, si orientem attenderit, laetas res ipsi parti significat; si meridiem, Africae aut Aegypto gaudia; si occidentem inspexerit, terra Italia voti sui compos erit. hic dicitur apparuisse eo tempore, quo est Augustus sortitus imperium. tunc denique gaudia omnibus gentibus futura sunt nuntiata. si septemtrionem attenderit, prospera universa significat.

Est alter cometes in tympani modum, qui nec valde lucet et electri colorem habet, quem disceum vocant. iste, quoniam ex uno loco non solet gigni, orbi terrarum caedes, rapinas, bella et cetera mala significat.

Sextum cometem appellari ex regio Typhonis nomine Typhonem dicunt, qui semel in Aegypto sit visus, qui non igneo sed sanguineo rubore fuisse narratur. globus ei modicus dicitur et tumens, crinem eius tenui lumine apparere ferunt, qui in septemtrionis parte aliquando fuisse dicitur. hunc Aethiopes dicuntur et Persae vidisse et omnium malorum et famis necessitates pertulisse. † quarum ple vel pleniores differentias vel in Campestri vel in Petosiri, si quem delectaverit, quaerat.

Servius, comm. in Aen. X, 272 (ed. Thilo).

Totam disputationem Avieni e Petosiride manasse, probatur coll. Lydi narratione e Campestri ducta (fgm. 10*).

Servius.	Lydus.
1. Hippius. obliquam faciem post se trahens, quasi crinem.	πλαγίους ἔλκει καὶ πυρώδεις πλοκάμους.
si in ortum veniat, mala Persidi et Syriae ostendit.	ἐὰν πρὸς ἀνατολὰς ἀκοντίζῃ, τὴν Περσῶν ἀπειλεῖ ἐπανάστασιν, ὥστε . . . τὰς Συρίας πληρῶσαι τὸν . . . στρατιώτην. ἀλλ' οὐ μέχρηπαντὸς τὰ Περσῶν εὐτυχῆσει . . . φεύξονται . . . ὁ δὲ βασιλεὺς . . . ἀπολείται . . . διαρπαγῆσεται ὁ πλοῦτος Περσῶν
si septemtrionem respexerit, Aegyptum bellis et miseriis	ὅταν ἐπὶ τὸν ἄρκτον ἴδῃ . . . ἢ Λιβύῃ κατὰ τῶν βορείων στρατεύ-

20 lampas cod. Lampadias Wachsm. 42 immodicus? 46 plenas vel pleniores Wachsm. vel in Plinio Thilo. neutrum placet.

premit.

si occidentem attenderit, gravat Italiam et quicquid ab Italia usque ad Hispanias tenditur.

si a meridie in septemtrionem ierit, a bellis externis securitatem denuntiat, sed seditiones domesticas significat.

2. Xiphias. tractus est longior.

si orientem attenderit, regem Persidis dolis significat appetendum; etiam Syrios pari conditione involvit.

si occidentem attenderit, foedera nova regionis eius regi significat, quae dicit per puellam conrogatam in nuptias posse dissolvi.

3. Lampadias. quasi fax lucet. cum orientem attenderit, omnes illas partes dicit nebulis posse laborare frugesque caliginoso aere corrumpi.

si meridiem attenderit, Africam dicit siccitate et serpentibus posse laborare.

4. Cometes. si orientem attenderit, laetas res ipsi parti significat.

si meridiem, Africae aut Aegypti gaudia.

si occidentem inspexerit, terra Italia voti sui composcrit.

5. Disceus. iste, quoniam ex uno loco non solet gigni, orbi terrarum caedes, rapinas, bella et cetera mala significat.

In Typhonis denique malignitate consentiunt, differunt in specie describenda singulisque effectibus. Sunt autem praeter ea, quae adtuli, nonnulla, in quibus differant. In universum tamen cognata quam maxime haec inter sese esse manifestum est. Quod discrepant variis auctoribus tribuam. Lydus enim affirmat se ipsum Campestem ad verbum expressurum esse, Servius ex Avieno sua deprompsit, qui legentem de accuratiore descriptione ad Campestem vel Petosiridem — hoc esse videtur ad Campestem e Petosiride — relegaverat.

σεται . . . αὐχμὸς δὲ ἔσται διαφερόντως τῆς Αἰγύπτου κτλ.
εἰ ἐπὶ δύοσιν ἀπίδοι, ἕως τῶν Ἡρακλέους στηλῶν αὐχμὸς καὶ ἀπώλεια.

εἰ ἐπὶ τὸν βοώτην νεύοι . . . ἐξωτικὸν μὲν οὐκ ἀπειλεῖ, ἐμφυλλίους δὲ φράζει πολέμους.

δολιχωτέρας ἐνεργείας ποιεῖ.

ἂν ἐπὶ τὴν ἀνατολὴν βλέπη, οἱ δυνατοὶ Περσῶν . . . τοὺς ἑαυτῶν βασιλεῖς φαρμάκῳ διαφθεροῦσι. τὸ αὐτὸ δὲ ἐπὶ Φοινίκης . . . ἀμαρτεθήσεται.

ὅτε ἐπὶ τὴν δύοσιν ὄρα, τοῖς ἐκεῖσε τὰ ὄμοια (δόλους sc.) ἀπειλεῖ . . . ὅτε δὲ ἐπὶ τὴν ἄρκτον ὄρα, ἐπιμιξίαν δηλοῖ τῶν ἀρκτῶν καὶ Λιβυκῶν ἐθνῶν, ὥστε θυγατέρα Λίβυος δυνάστου δοθῆναι πρὸς γάμον ἀρκτῶν τυράννῳ καὶ ἐπιβουλεύσαι τῷ πατρὶ τὴν παῖδα καὶ προδοῦναι αὐτόν.

οὕτω προσαγορευόμενος ἀπὸ τοῦ σχήματος. δταν ἐπὶ ἀνατολὰς ἴδῃ, ἀχλυώδη τὸν ἀέρα καὶ ἐξ αὐτοῦ βλάβην τῇ ἀμπέλῳ μαντεύεται . . . τοῖς δὲ καρποῖς ἐμφυήσεται ἡ λεγομένη αἶρα.

εἰ ἐπὶ νότον, ἔτι μᾶλλον ξηρότερον ἔσται . . . τοῦ Νείλου ὑποξηρανθέντος, ὥστε ἐρπετῶν πάντα πληρωθῆναι.

ἤνικα . . . ἐπὶ τὴν ἀνατολὴν ἀκοντίσῃ, Πέρσαις ἀγαθὰ μεγάλα μαντεύεται.

εἰ ἐπὶ τὸν νότον ἴδοι, ἐπιδώσει ὁ Νεῖλος ἀφθονώτερον, εἰρήνην τε καὶ εὐετηρία ἔσται ἐπὶ τῆς Αἰγύπτου.

εἰ δὲ . . . ἐπὶ τὴν δύοσιν ὄρα, ἀπειρος ἔσται τοῖς Ἰωμαίοις εὐδαιμονία.

κυκλοτερῆς ὢν οὐκ ἔστι δῆλον, ἐπὶ ποῖον μέρος ἀφορᾷ. ἀνίσχων δὲ κοινὰ πᾶσι μαντεύεται κακά. θορύβους καθολικοὺς καὶ πολέμους κτλ.

Unum igitur eundemque copiae Petosiriaca e Campestri haustae rivulum tres hi loci Lydi, Hephaestionis, Servi nobis videntur repraesentare, quos iam Wachsmuth Aegyptio auctori tribuit. En iam oritur nova difficultas. Adnotationes enim super Lucanum (I, 529; cf. Weberi scholl. Luc. p. 81¹⁾) de Campestri haec referunt: 'Campestris scribit cometas quinque esse, id est Ἴππιον solis, Λαμπάδαν lunae, Ξιφίαν Martis, Disceum Mercuri, Τυφῶνα Saturni. set quattuor stellas supra scriptas visas esse aliquando, dum regna mutantur. Τυφῶν autem, si quando visus fuerit, cuncta interitura'.

Apparet haec prorsus alius farinae esse atque quae modo didicimus. Bono autem fundamento Lucani scholiastas niti notum est.

Fortasse sic difficultatem solvemus, ut statuamus, duplicem a Campestri, qui sine dubio excerptor epitomatorque fuit, sententiam prolata esse, Aegyptiam alteram, alteram nescio cuius, Graecorum fortasse²⁾, quarum priorem tres illi testes, hanc scholia Lucani — et quidem in brevissimam formam redactam — servaverunt.

12*. Παρετήρησαν δὲ οἱ παλαιγενεῖς σοφοὶ Αἰγύπτιοι καὶ τὰς τῆς Σώθews ἐπιτολὰς ἐν ταῖς εἰκοσίπεντε τοῦ μηνὸς Ἐπιφῖ καὶ τὰ τούτων ἀποτελέσματα ἐξέθεντο, ὧν πλείστων ὄντων ὀλίγα καὶ εὐσύνοπτα παρατιθέμεθα μόνον.

Ἀνατείλασα τοίνυν ἡ Σῶθις χρυσοειδῆς εἰς ἅπαντα γίνε-
ται σύμφορος. εὐφορίαν γὰρ καὶ τὰ κάλλιστα τῆς χώρας μηνύει τὰς τε ἀναβάσεις καὶ ἀποβάσεις τῶν ὑδάτων ἐν δέοντι καιρῷ καὶ κατὰ λόγον μηνύει. ὁμοίως τε καὶ τὸν σπέρρον καὶ τὰ λοιπά. σκοτεινοῦ δὲ τοῦ ἄστρου ἀνατείλαντος πᾶν τοῦναντίον ἔσται καὶ τὰ γεννήματα ἐν σπάνει καὶ αἱ κούσαι ἐκ-
10 τρώσσονται.

Ἐπιτείλας δὲ ὁ ἀστὴρ μέγας καὶ λαμπρὸς βορέου πνέοντος καὶ τὴν ἀνάβασιν κατὰ λόγον καὶ τὰ λοιπά ἐπὶ συμφέροντι μηνύει, σπόρους ἐπιτηδεύουσιν καὶ εὐφορίαν τῷ τε τῆς χώρας βασιλεῖ νίκην κατὰ τῶν ἀντιπάλων. μικρὸς δὲ καὶ συγ-
15 γνὸς ἀνατείλας βορέου πνέοντος ἐπιστρατεύσασθαι τῆς χώρας τοὺς ἐκτός καὶ οὐ καλῶς ἀπαλλάξιν, τὴν τε ἀνάβασιν τοῦ Νείλου ἔσεσθαι κατὰ λόγον καὶ τὰς τιμὰς ἐλαττωθῆναι. μέγας δὲ καὶ λαμπρὸς λιβὸς καὶ νότου πνέοντος ἀμιξίας τε καὶ θανάτους μετρίας τε ἀναβάσεις καὶ λιμὸν μηνύει. ἀνατείλας δὲ
20 μέγας καὶ λαμπρὸς βορέου καὶ ἀπηλιώτου πνέοντος τὸν βασιλέα τῆς χώρας καταλείψιν τὸν ἑαυτοῦ θρόνον καὶ ἀφανῆ γενέσθαι καὶ πόλεμον ἔσεσθαι. μικροῦ δὲ ἀνατείλαντος βορέου καὶ ἀπηλιώτου πνέοντος ἀνάβασιν κατὰ λόγον ἔσεσθαι καὶ κρα-

¹⁾ Locum, ut in codicibus exstat, benigne mihi suppeditavit Usener.

²⁾ Hoc ego maxime crediderim. Nam valde perspicua in hac altera recensione causa est, qua singuli planetae singulis cometis iunguntur. Equi soli, fax lunae, h. e. Hecatae, gladius Marti, Typhonis falx (ἔστι δὲ δρεπανοειδῆς Lydus,) Saturno optime conveniunt. Quae vero ratio intercedat inter Disceum et Mercurium — palaestrica quaedam fortasse — nondum mihi constat.

25 τηθῆναι τὰ Αἰθιοπῶν δι' ἀλκῆς σημαίνει. μέλας δὲ ἀνατεί-
 λας λοιμὸν ποιεῖ, χλωρὸς δὲ νόσους, πυρρὸς δὲ πόλεμον καὶ
 σφαγὰς.

Ἐπισκοπητέον δὲ καὶ τὴν σελήνην καὶ τοὺς πέντε ἀστέ-
 ρας, πῶς ἔχουσι σχήματός τε καὶ κινήσεως καὶ χρώματος
 30 πρὸς τὸ ἄστρον ἐν τῇ ἐπιτολῇ αὐτοῦ. τὸ γὰρ χρῶμα τὰ πάθη
 σημαίνει, τὰ δὲ σχήματα καὶ ὅποια ἢ κινήσεις ἢ οἱ στηριγμοὶ
 ἰσχυροτέραν ἢ ἀδρανῆ τὴν ἐνέργειαν ἐργάζονται. πᾶς δὲ ἀ-
 στήρ ἀπογειότατος μὲν ὢν ἐπικοινωνεῖ πῶς τῆς δυνάμεως τοῦ
 ἀνωτέρου ἀστέρος, περιγειότατος δὲ μεταλαμβάνει τῆς τοῦ κα-
 35 τωτέρου. κατὰ μέσα δὲ κινούμενος ἕκαστος κινήματα τὴν ἰ-
 διαν ἔχει δύναμιν καθαρεύων τῆς τῶν ἄλλων ἀστέρων κοινωνίας.

Ὁ δὲ τοῦ Κρόνου περιγειότατος γενόμενος ψυχτικώτατος
 γίνεται καὶ τὰ ἐπὶ γῆς οὕτω συνδιατίθεται. ἡ δὲ σελήνη πε-
 ριγειοτάτη τυχοῦσα τὰ τῆδε μᾶλλον συναλλοιοῖ ἤπερ ἐν ταῖς
 40 ἄλλαις αὐτῆς θέσεσιν. οἱ δὲ μεταξὺ ἀστέρες, ὡς ἔφην, ἐπι-
 κοινωνοῦσι τῆς ἀλλήλων δυνάμεως. πρὸς οὖν τὰς κινήσεις
 αὐτῶν καὶ τὰς θέσεις ἐπισκοπητέον καὶ τὰς ἐνεργείας. ἕκα-
 στος δὲ αὐτῶν ἐν ταῖς στηριγμοῖς σημαίνει καὶ μᾶλλον ἐν τῷ
 δευτέρῳ στηριγμῷ κρατύνει τὸ ἀποτέλεσμα. ἡ δὲ σελήνη
 45 μετὰ τὰς ἀπορροίας τῶν ἀστέρων τὰς ἐπισημασίας εὐαισθη-
 τοτέρας ποιεῖται. καὶ οἱ λοιποὶ δὲ ἀστέρες πρὸς ἀλλήλους οὕτω
 ποιοῦνται.

Ὁ δὲ τοῦ Κρόνου καὶ Ἄρεως ἐν ταῖς τῆς σελήνης ἐκλειπ-
 τικοῖς τυχόντες ἀνευ ἀγαθοποιῶν λοιμῶν παραίτιοι γίνονται
 50 μάλιστα περὶ τε τοὺς πόδας τῶν Διδύμων καὶ Καρκίνου τοὺς
 πρώτους ἀστέρας καὶ τὸ Φάτνιον. καὶ Λέοντος τὸ στῆθος καὶ
 τὸν ἀμαυρὸν τὸν ἐπὶ τοῦ μαστοῦ τῆς Παρθένου καὶ τὸν ἔσ-
 χατον τοῦ Ζυγοῦ καὶ τὸν νότιον τὸν ἐν τῇ Πλάστιγγι καὶ
 Σκορπίου τὸ μέτωπον καὶ Τοξότου κατὰ τοὺς περὶ τὴν χεῖρα
 55 ἀστέρες καὶ Αἰγόκερω τῶν κατὰ τὴν οὐρὰν δύο. καὶ ἐκλεί-
 ψεως γενομένης ἡλίου ἢ σελήνης ἐν τούτοις ταῖς μέρεσιν ἢ
 καὶ χωρὶς αὐτῶν, ὑπὸ δὲ τῶν κακοποιῶν περισχεθεῖσα συγ-
 κακουμένου καὶ τοῦ Ἑρμοῦ μὴ μαρτυρούντων τῶν ἀγαθοποιῶν
 χαλεπωτάτη γίνεται καὶ μάλιστα ἐν ταῖς τροπικοῖς. αἱ γὰρ
 60 ἐπὶ τούτων ἐκλείψεις καὶ μάλιστα ἡλίου κοσμικὰ συμπτώματα
 ποιοῦσιν, αἱ δ' ἐπὶ τοῦ Λέοντος κακώσεις βασιλέων καὶ ποτα-
 μῶν στείρωσιν.

Παραφυλακτέον οὖν τὰς θερινὰς τροπὰς καὶ χειμερινὰς
 καὶ τὰς ἄλλας τροπὰς καὶ γινομένας συζυγίας. ἔγγιστα αὐτῶν
 65 ἐπισκοπητέον καὶ πῶς ἔχουσι πρὸς αὐτὰς οἱ ἄλλοι πέντε πλαν-
 ώμενοι, καὶ οὕτω καταστοχάζεσθαι τοῦ μέλλοντος συμπτώ-
 ματος. Ἄρεως γὰρ μαρτυροῦντος μόνου κατὰ παρουσίαν ἢ
 διάμετρον ἢ τετράγωνον στάσιν ὑπονοητέον ἰσχυροὺς καύσω-
 νας καὶ ἐμπρήσεις κατὰ τὴν ὑποκειμένην χώραν, ἢ προσφ-
 κείωται τὸ ζῦδιον, καθ' ὃ ἡ συζυγία γέγονεν. Κρόνου δὲ
 70 μόνου μαρτυροῦντος τὰ τοῦ Κρόνου ὑπονοητέον, τουτέστι πάγον

καὶ ψυχρότητα, θθεν ἀναγκαῖον τὰς προγενομένας συνόδους ἢ
 πανσελήνους πρὸ τῶν τροπικῶν καὶ ἰσημερινῶν σκοπῆσαι. καὶ
 τὰς μεταξὺ ἕως τῶν ἐφεξῆς τόπων, μήπω ὑπὸ ἀγαθοποιῶν ἢ
 κακοποιῶν μαρτυρῶνται, πρὸς αὐτὰς τὴν τῆς ἐξῆς τριμήνου
 75 κατάστασιν λαμβάνειν, τὰ δὲ μηνιαῖα ἀπὸ τῆς κατὰ μῆνα συν-
 ὄδου σκοπεῖν, τὰ δὲ ἡμερήσια ἀπὸ τῶν τῆς σελήνης σχημά-
 των μηνοειδῶν καὶ διχοτόμων καὶ ἀμφικύρτων καὶ πανσελή-
 νων καὶ συνόδων. ἔτι δὲ οἱ πέντε πλανώμενοι ἐφοῖ ἀνατο-
 λικοὶ ὄντες καὶ προσθετικοὶ ἐν τῷ καιρῷ τῆς ἀναβάσεως ὄν-
 80 τες ἢ καὶ τινες ἐξ αὐτῶν, μάλιστα Ἄφροδίτη καὶ Ἑρμῆς, ἀ-
 ναβάσεις τοῦ Νείλου καλὰς καὶ μεγάλας ποιοῦνται. παρετη-
 ρήθησαν δὲ καὶ ἕκαστος τῶν τριῶν πλανητῶν, Κρόνος, Ζεὺς,
 Ἄρης, ὅτι ἐφοῖ μὲν καθεστῶτες ἀναβάσεις ποιοῦνται, ἐσπέ-
 ριοι δὲ ὄντες καὶ ἐν δύσει τὸ ἐναντίον. 85

Ὅσα δὲ ἀποτελοῦσιν οἱ πέντε πλανῆται ἐν ταῖς δωδεκατη-
 μορίοις κατὰ τὴν τοῦ ἄστρου ἀνατολῆν, ταῦτά ἐστιν. Κρόνος
 ἐν μὲν Καρκίνῳ ἐγκαταλείψει τὸν ἑαυτοῦ θρόνον τὸν τῆς Αἰ-
 γύπτου βασιλέα καὶ ἀποθανεῖσθαι σημαίνει καὶ ἐν ταῖς βασι-
 90 λείοις στάσεις γενέσθαι καὶ ἀλλαγὰς, τὴν δὲ ἀνάβασιν τοῦ
 Νείλου ὀλίγην καὶ σπάνιν γεννημάτων. ἐν δὲ Λέοντι εὐετη-
 ρίαν καὶ ἀνάβασιν τῶν τε ἐκτὸς τόπων κάκωσιν, κτηνῶν πλῆ-
 θος, ἀνθρώπων φθοράν. ἐν δὲ Παρθένῳ ἀμιξίαν καὶ ἀκατα-
 στασίαν καθ' ὅλην γῆν τοὺς τε κροκοδείλους ἀγριωτέρους ἔ-
 95 σεσθαι καὶ θανάτους πολλοὺς κατὰ δαιμόνων ἐπαποστολὰς ὀ-
 λοκαυσίας τε πρὸς τὸ παύσασθαι τοὺς θανάτους, ξηρῶν δὲ
 καρπῶν δαψίλειαν. ἐν δὲ τῷ Σκορπίῳ θανάτους καθ' ὅλην
 τὴν οἰκουμένην καὶ ἀνάβασιν καὶ ὀλιγοσιτίαν. ἐν δὲ Τοξότῃ
 ἀπώλειαν τῶν τῆς Αἰγύπτου ἡγουμένων ἐπιγραφὰς τε ἀφορή-
 100 τος ἔσεσθαι καὶ ἱεροσυλίας, ἐν δὲ Αἰγόκερω πόλεμον ἐν Αἰ-
 γύπτῳ, τῶν τοῦ βασιλέως φίλων ἀπώλειαν ἢ καὶ αὐτοῦ, τοὺς
 τε πένητας πλουτήσιν καὶ τοὺς πλουσίους πτωχεύσειν τὰ τε
 ἀγάλματα ἀπολεῖσθαι καὶ ἀναρχίαν ἔσεσθαι. ἐν δὲ Ὑδροχόῳ
 105 δηλοῖ δύο βασιλεῖς πολεμήσειν χάριν τῆς ἀρχῆς πρὸς ἑαυτοὺς
 καὶ τὴν ἀρχὴν οὐκ εἰς παῖδας ἐλθεῖν τὴν τε ἀνάβασιν ὀλίγην
 καὶ τὸν σπόρον καὶ τὰ φυτὰ εὐκαρπήσειν λοιμὸν τε ἔσεσθαι.
 ἐν δὲ Ἰχθύσιν ἀνάβασιν πολλὴν καὶ θανάτους, τοῦ δὲ βασι-
 λέως οἰκεῖον ἀπολέσθαι. ἐν δὲ Κριῷ πολλῶν κακῶν ἐστὶν
 αἴτιος τῷ κόσμῳ, γεννημάτων δὲ πλῆθος καὶ ἀνθρώπων φθορά.
 110 ἐν δὲ Ταύρῳ ἀγαθὰ τῇ γῇ καὶ ἀνάβασιν πολλὴν καὶ τὸ ὕδωρ
 φθοροποιῶν καὶ τῶν νεωτέρων θανάτους. ἐν δὲ Διδύμοις θανα-
 τούς καθ' ὅλην τὴν οἰκουμένην τὸν τε Νεῖλον συμμέτρως
 ἀνελεῖν.

Ὁ δὲ Ζεὺς ἐν Καρκίνῳ ἐν τῷ καιρῷ τῆς τοῦ Κυνὸς ἀ-
 νατολῆς δηλοῖ τὸν βασιλέα μὴ ἀληθεύειν πρὸς τοὺς φίλους 115
 ἀνάβασιν τε ἔσεσθαι καὶ σίτου εὐφορίαν. ἐν δὲ Λέοντι κακω-

θήσεσθαι τὸν βασιλέα καὶ φίλον αὐτοῦ ἀποβαλεῖν θανάτῳ τὴν
 τε ἀνάβασιν γενέσθαι καὶ βροχὰς κριθῆς τε καὶ ὀλύρας κά-
 κωσιν. ἐν δὲ Παρθένῳ καὶ Ζυγῷ καὶ Σχορπίῳ σημαίνει τὸν
 120 βασιλέα τῆς Αἰγύπτου καταλείπειν τὸν ἑαυτοῦ θρόνον καὶ ἀ-
 καταστατήσιν, τὴν δὲ γυναῖκα αὐτοῦ ἀλκιμωτέραν εἶναι, ἐν
 δὲ τοῖς ἔξω τόποις ἔσεσθαι γεννήματα. ἐν δὲ τῷ Τοξότῃ ἀ-
 καταστασίαν καὶ ἀνάβασιν εὐτακτον. ἐν δὲ Αἰγύκερῳ μηνύει
 ἀντιπαρατάξασθαι τινα τῷ βασιλεῖ καὶ νικήσειν, τὸν δὲ βασι-
 125 λέα ἐπὶ ἡμέρας τινὰς φυγεῖν καὶ μετὰ ταῦτα ἐπανήξειν. ἐν
 δὲ Ὑδροχόῳ ἰσχυρὸν τὸν βασιλέα δεικνύει καὶ ἀνάστασιν καὶ
 πανουργίαν τινὸς τῶν τοῦ βασιλέως. ἐν δὲ Ἰχθύσιν ἀνάβασιν
 εὐθετον καὶ βασιλέως τελευτήν, ἐν δὲ τῇ Ἐλυμαίδι χώρα
 γεωργῶν ἀπώλειαν. ἐν δὲ Κριῶν μεγάλῃν ἀνάβασιν καὶ εὐε-
 130 τηρίαν, τὸν δὲ τῆς Συρίας ἡγούμενον ἀπολέσθαι. ἐν δὲ Ταύρω
 ἀποσημαίνει ἀγαθὰ καὶ κτηνῶν πλῆθος. ἐν δὲ Διδύμοις ἀ-
 νάβασιν καὶ εὐετηρίαν, ἀρρωστίας δὲ ἔσεσθαι.

Ὁ δὲ τοῦ Ἄρεως ἀστήρ ἐν τῇ τοῦ ἄστρου ἀνατολῇ τυ-
 χῶν ἐν Καρκίνῳ ἀποτελεῖ ἀνάβασιν καὶ εὐετηρίαν, ὑπερέχον-
 135 τος δὲ προσώπου ἀπώλειαν, ἐν δὲ τοῖς ἔξω μέρεσιν ἀβροχίαν.
 ἐν δὲ Λέοντι καρπῶν ἀφθονίαν καὶ ὄψιμον τὴν ἀνάβασιν. ἐν
 δὲ Παρθένῳ τὰ ἐν Συρίᾳ καλῶς καὶ ἐν Αἰγύπτῳ ἔξειν. ἐν
 δὲ Ζυγῷ τὴν ἀνάβασιν κατὰ λόγον καὶ εὐφορίαν τῶν ξηρῶν
 καρπῶν, θάνατον δὲ ταῖς κυούσαις. ἐν δὲ Σχορπίῳ σημαίνει
 140 λοιμὸν ἐν Αἰγύπτῳ καὶ βροντὰς καὶ χάλαζαν. ἐν δὲ Τοξότῃ
 ἀκαταστασίαν ἐν Συρίᾳ. ἐν δὲ Αἰγύκερῳ ἀποτελέσει μεγάλην
 ἀνάβασιν τοὺς τε κροκοδείλους παύσασθαι τῆς πολλῆς ἀγριό-
 τητος θυμάτων ὀλοκαυμάτων θανάτῳ τε καὶ λοιμὸν κατὰ τὴν
 χώραν. * ἐν δὲ Ἰχθύσι θάνατον βασιλέως καὶ ἀνάβασιν μετὰ
 145 τὸ ἀνανθῆναι. ἐν δὲ Κριῶν τὸν τῆς Ἐλυμαίδος χώρας ἡγού-
 μενον σημαίνει τελευτήσιν καὶ τὸν παῖδα αὐτοῦ μὴ διαδέ-
 ξασθαι. ἐν δὲ Ταύρω ἀνάβασιν κατὰ λόγον καὶ εὐφορίαν,
 τοὺς δὲ θεοὺς προσδέξασθαι τὰς εὐχὰς μηνύει. ἐν δὲ τοῖς
 Διδύμοις ἀκαταστατήσιν τὴν Συρίαν καὶ ἀνομβρίαν ἔσεσθαι
 150 σημαίνει.

Ὁ δὲ τῆς Ἀφροδίτης ἀστήρ ἐν τῷ καιρῷ τῆς τοῦ ἄστρου
 ἀνατολῆς τυχῶν ἐν Διδύμοις ἀνάβασιν ἱκανὴν καὶ ὄσπριον ἔ-
 σεσθαι σημαίνει. ἐν δὲ Καρκίνῳ ἀγαθὰ τῇ Αἰγύπτῳ καὶ ἀ-
 νάβασιν καὶ τῶν ἡγούμενων ἀπώλειαν. ἐν δὲ Λέοντι ὄχλων
 155 συνόδους, τῶν ὀνίων κουφισμούς. ἐν Παρθένῳ τῶν ξηρῶν
 καρπῶν πλεονασμούς ἀὔξησίν τε τοῦ γένους τῶν γυναικῶν καὶ
 μοιχείας.

Τοῦ δὲ Ἑρμοῦ ὄντος ἐν Διδύμοις κατὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ
 Κυνὸς ἀνάβασις ἔσται κατὰ λόγον καὶ εὐφροσύνη τοῖς δήμοις
 160 καὶ ὁ βασιλεὺς ἐπικρατήσει. ἐν δὲ Καρκίνῳ ἱεροσυλίας καὶ

117 αὐτοῦ Eng. 144 Amphorae signum intercidit, fortasse ipsius
 H. negligentia. 145 ἀνανθῆναι? 158 δέ: τε Eng.

ἀμαρτίας μηνύει. ἐν δὲ Λέοντι ἀνάβασιν καὶ σῖτον πολύν.
 ἐν δὲ τῇ Παρθένῳ σπόρον καλὸν καὶ εὐετηρίαν καὶ ἀλκὴν τῇ
 ἀρχῇ Συρίας.

Ἐκ δὲ τῶν προειρημένων τὰς συγκράσεις τῶν ἀποτελεσ-
 μάτων ποιητέον, ὅταν ἐν τῷ αὐτῷ ζῳδίῳ τύχωσιν ὄντες ἢ 165
 τινες αὐτῶν ἐν τῷ καιρῷ τῆς τοῦ ἄστρου ἀνατολῆς. ἢ δὲ
 σελήνη τυχοῦσα μετὰ Κρόνου ἐν τῇ τοῦ Κυνὸς ἀνατολῇ ση-
 μαίνει, ἢ προσφκείωται χώρα τὸ ζῳδίον, ἐφ' οὗ τυγχάνουσι,
 πόλεμον καὶ λοιμὸν καὶ τὰ κυούμενα ζῳὰ φθαρῆσεσθαι. σὺν
 τῷ Διὶ δὲ οὔσα ἢ σελήνη θάνατον μεγάλων ἀνδρῶν, εἰρήνην 170
 δὲ καὶ εὐφορίαν δηλοῖ. σὺν τῷ Ἄρει δὲ μελαγχολώδη λοιμὸν
 καὶ πόλεμον ἔσεσθαι καὶ ἐμπρησμούς. σὺν δὲ τῷ τῆς Ἀφρο-
 δίτης νόσους γυναικῶν καὶ ἐκτρώσεις. σὺν δὲ τῷ τοῦ Ἑρμοῦ
 ἐπίνοσον τὸν καιρὸν σημαίνει νέοις καὶ ἐφήβοις. ἐπισκοπη-
 τέον δὲ τὸ ζῳδίον, τίνι χώρα προσφκείωται καὶ εἰς ποιὸν μέ- 175
 ρος παραλαμβάνεται, καὶ οὕτω καταστοχάζεσθαι τῶν νοσημά-
 των. καὶ τὰς ἀνέσεις δὲ καὶ ἐπιτάσεις ἔτι ἔκ τε τῶν τῆς σε-
 λήνης φωτισμῶν καὶ τῆς τῶν ἀστέρων φάσεώς τε καὶ δυνά-
 μως συνορατέον.

Ἐτι δὲ παραφυλαξάμενοι Αἰγύπτιοι καὶ τὰς τοῦ Κυνὸς 180
 ἐπιτολὰς βροντῶν γενομένων ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας ἄχρι τῆς
 ἐβδόμης, πάγκακον ἔσεσθαι τῇ Αἰγύπτῳ καὶ ἀφορίαν, βροχὰς
 τε ἀνωμάλους καὶ τοῦ ἀέρος χειμῶνας. μεγάλου δὲ καὶ λευ-
 κοῦ ἀνατείλαντος τοῦ ἄστρου καὶ διαπορευομένου τῷ χρώματι
 ὡς τὰ κύματα μέγαν τὸν Νεῖλον ἔσεσθαι καὶ εὐφορίαν. πυρ- 185
 ροῦ δὲ ὄντος καὶ μιλιτώδους πόλεμος ἔσται. ἐὰν δὲ μεγάλου
 ὄντος σύνεγγυς αὐτῷ ἀστέρες ὡσι μέλανες, λιμὸς ἔσται, μικροῦ
 δὲ ὄντος καὶ χλωροῦ μετὰ τῶν σύνεγγυς ἀστέρων καὶ ἡ ἀνά-
 βασίς μικρὰ ἔσται καὶ σπάνις καρπῶν κατὰ πᾶσαν τὴν γῆν.
 ὀφθείσης δὲ μικρᾶς γραμμῆς νεφελοειδοῦς ἀποτεϊνούσης ἀπὸ 190
 τοῦ ἀστέρος ἐπὶ ἀπτηλιώτην καὶ τοῦ ἄκρου τῆς γραμμῆς πυ-
 ρώδους καὶ μακρᾶς ἀποτεϊνούσης ἀπὸ τοῦ νότου ἐπὶ βορρᾶν
 καὶ τοῦ ἄκρου λυχνώδους ὄντος πόλεμον καὶ θάνατον σημαίνει
 πάσῃ χώρᾳ.

Herh. Theb. l. I, c. 23: περὶ ἐπισημασιῶν τῆς τοῦ 195
 Κυνὸς ἐπιτολῆς καὶ τῶν πρὸς αὐτὴν ἀστέρων.

Petosiridis haec esse certis rationibus probari nequit. Tamen, quia
 saepius iam vidimus H. Aegyptios simpliciter nominare, ubi auctor eius
 e copia Petosiriaca hausit, vix dubito, quin et haec priscorum et sa-
 pientium Aegyptiorum commenta, a N. et P. derivanda sint. Neque
 tamen potuerunt manare ex eodem, quo superiora fragmenta, fonte. Illic
 enim status imperii Romani posterioris aevi depingitur, hic nihil est,
 quod non ipse ille falsarius scribere potuerit.

Verba ab ἔτι δὲ (180) usque ad finem fortasse huc non pertinent.
 Nam partim saltem iam initio capituli haec dicta sunt (cf. v. g. 185:
 πυρροῦ δὲ s. et 26.)

13. Explicaturo mihi nunc doctrinae huius venerandae 1
 secreta, quae divini veteres cum maxima trepidatione dixerunt,

5 quaeque obscuritatis ambagibus involuta reliquerunt, ne publica divina scientia ad profanorum hominum notitiam perveniret, intento animo et quieto nec aliis rationibus occupato, quicquid illi dixerint, in hoc tractatu facillimis rationibus intimetur.

10 Singula igitur signa in superiore institutionum libro ternos habere decanos diximus. Sunt autem decani magni numeris ac potestatis per ipsosque prospera omnia ac infortunia decernuntur.

15 Triginta sex itaque decani omnem zodiaci possident circulum ac per duodecim signa iste decorum numerus i. e. decanorum dividitur. Sed cum sint in signis singulis terni decani, non in omnibus triginta partibus eorum est numerus constitutus, sed per singula signa terni decani quasdam partes possident, quasdam vero relinquunt. Plenae sunt itaque partes, in quibus decani fuerint inventi, vacuae vero, ad quas nunquam decanorum numerus accedit. Quicumque igitur in
20 genitura sua solem et lunam ac quinque planetas in plenis partibus habuerit, erit quasi deus, maximae maiestatis praesidio sublevatus. Sed nunquam fieri poterit, ut in hominis genitura sol et luna ac quinque planetae in plenis partibus constituentur. Qui ergo unam stellam praeter lunam et solem
25 in plenis partibus habuerint, mediocres erunt, qui duas, ad omne felicitatis genus accedunt, qui tres, ultra modum multiplicata felicitatis ornamenta percipiunt, qui vero quattuor, ad potentiam regiae felicitatis adtingunt. Ultra autem hunc numerum in nullis genituris plures stellae possident partes. Qui
30 vero nec horoscopum nec solem et lunam nec aliquam stellam in plenis habuerint partibus, erunt miseri, destituti semper et pauperes et ad omne felicitatis discrimen miseriarum continuationibus applicati. Sane in omnibus locis ac stellis rationem istam diligenter debes inspicere; si enim horoscopus in
35 plenis partibus fuerit, erunt vitae virtute, animi aequalitate, corporis et auctoritatis potestate praevalidi. Qui vero in partibus vacuis horoscopum habuerint, erunt corpore miseri, animo deiecti, invalidis viribus ac semper potentioribus servientes aequalibusque subiacentes, et qui in omnibus negotiis auctoritatis libertatem amittant. Simili ratione mediæ caeli pars, si in vacuis partibus fuerit inventa, vacuum decreti sui efficaciam praestat, si vero in plenis partibus, omnia integra ac incorrupta decernit, quae locus iste praestare consueverit. Simili modo fortunæ locus, geniturae dominus, ac etiam ille,
45 quem superius actum praestare signavimus — omnes enim

13 signa sq: sic Salmasius (de annis climact. p. 18) in codd. extare testatur. signorum numerum decorum seu decanorum haec multitudo: editio.

hi, licet in opportunis geniturae locis positi fuerint, si tamen in plenis partibus non sint constituti, perdunt licentiae potestatem, si vero plenas possederint partes, omnia, quae nos decernere praemisimus, incorrupta potestate decernunt. Explicabo itaque partes plenas et vacuas, ut disciplinae huius secreta nullus invidiae livor immaculet, decanorum etiam nomina Aegyptio sermone proferam, ut totum tibi, quod promisimus, intimemus, ab Ariete potissimum exordium facientes; illae enim partes sunt plenae, in quibus decanorum nomina inveneris, vacuae vero, quas nudas incultasque decani penitus
50 reliquerint. 55

Sequitur decanorum tabula.

Istam rationem veteres involutam vanis obscuritatibus reliquerunt, ne ad hominum notitiam verissima haec et immutabilis ratio perveniret. Sed magnus ille Petosiris
60 hanc partem leviter adtigit, non quod (etiam) eam nesciret, qui iam ad omnia divinitatis secreta accesserat, sed eam plenius docere noluit, ne immortalem operis sui disciplinam in posteros relinqueret.

F(irmicus) M(aternus) l. IV, c. 16 (p. 107 ed. Bas. 1533).

Petosiridis haec omnino non esse propter verba 'sed — Petosiris' sq. credi potest. Alium tamen, a quo desumi potuerint, non video. A Ptolemaeo aliena sunt, quem constat longe decanos abicisse. Sane alii eos agnoverunt. Sed hoc semper N. et P. crimini datur, quod mystice loquuntur aut invidio, ut ait Firmicus, livore sua celant; quocum confer, quae in huius capitis initio ac fine dicat: vix dubitare poteris, quin totum caput illis debeatur.

24—28. Qui ergo — adtingunt. Cf. l. II, c. 24; ubi eadem de locis XII stellarumque per ea dispositione dicta invenies.

14. Οἱ δὲ περὶ Πετόσειριν Αἰγύπτιοι καὶ Ζω- 1
ροάστρης διατείνονται καὶ Πτολεμαῖος ἀρέσκειται τὴν μὲν σπο-
ρίμην ὥραν γίνεσθαι εἰς σελήνης τόπον τὸν ἐν ταῖς ἀποκυή-
σει, τὴν δὲ σπορίμην σελήνην εἰς τὴν ὥραν τῆς ἐκτέξεως.
εἰ δὲ τοῦτ' ἀληθές, εἰδότας τὴν σπορίμην σελήνην δυνατὸν 5
γιγνώσκειν καὶ τὴν ὥραν τῆς ἀποκυήσεως καὶ ἔμπαλιν. ταῦτα
δὲ γιγνώσκοντας χρὴ σκοπεῖν, εἰ ἐπτάμηνον τὸ τεχθησόμενον
ἢ ἐννεάμηνον, καὶ ποσαχῶς καὶ πῶς ἐκάτερα τίκτεται, καὶ οὕ-
τως προσενοεῖν τὰς γενέσεις τῶν σπειρομένων. ἐπὶ μὲν οὖν
τῶν ἐννεαμήνων γίνονται αἱ σποραὶ ἐν τῷ εὐωνύμῳ τετρα- 10
γώνῳ τοῦ τῆς ἀποκυήσεως ἡλίου (ἐκεῖ γὰρ ὄντος αὐτοῦ γέ-
γονεν ἡ σπορά), ἐπὶ δὲ τῶν ἐπταμήνων ἐν τῷ διαμέτρῳ . . .
. . . . λαβόντες οὖν τὴν σπορίμην ὥραν ἀπὸ ταύτης
εὐρίσκουσι, ποῖα ἐννεάμηνα καὶ ποῖα ἐπτάμηνα πάλιν οὕτω.
σκοπήσαντες γὰρ τὴν σπορίμην ἡμέραν καὶ τὴν πρὸ αὐτῆς σύν- 15
οδον καὶ τὰς μεταξὺ μοίρας λαβόντες σὺν τῷ τρίτῳ μέρει
αὐτῶν ἐκβάλλουσιν ἀπὸ τῆς προγενομένης συνόδου τῆς σπο-

ρᾶς. καὶ ἐὰν ὑπερπέσῃ ὁ ἀριθμὸς τὴν ἡμέραν τῆς συνόδου τῆς γιγνομένης μετὰ τὴν σποράν, φασὶν ἑπταμηνιαίαν τὴν γένεσιν, ἐὰν δὲ εὐρεθῇ ἐλάσσων, ἑννεαμηνιαίαν.

Proclus in rem publ. Plat. (A. G. edd. Schoell-Studemund v. II, p. 29, 14 s. = de Pitra, Anal. sacra, v. V, 2, p. 174, 34 s.).

14^a. Ὁ δὲ Πετόσιρίς φησιν, ὅτι, ὅπου ἡ σελήνη ἔτυχεν ἐπὶ τῆς σπορᾶς, τοῦτο κατὰ τὴν ἀποκύρσιν ὠροσκοπεῖ ἢ τὸ τοῦτου διάμετρον. ὅπου δὲ ἡ σελήνη ἐπὶ τῆς ἀποκύρσεως ἔτυχεν, ἐκεῖνο τὴν σποράν φησιν ὠροσκοπεῖν.

Schol. e Demophilo exc. (ed. Wald. Bas. 1559, p. 194. cf. Schoell. l. i. n.).

14^b. Οἱ δὲ παλαιοὶ Αἰγύπτιοι οἱ περὶ Πετόσειριν διαβεβαιοῦνται λέγοντες, ὅς, ὅπου ἡ σελήνη τυγχάνει ἐν τῇ ἀποκύρσει, ἐκεῖνο τὴν σποράν ὠροσκοπήσει. ὅπου δὲ ἐπὶ τῆς σπορᾶς ἔτυχε, τοῦτο ἐν τῇ ἀποκύρσει ὠροσκοπήσει ἢ τὸ τοῦτου διάμετρον.

Heph. Theb. l. II, c. 1 (e copia sua inedita benigne mihi misit Engelbrecht.).

14^c. Λέγουσι δὲ οἱ περὶ Πετόσειριν, ὅτι, ἐν ᾧ ζῳδίῳ εὐρίσκειται ἡ σελήνη ἐν τῇ σπορᾷ, τοῦτο ὠροσκοπήσει ἐν τῇ ἐκτέξει. ὁ δὲ <ἐν> τῇ ἐκτέξει παροδεύει, τοῦτο ὠροσκοπήσει ἐν τῇ σπορᾷ.

Heph. Theb. l. III, c. 10 (item Engelbrechtio debeo).

Praeter Ptolemaei centiloquium a Schoellio adlatum cf. V.V. l. III, c. 4 (πῶς δεῖ εὐρεῖν ἀκριβῶς τὸν ἐν τῇ σπορᾷ ἥλιον κτλ. f. 23 r. h.): ἐπὶ πάσης γενέσεως τὸ μὲν τετράγωνον τοῦ ἡλίου ἐστὶ σπόριμον ζῳδίου. ἔσθ' ὅτε μὲν οὖν καὶ τὸ τρίγωνον, ὅταν πολλῶν μοιρῶν ὁ ἥλιος τύχῃ καὶ μάλιστα ἐν τοῖς ὀλιγαναφόροις ζῳδίοις, ἐν δὲ τοῖς πολυαναφόροις ζῳδίοις εἰς τὰ ἐξάγωνα. ὅπου δὲ ὁ ὠροσκόπος τῆς ἐκτροπῆς ἐκπέσῃ, ἐκεῖ σημειοῦσθαι τὴν σπορίμην σελήνην καὶ οὕτω ἐπιγινώσκειν, πότερον συνοδικὴ ἢ πανσεληνιακὴ ἡ σπορὰ τέτυχε, coll. exempli verbis: δῆλον, ὅτι συνοδικὴ ἡ σπορὰ. οὐδέπω γὰρ ἡ σελήνη, τουτέστι ὁ ὠροσκόπος, τὸ διάμετρον τοῦ σπορίμου ἡλίου παρήλλαξεν. ἐὰν δὲ ὁ ὠροσκόπος ὁ τῆς ἐκτροπῆς μετὰ τὸ διάμετρον τοῦ σπορίμου ἡλίου εὐρεθῇ, πανσεληνὸς ἡ σπορὰ ἔσται.

De sole σπορίμῳ et partus mensibus cf. et Censorinum (de die natali c. 8, § 10), qui tamen inversum ordinem ita sequitur, ut statuat nasci genituras novem mensium, cum sol κατὰ τετράγωνον <δεξιόν, ut supplevit Salmasius, l. i. p. 135> sit. Quod a Proclo non differt. Nam sol ἐν ἀποκύρσει in dextro tetragono est solis σπορίμου et vice versa.

15. Τῶν δὲ μετὰ τὴν γένεσιν συμπτωμάτων ἡγεῖται μὲν ὁ περὶ χρόνων ζῳγῆς λόγος. ἐπειδήπερ κατὰ τὸν ἀρχαῖον γελοῖόν ἐστι τὰ καθ' ἕκαστον τῶν ἀποτελουμένων ἐφαρμόζειν τῷ μῆδ' ὅλως ἐκ τῆς τῶν βιωσίμων ἐτῶν ὑποστάσεως ἐπὶ τοὺς ἀποτελεστικούς αὐτῶν χρόνους ἤξοντι.

Ptolemaeus, tetrab. l. III, c. 10 περὶ χρόνων ζῳγῆς (fol. 33 r. ed. pr. Norimb. 1535).

Verbo ἀρχαίου Petosiridem significari vidit Salmasius (l. i. p. 353) coll. scholiastae explicatione loci περὶ κλήρου τύχης (fgm. 19^a).

16. Primum itaque de parte nonagesima, quae a Graecis ἐνενηκοντάμερος dicitur, disputabo, quae res et a plurimis incognita et a paucis leviter videtur esse tractata. Nam et istum tractatum Petosiris, ut mihi videtur, invidio voluit livore celare. In omnibus enim genituris nonagesima pars sagaci debet inquisitione perquiri, ex ea namque exitus vitae, mors, infortunia, pericula, felicitates et tota substantia geniturae colligitur. Ab horoscopo itaque profectus per cetera signa partem nonagesimam quaere, et cum hanc inveneris, praevide in quo sit signo, hoc est, an in benevolae sive malevolae stellae domicilio reperiatur, vide etiam, dominus ipsius signi qualiter sit in genitura positus, diligenter quoque intueri, quatenus benevolae istam partem respiciant; nam singulae partem istam respicientes pro natura sua cuncta perficiunt; malevolae enim stellae, si solae fuerint, pessumdabunt, si benevolae, maxima decernunt felicitatis insignia, si vero benevolae pariter et malevolae, id, quod ex singulis decretum fuerit, temperatur. Quaere etiam, pars ipsa in cuius sit dominio ac potestate, hoc est, in cuius finibus, et similiter, dominus partis in quo sit loco positus, et sic omnia ex natura stellae ac loci potestate perficies; omnia enim et mala et prospera signi naturae perficiunt. Hoc idem similiter quaeras † et a luna, profectus ab ea parte, in qua luna fuerit inventa, ut partem nonagesimam possis habere. Omnia etiam in ista parte similibus rationibus colligas, hoc est, quale sit signum, qualis pars, qui signi et partis dominus, in quo loco domini et in quibus signis sint collocati, qua partem ipsam tam benevolae quam malevolae stellae radiatione respiciant. Et si fuerit luna crescens, vide, istam partem quatenus Mars Saturnusve respiciat, et si deficiat similiter, omnia enim pro naturae suae potestate perficiunt, si nonagesimam partem aut malevolae stellae minaci radiatione respexerint, aut benevolae prospero testimonio levarint. Sic namque invenies mortis exitum, sic vitae ordinem, sic totam denique humanae geniturae substantiam.

F. M. l. VIII, c. 1 (p. 212).

Spectant haec ad ἀφείσιν, quam vocant Graeci. Quae sit pars nonagesima, dubium videtur. Nam aequae potest esse medium caelum atque imum. De illo multa in capite περὶ ἀφέσεως Ptolemaeus, qui expresse adfirmat omnia, quae sub terram sunt, spernenda esse (l. III, c. 11: περὶ τόπων ἀφειτικῶν): Τὸ τε γὰρ ὑπὸ γῆν, inquit, πᾶν εἰκότως ἀθετητέον πρὸς τὴν τηλικαύτην κυρταν, πλὴν μόνων τῶν παρ' αὐτὴν τὴν ἀναφορὰν εἰς φῶς ἐρχομένων. Cui adsentitur scholiasta (p. 109 (ed. Bas.): εἰκότως γὰρ τὸ ὑπὲρ γῆν ἡμισφαίριον μόνον παρέλαβε, τοῦτο γὰρ ἀναλογεῖ τῇ ζῳῇ, ἐν τῷ ἐμφανεῖ κόσμῳ ὑπάρχον. Hoc ipsum ut accipiamus, suadere videtur Fir-

23 et a luna et a profectu ab ea parte ed. profectus ci. Us. quae in contextu dedi, eis sententiam, qualem esse puto, adumbrari volo, vera esse spondere nequeo.

micus capite de decanis, ubi medio caelo magnam efficaciam tribuit (cf. fgm. 13, v. 40). Ptolemaei tamen auctoritati hic non multum tribuo. Nam in ipsa ἀφέσει ab Aegyptiis cum discessisse idem scholiasta ibidem testatur: οὐ γὰρ ἔπεται, inquit, τῆ τῶν Αἰγυπτίων δόξῃ, ὅτι χρὴ τῆ μοίρας προανεχθείσας καὶ ἐπαναφερομένας λαβεῖν. Porro, cum arte ἀφέσεως quaestio cohaereat cum sorte Fortunae, ne in illa quidem cum Aegyptiis facit. Ex ipso autem Firmico, id quod etiam ratio postulat, probatur, imum caelum subintelligendum esse. Consentaneum enim est, eum, qui de vita nati cuiusdam divinare vult, non computare ipsum signum, quod nascendi momento in medio caelo est, quippe quod iam praeterierit, sed illud, quod post horoscopum demum ascendet. Mitto tabulam capiti additam, quam nescio an editor suo Marte confecerit, quamquam mecum facit; dicit enim Arietis primam partem quaerendam esse in prima Cancri. Sed eandem computandi rationem adhibet Firmicus (l. II, c. 22): quartus, inquit, ab horoscopo locus, i. e. imum caelum, in quarto ab horoscopo constituitur signo, cuius initium a parte nonagesima profectum usque ad partem centesimam et vigesimam pervenit.

Cur denique praeter horoscopum lunam quoque respici velit, Salmasius in disputatione de loco Fortunae docuisse videtur (l. i. p. 124 s.). Nam locis amplissime adlatis probat ab horoscopo peti debere actiones, a loco vero Fortunae τὴν τύχην. Sortem autem vel locum Fortunae lunae locum esse, ibidem certissima ratione docuit.

1 17. Durat et ea ratio, quam Petosiris ac Necepsos tradidere, (tetartemorion appellant a trium signorum portione), qua posse in Italiae tractu † CXXIV annos vitae contingere apparet. negavere illi quemquam XC partium extortivam mensuram, (quod anaphoras vocant) transgredi et has
5 ipsas incidi occursu maleficorum siderum aut etiam radiis eorum † solisque.

Plinius. N. H., l. VII, § 160: Poscere videtur locus ipse sideralis scientiae sententiam. Epigenes CXII annos impleri negavit posse, Berossus excedi CXVI. durat q. s.

Egerunt de hoc loco Scaliger (not. in Manil. p. 263 ed. Argent. 1655) et Salmasius (l. i. p. 663—705), qui recte Scaligerum refutat. Nullam enim signorum per regiones distributionem statuere potuit, qui Aegyptii tantum climatis anaphoras cognovit (cf. fgm. 5). Recte porro Salm. contendit computum fieri debere per signa sequentia. Nam F. M. — hac quoque re uti poteram — loco modo adlato aperte 'ab horoscopo' inquit, 'profectus per cetera signa'. Quod interpretabimur Vetti verbis (l. III, c. 3, f. 22 r, h.): ἀπὸ τοῦ ὠροσκόπου ἐπὶ τὸ μεσουράνημα ἀνωφερῶς, pro quo paullo ante dixerat: καθὼς καὶ αὐτὸς (ὁ ζωδιακός sc.) κοσμητικῶς κινεῖται, cui rei opponit ἀπὸ τοῦ ὠροσκόπου κατὰ τὸ ἐξῆς.

1 18. Ἔστι δὲ καὶ ἕτερος τρόπος ἀρίθμιος ἀρμόζων εἰς τὸν περὶ ζωῆς χρόνον καὶ εἰς τοὺς περὶ ἐμπράκτων καὶ ἀπράκτων χρόνους, ὃν καὶ ὁ βασιλεὺς Πετόσιρις ἐδήλωσε μυστικῶς. ὅθεν ἐπὶ τὴν ἐπικράτησιν ἢ τὴν οἰκοδεσποτείαν εὐρωμεν οἰκείως πρὸς τὸ μερίσαι χρησόμεθα τῇ προκειμένη ἀγωγῇ, εἰ δὲ μήγε, τῇ ὑποκειμένη. σκοπεῖν δεήσει, πότερον συνοδική ἐστὶν ἢ γένεσις ἢ πανσεληνιακή, καὶ ἐάν

4 ἐπ' αὐτὴν V. h. ἐπὶ αὐτὴν Salm. l. i. p. 341 sed AY litterae aut ex AN natae aut, si S. lectio codice nititur, prave iteratae.

μὲν συνοδικὴ εὐρεθῆ, ἀριθμεῖν τὰς μοίρας ἀπὸ τῆς συνόδου ἐπὶ τὴν κατ' ἐκτροπὴν σελήνην καὶ τὰ ἴσα ἀπολύειν ἀπὸ τοῦ ὠροσκόπου κατὰ τὸ ἐξῆς, καὶ ὅπου δ' ἂν καταλήξῃ ὁ ἀριθμὸς, 10 ὁ τοῦ ὀρίου κύριος ἐστὶ οἰκοδεσπότης τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἀφέσεως. ἐάν δὲ πανσεληνιακὴ ἢ γένεσις εὐρεθῆ, ἀριθμεῖν δεήσει ἀπὸ τῆς κατ' ἐκτροπὴν σεληνιακῆς μοίρας, οὐ κατὰ τὸ ἐξῆς, ἀλλ' ἀνωφερῶς ὡς ἐπὶ τὸ μεσουράνημα ἀπολύειν καὶ ὅπου δ' ἂν καταλήξῃ, ὁ τοῦ ὀρίου κύριος κριθήσεται οἰκοδεσπό- 15 τῆς ὄν. συνορᾶν δεήσει καὶ τὸ ζωδιακόν, ἐνθα κατέληξεν ὁ ἀριθμὸς, τίνι μᾶλλον προσοικεῖται, πότερον ἡλίῳ, ἐάν ἐν ἀρσενικῷ, ἢ σελήνῃ, ἐάν ἐν θηλυκῷ. ἐάν γὰρ τοῦ ἡλίου τὴν ἐπικράτησιν ἔχοντος τύχη καὶ τὸ ζωδιακόν, ἐνθα ὁ ἀριθμὸς κατέληξε, προσοικεῖσθαι, ὁμοίως δὲ καὶ ὁ κύριος τοῦ ὀρίου 20 σύμφωνος τῷ ἡλίῳ, καὶ ἐάν καλῶς σχηματιζόμενος τύχη πρὸς τὸν ἥλιον, τὰ μέγιστα αὐτοῦ ἔτη μεριεῖ. ἐάν δὲ τὸ μὲν ζωδιακόν οἰκείον εὐρεθῆ, τουτέστιν ἀρσενικόν, ὡς πρὸς ἥλιον, καὶ ὁ τοῦ ὀρίου κύριος ἐναντίος τῷ ἡλίῳ ἢ ἐν ἀποκλίσει τοῦ ὠροσκόπου ἢ ἐκλειπτικοῖς τόποις εὐρεθῆ, ἀφαιρέτης τῶν χρό- 25 νων γενήσεται ἢ καὶ τὰ ἐλάχιστα ἔτη μεριεῖ. ἐστὶ δὲ ἡλίου μὲν ζωδιακὰ τὰ ἀρσενικά, σελήνης δὲ τὰ θηλυκά. ὅθεν σκοπεῖν δεήσει τὸν κύριον τοῦ ὀρίου, πῶς πρὸς τὸν ἐπικρατήτορα σχηματίζεται καὶ πρὸς τὸν κύριον τοῦ ζωδίου. ἐάν γὰρ ἐν οἰκείοις καὶ χρηματιστικοῖς ζωδίοις εὐρεθῆ, καὶ οἱ τῆς ζωῆς 30 χρόνοι τέλειοι ἐσονται, ἐάν δὲ πρὸς τὸν μὲν οἰκείως ἔχη, πρὸς δὲ τὸν ἕτερον ἀσυμπαθῶς, τὰ μέσα μεριεῖ. ἐάν δὲ ὁ οἰκοδεσπότης τοῦ ζωδίου, ἐνθα ὁ ἀριθμὸς κατέληξε, πρὸς τε τὸν ἐπικρατήτορα καὶ πρὸς τὸ χρηματιστικόν ζωδιακόν ἀσυμπαθῆς 35 τύχη ἢ ἀπύστροφος ἢ κακοδαιμονῶν, ἀνοικοδεσπότητος ἢ γένεσις ἐστὶ, καὶ τότε πάλιν χρὴ σκοπεῖν τὴν ἐπικράτησιν ἡλίου καὶ σελήνης. ἐάν δὲ πῶς ὁ κύριος τοῦ ὀρίου καὶ τοῦ ζωδίου καλῶς καὶ συμφώνως ἡλίῳ ἢ σελήνῃ συσχηματίζωνται, ἢ ἀφῆσις κριθήσεται ἀπὸ τῆς τοῦ ὀρίου μοίρας. καθολικῶς μὲν οὖν καὶ ἐπὶ ταύτης τῆς ἀγωγῆς δεήσει σκοπεῖν τὸν 40 οἰκοδεσπότην πρὸς τὰς ἀπορρέουσας τῶν κέντρων, καθὼς ἐπὶ τῆς ὠριμαίας ὑπεδείχθη. καὶ ἐάν μὲν ἀνατολικὸς <ῆ> ἢ δυτικὸς ἢ ἔκκεντρος ἢ ἐπίκεντρος ἢ καὶ ἐνηλλαχῶς πρὸς τὸν τοῦ ζωδίου κύριον καὶ ἀσύμφωνος αὐτῷ καὶ οὕτως ἐπικρίνειν. ὁμοίως δὲ καὶ τὰς τῶν ἀναιρετικῶν ἀκτῖνας προβλέπειν καὶ 45 εἰ ἐν ἀρχῇ τῶν ὀρίων ἢ ἀφῆσις ἐξέπεσεν ἢ ἐπὶ τελει. ἐντεῦθεν γὰρ χρὴ συλλογίζεσθαι τὰς τῶν ὀλιγοχρονίων καὶ πολυχρονίων γένεσις καὶ τὰς τῶν διδύμων. πολλάκις γὰρ περὶ μὲν τὸ πρῶτον τεχθὲν ὄριον κακοποιῶ τῆς ἀφέσεως κυριεῦ-

16 ὃν συνορᾶν V. h. ὄν. Us., qui et ὅθεν ei. 21 ἐάν del.? 22 αὐτοῦ V. h. 26 ἐλάχιστα compendio scr. V. lacuna 6 fere litt. et in mg. (ἐλάχιστα?) h. 27 μὲν om. h. 42 ὠριαίας h. 43 <ῆ> addidi — ἢ δυτικός in mg. al. man. V. 46 ἢ ἀρχῇ h. 49 κυριεύσαντος h.

50 σαν ἢ καὶ τοῦ οἰκοδεσπότου παραπεσόντος, ὀλιγοχροσιότης ἐ-
γένετο, περὶ δ' ἕτερον ἐναλλαγέντος τοῦ ὀρίου (καὶ τοῦ ζψ-
δίου καλῶς καὶ συμφώνως ἡλίῳ ἢ τῇ σελήνῃ ἢ ἄφεις κρι-
θήσεται ἀπὸ τῆς τοῦ ἡλίου μοίρας. καθολικῶς μὲν οὖν ἐπὶ
ταύτης τῆς ἀγωγῆς σκοπεῖν δεήσει τὴν οἰκοδεσπότην πρὸς τὰς
55 ἀπορρέουσας τῶν κέντρων, καθὼς ἐπὶ τοῦ οἰκοδεσπότου) πο-
λυχροσιότης καὶ βίου ὑπόστασις παρηκολούθησεν, ὅθεν ἐπὶ
μίας καὶ δευτέρας μοίρας πολλάκις ἢ παραλλαγῇ μεγίστην
δύναμιν ἐνδείκνυται.

V. V. l. III, c. 1 (f. 90 v. V., 18 v. h.): Ἐκ τῶν Οὐά-
60 λεντος περὶ ἀριθμίου κλήρου καὶ χρόνων ζωῆς· ὁ δὲ αὐτὸς
καὶ εἰς τὸ περὶ ἐμπράκτων χρόνων μεθ' ὑποδείγματων.

Hoc quoque caput agit de ἀφέσεως modo, unde pendent ὀλιγοχρο-
σιότης et πολυχροσιότης geniturae.

4. ἐπικράτησιν ἢ οἰκοδεσποτείαν. Hinc spectat Vettius (l. IV,
c. 4, f. 91 v. V., 29 v. h.): πολλάκις μὲν οὖν τοῦ κλήρου τῆς τύχης ἢ (καὶ ἢ)
τοῦ κυρίου παραπεπτωκός ὁ κλῆρος τοῦ δαίμονος καὶ τὰ σωματικά καὶ τὰ
πρακτικά μερίζει. ὁμοίως καὶ ἡ τύχη ἀμφοτέρω μεριεῖ τοῦ κλήρου τοῦ δαί-
μονος ἢ τοῦ κυρίου παραπεπτωκός, καθάπερ ἐπὶ τῶν ἐπικρατήσεων
καὶ οἰκοδεσποτειῶν.

5. τῇ προκειμένῃ ἀγωγῇ. cf. V. V. l. III, c. 3 (f. 22 r. h.): πρὸ
πάντων οὖν σκοπεῖν δεήσει ἐπὶ πάσης γενέσεως, πότερον ἐπικράτησιν ἢ καὶ
οἰκοδεσποτείαν ἔχει. ἔαν μὲν οὕτως εὐρεθῇ, χρὴ τοῖς προκειμένοις
ὀρίοις χρῆσθαι. Finitur autem liber alter capite περὶ ἀνέμων καὶ τρό-
πων, per quod fere totum de ὀρίων recta ratione disputatur. cf. Paul.
Alex. C in fine (in scholio ad caput εἰς τὸ περὶ χρόνων ζωῆς): πέντε
ὄντων τῶν τῆς οἰκοδεσποτείας τρόπων ἐστὶν εἰς καὶ ὁ τῶν
ὀρίων. ἡ γὰρ συναγωγή ἐκάστου τῶν ἀστέρων ἀφ' ἑνὸς ἐκάστου ζψδίου εἰς
ποσότητα περισταμένη τινὰ δηλοῖ τοὺς χρόνους, ὅσους εἰς ἕκαστος τῶν πέντε
πλανωμένων δίδωσιν.

18. ἡλίου τὴν ἐπικράτησιν ἔχοντος h. e. si genitura di-
urna est. cf. F. M. l. II, c. 29: sed initium temporum in diurnis ge-
nituris sol accipit.

25. ἐκλειπτικοῖς τόποις. De his cf. V. V. l. I, c. 11 (f. 7 r. h.)
ἀναβιβάζοντα ἀπὸ χειρὸς εὐρεῖν, ubi post rationem explicatam sic pergit:
ἔσται οὖν ὁ ἐκλειπτικὸς τόπος ἐνταῦθα cf. et Salm. l. i. p. 185

29. ἔαν γὰρ ἐν οἰκείοις s. cf. Vetti l. I, c. 15 (f. 90 r. V,
9 v. h.) — initium capitis mutilum iam in V, cuius librarius sive
quis alius fuit, sententiam in mg. sic adumbravit: περὶ ὠριμαίας. ἄλλως
ὁ ἐπικρατήτωρ. ἄλλως ὁ οἰκοδεσπότης. ἄλλως ὁ ἀφέτης (hi deperditorum
capitum tituli fuisse videntur). ἔαν ἢ τὰ τοῦ οἰκοδεσπότου ἦττονα τῶν
ἀφέτου τὰ τοῦ οἰκοδεσπότου ζήσεται — . . . εὐρίσκηται, τσαῦτα ζήσεται
ἔτη. ὁ γὰρ οἰκοδεσπότης μερίζει, ἔανπερ οἰκοδεσποτουμένη τύχη (τύχη V - ἢ
γένεσις subintellegenda est) λοιπογραφουμένων τῶν κεντρικῶν διαστάσεων

51 καὶ — 55 οἰκοδεσπότου uncis inclusi. his demum sublatis sententia
restituitur. Nescio quo modo haec ad verbum fere e superioribus (37—42)
desumpta sunt. Differentiae hae sunt: 38. συσχηματίζονται om. 52 —
39. ὀρίου: ἡλίου 53 (num ex mutatis compendiis natum?) — 40. οὖν
καὶ: καὶ om. 53 — 40. δεήσει σκοπεῖν: σκοπεῖν δεήσει 54 — 42. ὠριμαίας ὑπε-
δείχθη: οἰκοδεσπότου 55. Legentis cuiusdam malae diligentiae deberi
videntur, sono simillimo seducti, ut quae supra ante legisset, hic
leviter ad sensum mutata, prave adderet. 59 ἐκ τῶν βάλεντος V.
om. h. 60 ὁ δὲ αὐτὸς om. h.

η. s. ἐγὼ δὲ φημι καὶ ἐκ τῶν τεσσάρων κέντρων τὴν διάστασιν τοῦ οἰκοδε-
σπότου λογιζέσθαι καὶ ἀφαιρεῖν, ἔανπερ οἰκοδεσποτουμένη ἢ γένεσις εὐρεθῇ. τὸ
γὰρ λέγειν, ἔαν δὲ εὐρεθῇ μεσουρανῶν ἢ ἀγαθοδαιμονῶν ἢ καὶ ἐπὶ τινος
χρηματιστικοῦ τόπου, τὰ τέλεια μεριεῖ. Certe de locis XII hic eadem
contendit, quae supra de signis.

33. πρὸς τε τὸν ἐπικρατήτορα. cf. Salm. l. i. p. 341. Paul.
Alex. περὶ οἰκοδεσποτείας (S. 4, 14): οἱ δὲ χρηματίζοντες τόποι εἰς τὸν περὶ
οἰκοδεσποτείας λόγον εἰσὶν οὗτοι: ὁ ὠροσκόπος, τὸ μεσουράνημα, ὁ ἀγαθὸς
δαίμων, καὶ ἡ ἐπαναφορὰ τοῦ ὠροσκόπου καὶ τὸ ἐπιδύμενον ζψδίων. ἐπὶ γὰρ
τούτων τῶν τόπων ἔαν τὰ φωσφοροῦντα σώματα τύχη, τὸν οἰκοδεσπότην
ἀποδείκνυσιν. ἔαν δὲ ἐκπέσωσι τῶν προκειμένων τόπων, τότε τὸν ὀριοκράτορα
ἢ τριγωνικὸν δεσπότην ἢ οἰκοδέκτορα τῆς προγεγεννημένης εἴτε συνόδου ἢ
πανσελήνου σκοπεῖν δεήσει.

41. καθὼς ἐπὶ τῆς ὠριμαίας ὑπεδείχθη. Capite eo, cuius
titulum servavit mg. cod. V. De ea haec Ptolemaeus (l. III, c. 14):
τοῦ δὲ ἀφετικοῦ διακριθέντος ἔτι καὶ τῶν ἀφέσεων δύο τρόπους παραληπτέον,
τὸν τε εἰς τὰ ἐπόμενα τῶν ζψδίων μόνον ὑπὸ τὴν καλουμένην ἀκτινοβολίαν,
ὅταν ἐν τοῖς ἀπηλιωτικοῖς, τουτέστι τοῖς ἀπὸ τοῦ μεσουρανήματος ἐπὶ τὸν
ὠροσκόπον τόποις ὁ ἀφέτης ἦ, καὶ τοῦτον, οὐ μόνον εἰς τὰ ἐπόμενα, ἀλλὰ καὶ
εἰς τὰ προηγούμενα κατὰ τὴν λεγομένην ὠριμαίαν, ὅταν ἐν τοῖς
ἀποκεκλικόσι τοῦ μεσουρανήματος τόποις ὁ ἀφέτης ἦ.

19. Ἐν γὰρ τῇ τρισκαιδεκάτῃ βίβλῳ ὁ βασιλεὺς μετὰ
τὸ παροίμιον καὶ τὰς τῶν ζψδίων διατάξεις κλῆρον τύχης
ἐπιφέρει ἀπὸ ἡλίου καὶ σελήνης καὶ ὠροσκόπου, ὃν μεγί-
στων πέρι ποιεῖται καὶ ἐν ὄλῃ τῇ βίβλῳ μνημονεύει καὶ κύριον
κρίνει τύπον, περὶ οὗ καὶ αἰνίγμα τέθηκε τὸ ἔμπαλιν καὶ ἀνά- 5
παλιν. καὶ ὁ ἥλιος ἀπὸ ἡοῦς ἀρχόμενος παντὸς αἰῶνος κύτος
παραδίδωσιν εἰς ἑσπέραν κύκλον διανύων, καθάπερ ὁράται,
νυκτὸς δὲ ἐπερχομένης οὐ πάντοτε ἢ σελήνη φασφοροῦσα
τεύξεται, ἀλλ' ὅτε μὲν ἑσπέρας φανεῖσα δύεται, ὅτε δὲ ἐπί-
μονος μέχρι τινὸς μέρους, ἔσθ' ὅτε δὲ διὰ τέλους τῆς νυκτὸς 10
πορεύσεται, διόπερ ἀκολούθως ὀλοτελῶς τὸν κύκλον ἡλίου
παρηγγεγύθηκεν. περὶ μὲν οὖν τούτου τοῦ διανοήματος ἄλλοι
ἄλλως φαίνουσιν. ἐμοὶ δ' ἔδοξεν ἐπὶ μὲν ἡμερινῆς γενέσεως
λαμβάνειν ἀπὸ ἡλίου ἐπὶ σελήνην καὶ τὰ ἴσα ἀπὸ ὠροσκόπου,
ἐπὶ δὲ νυκτερινῆς, ἐφ' ὅσον μὲν ἢ σελήνη ὑπέργειός ἐστι, 15
τουτέστι μέχρι οὐ δύνει, ἀπ' αὐτῆς ἐπὶ τὸν ἥλιον λαμβά-
νειν καὶ τὰ ἴσα ἀπὸ ὠροσκόπου, μετὰ δὲ τὴν δύσιν ἀπὸ ἡλίου
ἐπ' αὐτήν. τὸ γὰρ λέγειν διόπερ ὀλοτελῶς τὸν κύκλον ἡλίου
παρηγγεγύθηκε, τοῦτο δοκεῖ.

V. V., l. III, c. 5 (fol. 91 v. V., 24 v. h.): περὶ κλήρου 20
τύχης εἰς τὸν περὶ ζωῆς τύπον μεθ' ὑποδείγματος κτλ.

Εὐρον δὲ καὶ ταύτην <τὴν> αἴρεσιν περὶ χρόνου ζωῆς
ὑπὸ μὲν τῶν ἀρχαίων ἀναπεπλεγμένην ποικίλως. αὐτὸς δὲ
διὰ πείρας ἀναζητήσας διέκρινον καὶ οἶμαι μᾶλλον τοῖς 25
πλείστοις ἀρέσκειν. ἐν κτλ.

19a. Ὅταν κλῆρον τύχης λαμβάνης, ἡμέρας μὲν ἀπὸ

2 τῶν: μὲν h. — ζψων V. 3 ὁ (δ Us.) μεγίστην περιποιεῖ V. h.
7 κύκλον ἡλίου comp. h. 11 κύκλον om. h. 13 φανοῦσι V.
22 <τὴν> addidi.

ἡλίου ἐπὶ σελήνην ἀριθμῆται καὶ τὰ ἴσα ἀπὸ ὠροσκόπου καὶ ἐπὶ τὰ ἐπόμενα τῶν ζωδίων ἀπόλυε, νυκτὸς δὲ τὸ ἀνάπαλιν, τὸ ἀνάπαλιν δὲ τί ἐστίν; ἵνα ἀπὸ σελήνης ἐπὶ ἥλιον ποιήσῃς καὶ μηκέτι εἰς τὰ ἐπόμενα, ἀλλ' εἰς τὰ ἡγούμενα ἀπολύσῃς.

5 Scholiasta Ptol. anon. (p. 111 ed. Wald. Bas. 1559). εἰδέναι γὰρ χρῆ, ὡς οὐ τὸν αὐτὸν τοῖς ἄλλοις κλήρον τύχης ὁ Πτολεμαῖος λαμβάνει, ἀλλὰ πάντοτε ἀπὸ ἡλίου ἐπὶ σελήνην ἀριθμῆται καὶ τὰ ἴσα ἀπὸ ὠροσκόπου. <οὐ> γάρ, φησί, νενοή-

10 κασι τὰ ὑπὸ τοῦ παλαιοῦ περὶ κλήρου τύχης γεγραμμένα (haec in Ptolemaei edd. non exstant). λέγει δὲ παλαιὸν τὸν Νεχεψῶ καὶ Πετύσιρον (sic). οὗτοι γὰρ πρῶτοι τὸ δι' ἀστρολογίας ἐξήπλωσαν προγνωστικόν. τί οὖν ἔφασαν οὗτοι; ὅταν κτλ.

Continebat igitur liber XIII signorum quoque dispositionem, similem fortasse Pauli Alex. ordinī, qui haec habet capita: περὶ δωδεκατημορίων, περὶ τῶν ἑπτὰ κλήρων, περὶ τῆς τῶν δώδεκα τόπων πινακίης ἐκθέσεως (K 1 — O 2) et Manili libris II et III. Num forte XII signa per XII capita digesta erant?

Ipsium aenigma versibus, ut apparet, senariis iambicis compositum erat. Totum locum sic restituit Usener:

ἥλιος

ἀρχόμενος ἡοῦς παντὸς αἰῶνος κύτος
εἰς ἔσπερον δίδωσι διανύων κύκλον,
καθ' ἅπερ ὁράται. τὴν δὲ νύκτ' οὐ πάντοτε
5* πᾶσαν σελήνη φωσφοροῦσα τεύχεται,
ἀλλ' ὅτε μὲν ἔσπερας φανεῖσα δύσεται,
ὅτε δ' <ἔστ'> ἐπίμονος μέχρι τινὸς <νυκτὸς> μέρους,
ἔσθ' ὅτε δὲ νυκτὸς διὰ τέλους πορεύεται,
ὅλον παρεγγυῶσα κύκλον ἡλίου.

Vetti explicatio aenigmatis fulcitur verbis schol. Ptol. (19^a), cum quo facit Firmicus (l. IV, c. 10), quamquam in platica ratiocinatione in errorem incidit eum, quem scholiasta in recentioribus vituperat: οἱ δὲ ἐπιγιγνώμενοι, inquit, οὐκέτι τὸ ἀνάπαλιν ἐπὶ πάντων ἐφύλαξαν, ἀλλ' ἐπὶ τῆς ἀριθμήσεως τῆς ἀπὸ σελήνης ἐπὶ ἥλιον οὐκέτι (δὲ) τὴν τάξιν τῶν ζωδίων ἐπὶ τὸ ἀνάπαλιν καὶ τὰ προηγούμενα ἐποιήσαντο. In partili vero recta viam quoque ab horoscopo ingrediendam duplicem statuit. Sed male vel potius neglegenter auctorem suum Graecum interpretatus ordinem invertit, in nocturna genitura per signa sequentia, in diurna per antecedentia computo facto, nisi forte haec editori interpolatori debentur.

Cum Vettio Manilius quoque (l. III, vs. 160—202) facit. Item Paulus Alex. inter diurnam nocturnamque genituram discernit, sed platicam Firmici sequitur rationem.

Restat scholium, quod in ipsum Ptolemaei contextum irrepsit (l. III, c. 12), post hoc emblemata: πλὴν ὀφειλομένην ὄραν, ποῖον τῶν φωτῶν ἐπὶ τὰ ἐπόμενα εὐρίσκειται τοῦ ἑτέρου. εἰ μὲν γὰρ ἡ σελήνη πρὸς τὰ ἐπόμενα μᾶλλον εὐρίσκειται τοῦ ἡλίου, τὸν ἐκβαλλόμενον ἀπὸ τοῦ ὠροσκόπου ἀριθμὸν ἐπὶ τὸν κλήρον τῆς τύχης, ὡς πρὸς τὰ ἐπόμενα τῶν ζωδίων, δεῖ ἡμᾶς τοῦτον διεκβάλλειν. εἰ δὲ ὡς πρὸς τὰ ἡγούμενα τοῦ ἡλίου μᾶλλον εὐρίσκειται ἡ σελήνη, τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν ὡς πρὸς τὰ ἡγούμενα τοῦ ὠροσκόπου διεκβάλλειν.

His quae manifesto a Ptolemaeo aliena sunt, subditum est hoc

9 <οὐ> ego. lacunae signum et in mg. νεχεψῶ: ed. nec enim: versio lat.

scholium: ἴσως δὲ καὶ αὐτὸ τοῦτο ἐστὶ τε καὶ δύναται παρὰ τῆς συγγραφῆς, τὸ τοῖς νυκτὸς γεννωμένοις ἀπὸ σελήνης ἐπὶ τὸν ἥλιον ἀριθμῆται καὶ ἀνάπαλιν ἀπὸ τοῦ ὠροσκόπου, τουτέστι εἰς τὰ προηγούμενα, διεκβάλλειν. καὶ οὕτω γὰρ κάκεινος (κάκεινος ed. corr. Us.) ὁ αὐτὸς τόπος τοῦ κλήρου καὶ ὁ αὐτὸς τοῦ σχηματισμοῦ λόγος εὐρεθήσεται.

Congruit haec ratio cum Petosiridea. Redit item usus verbi ἀνάπαλιν. Συγγραφεὺς igitur estne P.? Favere videtur huic sententiae schol. anon. (l. 1.): πάλιν γὰρ ὁ αὐτὸς εὐρίσκειται ὁ καὶ πρότερον εὐρεθείς <ἀριθμὸς> ὁ ἀριθμηθείς ἀπὸ ἡλίου ἐπὶ σελήνην (ed. signa prave confundit). Et ad ipsum locum Ptolemaei haec idem adnotat (p. 112): τουτέστι παρὰ τῆς ἐξ ἀρχῆς συγγραψαμένης. τινὲς δὲ φασιν, ὅτι τὸν Νεχεψῶ αἰνίττεται, ὃς πρῶτος ἐξήγησε τοιαῦτα θεωρήματα καὶ συνέγραψε. Veteres igitur nonnullos hoc credidisse apparet, quibus ego adstipulari non dubito.

20. Περί δὲ μηνὸς χρηματιστικοῦ οὕτως ἔδοξε τῆς βασιλεῖ. ἀπὸ τοῦ παροδικοῦ ἡλίου ἐπὶ τὴν κατ' ἐκτροπήν σελήνην καὶ τὰ ἴσα ἀπὸ ὠροσκόπου, καὶ ὅπου δ' ἂν καταλήξῃ, σκοπεῖν δεήσει τὸν κύριον τοῦ ζωδίου, εἰ ἐν χρηματίζουσι ζωδίοις ὑπάρχει τούς τε ἐπόντας ἢ μαρτυροῦντας ἤτοι ἀγαθοποιούς ἢ κακοποιούς συγκρίνειν, τὰς δὲ ἡμέρας ἀπὸ τῆς παροδικῆς σελήνης ἐπὶ τὸν κατὰ γένεσιν ἥλιον καὶ τὰ ἴσα ἀπὸ ὠροσκόπου.

V. V. l. IV (?), c. 29 (f. 97 r. V, 72 v. h.): περὶ μηνὸς χρηματιστικοῦ κτλ.

Quaeritur, num certo mense vel die aliquid facere ex re sit. cf. l. IV (?), c. 30 περὶ ἡμέρας χρηματιστικῆς τε καὶ ἀπράκτου: καλὴ καὶ ἐπίσημος καὶ ἐπωφελὴς ἡμέρα γενήσεται... λυπηρὰ καὶ ἐπιζήμιος ἢ ἐπικίνδυνος γενήσεται. 2 et 7. Παροδικὰ lumina sunt in ἐκλειπτικοῖς τόποις constituta. cf. V. V. l. IV, c. περὶ καταρχῶν (f. 70 v. h.): οὐδὲ γὰρ οἱ ἀγαθοποιοὶ... ἀγαθὸν τι πράξουσιν, ὅθεν καὶ ἄνευ γενέσεως, εἴαν τις τὰς καιρικὰς παρόδους τῆς σελήνης πρὸς τὸν ἀναβιβάζοντα φυλάσῃ, οὐ διαμαρτήσεται; quod in capituli initio sic expressit: πρὸς δὲ τὰς καταγομένας ἡμέρας φυλακτέον τῆς σελήνης διαπορευομένης τὸν καιρικὸν ἀναβιβάζοντα et postea (f. 71 r. h.): τῆς σελήνης φερομένης κατὰ τῶν ἐκλειπτικῶν τόπων. Lexicis haec notio verbi παροδικός deest.

21. Ὑποτάξομεν δέ, καθὼς ὁ βασιλεὺς καὶ Πετύσιρις ἤνιξαντο περὶ χρόνων ἐμπράκτων τε καὶ ἀπράκτων. εἰ δὲ πῶς δόξει τοῖς ἐντυγχάνουσι ποικίλην καὶ ἀναμεμιγμένην ὑπάρχειν αὐτὴν τὴν αἴρεσιν, τὰς τῆς ἀποτελεσματογραφίας καὶ τῆς φυσικῆς ἐνεργείας ἀποθαυμάσειεν· τὸ γὰρ ἓνα χρόνοκράτορα τῶν ἀστέρων καὶ πρὸς τὰς λοιπὰς ἀγωγὰς εὐρόντα ἀποφάνεσθαι περὶ τῶν μελλόντων δι' ἀνακυκλήσεως χρόνων, τὸν αὐτὸν πάλιν παραλαβόντα τὰ αὐτὰ πράγματα ἀποτελεῖν, ἀμαθὲς μοι δοκεῖ καὶ πλάνης ἀνάμεστον. ὁ γὰρ εἰς ἤτοι ἀγαθὸν ἢ φαῦλον ἀποτελεῖ (καὶ) κατὰ τὴν ἰδίαν φύσιν ἐν τῆ 10 ἔτει ἢ καὶ δυσὶν ἢ τρισὶν ἔτεσιν. εὐρίσκομεν δὲ ἐν ἐνὶ χρόνῳ ἢ καὶ μηνὶ καὶ ἡμέραις διάφορα ἀποτελέσματα συμβαίνοντα καὶ ἀναμεμιγμένα κακῶν τε καὶ ἀγαθῶν, ὅθεν πίστιν ἡμῖν παρέχει αὐτὰ τὰ πράγματα. εὐρίσκομεν γὰρ ἐπὶ γενέσεως

20, 3 δ' ἂν V. h. corr. Us. in ann. phil. 1878, p. 67. 21, 1 τε V. h. corr. Us. 5 ἀποθαυμάσει. ἐν τῷ V. h. corr. Us. 10 (καὶ) inclusi.

15 καθ' ἓνα χρόνον δόξαν, κληρονομίαν, κατηγορίαν, φυγαδείαν, ἢ πάλιν ἀρχὴν ἐπίσημον, πένθος ἐπίλυπον, ἀσθένειαν καὶ πάλιν ἡγεμονίαν, περίκτησιν βίου, θάνατον καὶ τινὰς μὲν περὶ τὸ σῶμα κακοδαιμονοῦντας, περὶ δὲ τὸν βίον εὐτυχοῦντας, ἐτέρους περὶ γυναῖκα καὶ πράξεις ἀνωμαλοῦντας, ῥωμαλέους 20 δὲ καὶ ἰλαρούς. ταῦτα δ' οὐκ οἶμαι ἀπὸ ἐνὸς κοσμοκράτορος συντελεῖσθαι, ἀλλὰ ὑπὸ τῶν πολλῶν. καὶ τὸ μὲν ἀγαθὸν προδειχθὲν ἀναλύεται ὑπὸ τῆς τῶν κακοποιῶν δυνάμεως, ὁμοίως δὲ καὶ τὸ φαῦλον ὑπὸ τῆς τῶν ἀγαθοποιῶν. ὅθεν καὶ ὁ συγγραφεὺς ἔφη τινὰ μὲν εἶναι ἀφύλακτα, τινὰ δὲ φυλακτά. 25 ἀφύλακτα μὲν, ἐπὶ οἱ κακοποιοὶ μόνον παρατυγχάνοντες ἐνεργῶσί τι. φυλακτά δὲ, ὅταν τῶν κακοποιῶν ἀποτελούντων ἀγαθοποιὸς περιπεσῶν τὴν ἐκείνων δύναμιν θραύσῃ. ὅταν δὲ ἐπὶ γενέσεως σχῆμα ἀγαθοποιῶν εὐρεθῆ καὶ τῶν χρόνων δεσπόζῃ, πλήρεις τὸ ἀγαθὸν γενήσεται. ὁμοίως δὲ καὶ τῶν κακοποιῶν, ἐάν συγχρηματίσῃ τῶν μαρτυριῶν οἱ χρόνοι, ἀμφοτέρωθεν γενήσεται κατὰ τὴν τῶν ἀστέρων τε καὶ ζῳδίων φύσιν, ἄλλως 30 τε καὶ κατὰ τὸ μέγεθος τῆς γενέσεως καὶ τῆς ὑποστάσεως τὰ τε ἀγαθὰ καὶ φαῦλα συντελεῖται. καὶ καθάπερ ἐπὶ τῶν νηπίων καθολικῶς γενέσεων, ἐπὶ τοὺς ἀγαθοποιούς εὐρωμεν χρηματίζοντας καὶ τὸν ἥλιον ἢ τὴν σελήνην ἐπιθεωροῦντας καὶ τὸν ὠροσκόπον, ἐπαγγελλόμεθα καὶ χρόνον ζωῆς καὶ δόξαν καὶ ὑπόστασιν βίου, ἐάν δὲ τοὺς κακοποιούς, ἀποδοκιμάζομεν τὴν γενέσιν, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ἐπὶ τῆς τῶν χρόνων διαίρεσεως σκοπεῖν δεήσει, ἐφ' ὅσον μὲν ἂν οἱ ἀγαθοποιοὶ διακρατῶσι, μεγάλα καὶ πρακτικὰ ἐπαγγέλλεσθαι, ἐάν δὲ ἀναμεμιγμένοι, ὁμοίως, ἐάν δὲ μόνη κακοποιῶν χρονογραφία συνδράμη, κινδύνους, καθαιρέσεις καὶ πολλῶν αἰτίων ἐπιφορὰς 40 προλέγειν.

45 φησὶν οὖν ὁ βασιλεύς. ἐπὶ τῆς χρονογραφίας ὑπὸ ὄψιν ἐκτεθείσης (τουτέστι τῆς γενέσεως) χρηματίσῃ οἱποῖοι ἂν τύχῃσιν (πρὸς πάντας λέγει τοὺς ἀστέρας), ἕτερος δὲ τις κατὰ τὸ ἐναλλάξ ἐφεστῶς ἐπιμαρτυρήσῃ ἢ καὶ τὴν συναφὴν ἐπίσχη, συναμφοῖν οἱ χρόνοι ἀναγραφτέοι, οἷον οὕτως. ἐάν ἡ σελήνη τὸν ἀρίθμιον τρόπον ἐπίσχη, ἕτερος δὲ τις ἐπὶ τοῦ τῆς σελήνης τύχῃ ζῳδίου, ἐπειδὴ 50 αὐτὴ ἡ σελήνη ἐφ' ἐτέρου τύπου τὴν συναφὴν ἐπίσχει, τοὺς μὲν τοῦ ζῳδίου χρόνους καθέξει, οἷτινές ποτε ἂν

15 δόξαν καὶ h. 19 ἐτέρους — ἀνωμαλοῦντας om. h. 20 δ' οὐκ: δοηκ' h. 21 ἀλλὰ καὶ h. 22 ἀναλύεται καὶ h. 23 δε — ὅθεν om. h. 34 καθολικῶν V. h. 37 ὑποστάσιν V. h. 41 μόνον h. μόνη et Salm. l. i. p. 359. 42 αἰτιῶν Salm. ib. — 43 προλέγουσι Salm. l. i. p. 359 et 360. sed item ut ἐπαγγέλλεσθαι pendet a δεήσει verbo. 45 (τουτέστι cet.) uncis inclusi. — ἐπὶ τῆς γενέσεως Salm. l. i. p. 359. 46 (πρὸς — ἀστέρας) uncis inclusi. 47 ἐπιμαρτυρήσει V. h. corr. Us. 49 ἐπίσχη an ἐπίσχει incertum in V. ἐπίσχει h. 50 ἐπεὶ δὲ V. h. 52 καθέξει: παρέξεται?

ᾧσιν, εἴτε ἀγαθοποιοὶ προσόντες ἢ καὶ ὡς ἐναντίοι. ἐπὶ γὰρ ὁ τοῦ Διὸς ἐπὶ τοῦ προκειμένου τόπου τύχη, 55 δόξης δηλωτικὸς † ἢ δόξα μέτριος ἐπικτητικῶν βίου συλλογῇ γενήσεται (τουτέστι τὸν κλῆρον τῆς τύχης, ὅστις τὸν περὶ ὑπαρχόντων καὶ ὠφελείας δηλοῖ. τὴν δὲ περὶ δόξης ἕτερον.) ἐάν δὲ τούτῳ συνεπιμαρτυρήσῃ ἢ καὶ τούτῳ συναφὴν ἐπίσχη κακοποιὸς ἐν τοῖς τῶν ἀγαθοποιῶν χρόνοις, καὶ τὸ κακὸν ἐπιτελεσθήσεται. συμπα- 60 ραλαμβανομένου δὲ καὶ συμψηφοθετουμένου τοῦ τὴν συνεπιπλοκὴν ἔχοντος τοῦ ἀστέρος χρόνου, ὅσοι ἂν ᾧσι συμπεραιούμενοι, πρὸς τὰ τέλη τῶν περιόδων ἢ τῶν ἀναφορῶν τὰ ἀποτελέσματα λέγειν γίνεσθαι. πᾶς μὲν οὖν ἀστὴρ ἐπίκεντρος ὑπάρχων τοὺς ἰδίους χρόνους 65 πλήρεις δίδωσι (περὶ τούτου καὶ ἡμεῖς ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἐδηλώσαμεν), ἔκκεντρος δὲ ὑπάρχων, ὅσα ἂν ἀπομερίζῃ, λοιπογραφουμένους ἀπὸ τῶν ἰδίων ἀριθμῶν (τοῦτον δὲ τὸν λόγον, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, ἐκ τῶν περὶ χρόνων ζωῆς ἐδηλώσαμεν.) 70

ἄλλως δέ. πάλιν ὑπόθου τὴν σελήνην ἐπικρατεῖν τῷ προκειμένῳ τρόπῳ, ἐπιπαρεῖναι δὲ τούτῳ τὸν τοῦ Κρόνου, ὠροσκοπεῖν δὲ τὸν τῆς σελήνης τρόπον, ὅπου ὁ τοῦ Κρόνου τέτευχεν ἐπὶ πρόσω. ὁ μὲν οὖν ὀλοτελής τοῦ Κρόνου χρόνος ἔχει τὰ τριάκοντα ἔτη πλήρη. ὁ δὲ τῆς 75 σελήνης μίαν καὶ τριάκοντα μοίρας. ἔστω δὲ καὶ τὴν σελήνην ἐν ᾧ δῆποτε ζῳδίῳ τετευχέναι ἐπίκεντρον, ἐπαναφέρεσθαι δὲ ἢ ἐπικαταφέρεσθαι τὸν τοῦ Ἄρεως ἐπὶ τοῦ ἐχομένου ζῳδίου, ἐφ' ὃν καὶ τὴν συναφὴν ποιήσεται, μαρτυρεῖσθαι δὲ τὸν τοῦ Κρόνου ὑπὸ τοῦ Ἄρεως ἢ 80 καὶ αὐτῆς τῆς σελήνης ἢ καὶ τοῦ ἡλίου. οἱ τοιοῦτοι ἐκ ταπεινῶν γονέων ἔσονται. τοὺς δὲ τοῦ ζῳδίου χρόνους, ἐφ' οὗ καὶ <ὁ> τοῦ Κρόνου τέτευχε, ἐπισυνθέντας τούτους ἀνωμαλήσει ἢ καὶ ἐν ξενιτείαις ἔσται. ἐν δὲ τοῖς 85 αὐτοῖς χρόνοις σινῶν καὶ τομῶν παραίτιος γενήσεται τῶν περὶ τὰς ὄψεις. ἐάν δὲ πῶς ἡ σελήνη ἐπὶ προσθέσεως ὑπάρχουσα καὶ μηδέπω ἐπὶ τὴν πανσέληνον φέρηται

55 ἢ: ἢ V. h. fortasse haec amplioris disputationis fragmenta sunt. 56 (τουτέστι — 58 ἕτερον) uncis inclusi. interpretamentum esse videntur, ut supra 45 et 46. adscriptum fortasse erat verbis ἀρίθμιον τρόπον, quem supra (fgm. 18) cum κλήρῳ τύχης coniunctum invenimus. 58 et V. h. corr. Us. 64 λέγειν: λέγουσι? — μὲν οὖν: γὰρ μὲν h. 66 (περὶ — 67 ἐδηλώσαμεν) Valentis ipsius verba sunt. 65 πᾶς — 68 ἀριθμῶν haec verba redeunt l. III. c. 5. 68 (τοῦτον — 70 ἐδηλώσαμεν) ne Valentis quidem sunt, sed legentis cuiusdam. 77 τετευχίαν V. τετευχέναι h. 78 ἢ om. h. 83 <ὁ> addidi. 85 παραίτιος <ὁ Ἄρης>? 87 πανσέληνον ἐπίδεη σημαίνει (σ. bis V) φέρεται V. h.

† ἐπιδεῖ σημαίνει ἀποσκότῳσιν ἐπὶ μηδενὸς τῶν ὄρατικῶν
 μέντοιγε τὰ περὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς γενόμενα αἴτια ἦτοι
 90 πρὸς ἀναφοραῖς ἢ καὶ τομαῖς ἐπὶ τῶν αὐτῶν τόπων
 διὰ τὸ φωσφορούση συνάπτειν Ἄρεα ἢ καὶ καύσειν
 ἐμπερισχάνοντα † εἴτε ἐχομένως τὰ τοῦ ἐπιμαρτυ-
 ρούντος ἀστέρος τὸ τῆς σελήνης ζῳδίου ἢ καὶ συμπροσ-
 όντος, εἰ τίς ἢ καὶ τινὲς τύχῳσιν, ἐπισυμπαρεῖναι τῷ
 95 κλήρῳ λέγειν, εἰδ' ἐξῆς τοὺς ἐπαναφερομένους καθ' ὃν
 ἂν τόπον ἐπαναφερόμενοι κέντρῳ οἴῳ δῆποτε ****
 *** τύχῳσι.

Καὶ ταῦτα μὲν αὐταῖς λέξεσι προεθέμεθα διὰ τὴν
 ἐπακολουθοῦσαν ἐπίλυσιν. καὶ αὐτοὶ γὰρ δοκιμάσαντες καὶ
 100 συνεπινοήσαντες εὔρομεν.

Ἐὰν οὖν, καθὼς προείπαμεν, σχήματος χρόνος συντρέχη
 τῷ ζητουμένῳ χρόνῳ κατ' ἐπισύνθεσιν ζῳδίου ἀναφορᾶς ἢ καὶ
 περιόδου ἀστέρος, χρῆσθαι τοῖς προκειμένοις παραγγέλμασιν.
 εἴγ' οὖν διὰ τὸ συνθέτους χρόνους συντρέχειν, τοῖς μέλλουσι
 105 λέγεσθαι προσέχειν καὶ συγκρίνειν τὰ ἀποτελέσματα κατὰ τὰς
 τῶν κέντρων καὶ ἐπαναφορῶν καὶ ἀποκλιμάτων τοποθεσίας τῶν
 τε κλήρων καὶ συνόδων καὶ πανσελήνων κατὰ τὰς οἰκείας
 μαρτυρίας τῶν ἀστέρων ἢ καὶ ἐναντιότητος. ἐὰν οὖν συντε-
 θῶσι τῶν μαρτυριῶν οἱ χρόνοι, ἐν τοῖς διὰ μέσου τούτων ἢ
 110 καὶ τρίτοις ἢ καὶ διμοίροις συντελεσθῆσονται τὰ ἀποτελέσματα,
 ἐάνπερ μὴ κατὰ μόνας συνάπτωσι. σκοπεῖν δὲ δεῖ καὶ τὴν τῆς
 σελήνης συναφήν, κἂν μὴ ἐν τῷ αὐτῷ ζῳδίῳ ἢ καθ' ἑτέρου
 σχηματογραφίαν, ἀλλ' ἐν τῷ ἐξῆς, ἀμφοτέρων συνθέντας τοὺς
 χρόνους ἢ τῶν ζῳδίων, ἐν οἷς πάρεισιν, ἀποφαίνεσθαι. πολυ-
 115 μερῶς μὲν οὖν τὰ τῶν χρόνων γενήσονται, ὅτε μὲν ἐκ τῆς
 σεληνιακῆς φορᾶς καὶ τοῦ κλήρου, ὅτε δὲ πρὸς τὰ κέντρα,
 ὅτε δὲ πρὸς τὰς ἐφᾶς καὶ ἐσπερίας καὶ τὰς λοιπὰς φάσεις,
 ὅτε δὲ † λήγοντες. οἱ δὲ χρόνοι καταληπτέοι ἔσονται ἐκ τῆς
 τῶν κακοποιῶν καὶ ἀγαθοποιῶν παρεμπλοχῆς. † τὸ μέντοι
 120 λέγειν ἐν τῷ διὰ μέσου ἢ καὶ ἐπὶ τρίτοις ἢ καὶ διμοιριαίοις
 χρόνοις εἰς τὸν περὶ σίνους τόπον ἢ ταμῆ γενήσεται τὸ μοι-
 ρικὸν διάστημα λαβόντα λογίζεσθαι, ἡμεῖς δὲ ἐπεξεύρομεν
 καὶ εἰς περὶ ἐμπράκτων καὶ ἀπράκτων χρόνων τόπον.

Sequuntur exempla.

125 Ἡ οὖν καθυπερτέρησις καὶ ἐναντίωσις τῶν κακοποιῶν

88 ἐπιδεῖ — 90 τόπων locus desperatus. 92 ci. ἐμπερισχάνοντα.
 sed cf. Herh. Theb. l. I, c. 15: ὅταν οὖν Ἄρης ἐν Κριῷ τυχῶν πέμψῃ
 τὰς ἀκτῖνας ἐπὶ μὲν Ζυγὸν κατὰ διάμετρον, ἐπὶ δὲ Λέοντα κατὰ τρίγωνον,
 ἐὰν τὴν σελήνην τύχη εἶναι ἐν Παρθένῳ ἢ τὸν ὠροσκόπον μηδενὸς τῶν ἀγα-
 θοποιῶν ὄρωντος, φαῦλον τὸ σῆμα καὶ ὀλιγοχρονίους ποιεῖ. — εἴτε: εἴτα?
 93 συμπροσόντως V. h. corr. Us. 96 ἂν om. sed ἀνεπαναφερόμενοι h.
 96 lacunam non indicat V. 104 εἴγ' οὐ? 112 ἢ V. h. 118 οἱ
 δέ: τε V. h. 122 λογίζεσθαι <δει>?

πολλὴν δύναμιν ἔχουσιν, ὅθεν καὶ αὐτὸς Πετόσιρις ἔφη:
 οἱ δὲ χρόνοι ἔσονται ἐκ τῆς τῶν κακοποιῶν καὶ ἀγαθοποιῶν
 παρεμπλοχῆς.

Sequuntur exempla.

Τοὺς οὖν ὑποτεταγμένους τόπους δοκιμάσαι ἀναγκαίως 130
 ὑπῆρξεν. Κρόνος νυκτὸς μεσουρανῶν ἐκπτώσεως δηλωτικός.
 Ἄρης ἡμέρας ἐπαναφερόμενος τῷ μεσουρανῆματι τὸ αὐτὸ
 ἀποτελεῖ. ἐὰν δὲ ὁ κύριος τοῦ μεσουρανῆματος ἐπιθεωρήσῃ
 τὸ μεσουρανῆμα ἢ χρηματίσῃ, μετὰ τὴν ἐκπτώσιν ἔστιν ἀνάσφαλ-
 σις καὶ ἀποκατάστασις ἀπὸ τῶν τῆς ἀναφορᾶς τοῦ ζῳδίου 135
 χρόνων ἢ ἀπὸ τῆς τοῦ ἀστέρος κυκλικῆς ἀποκαταστάσεως.
 ἥλιος νυκτὸς ὑπὸ γῆν ἄνευ οἰκοδεσποτείας χρηματίσας, σε-
 λήνη ὑπὲρ γῆν, κεινδουευκυίας τὰς γενέσεις ἀποτελοῦσι.
 σύνοδοι καὶ διχότομοι σελήνης ὑπὸ Κρόνου τετραγωνιζόμενοι ἢ
 διαμετρούμενοι ἢ συνόντα ἔχουσαι ἐκπτώσεως δηλωτικά. 140
 ὁμοίως δὲ καὶ αἱ πανσελήνοι καὶ αἱ πρῶται διχότομοι ὑπὸ
 Ἄρεως διαμετρούμενοι ἢ τετραγωνιζόμενοι ἢ συνόντα ἔχουσαι
 μεγάλας ἄτας καὶ συμφορὰς σημαίνουσι ἀοιδίμους τε καὶ πε-
 ριβοήτους τὰς ἐκπτώσεις· καὶ ἐπὶ μὲν τῶν στερεῶν ζῳδίων
 ἢ μοιρῶν παρόντες ἅπαξ τε καὶ ἀπαραιτήτως δαμάζουσιν, ἐν 145
 δὲ τοῖς δισώμοις πλεονάκις, ἐν δὲ τοῖς τροπικοῖς πολυθρυ-
 λήτως περιάπτουσι. καὶ ἐπίκεντροι μὲν τυχόντες ἐκ μεγίστων
 εὐτυχιῶν εἰς μεγίστας ἀτυχίας περιεστάνουσιν, ἐν δὲ ταῖς
 ἐπαναφοραῖς ἐξ ἑτέρων ἕτερα πάσχειν ποιοῦσι καὶ προσδοκᾶν,
 ἐν δὲ τοῖς ἀποκλίμασι σφάλιν ἢ ἐπαγωγῆν ἢ λατρείας καὶ 150
 ὕβρεις καὶ βασάνους καὶ κακοθανασίας περιτρέπουσι χαλεπὴν
 τῆς νυκτὸς τὴν σελήνην ἐν ἀποκλίμασι κεκτημένοις καὶ τὸν
 ἥλιον ἡμέρας. ἐὰν δὲ πως καὶ οἱ κακοποιοὶ τετραγωνίσωσι
 τὸν ἥλιον καὶ τὴν σελήνην, ἐν καθολικοῖς πολέμοις καὶ περι-
 στάσεσιν ἐμπίπτουσι καὶ ἀναιροῦνται ἢ καθολικοῦ * Κρόνος 155
 Ἄρει κατὰ διάμετρον οὐκ ἀγαθὸς οὔτε ἐπὶ δούλου οὔτε ἐπὶ
 ἐλευθέρου. πολὺ γὰρ τὸ δυστυχῆς παρέξεται. καὶ τετραγωνίζον-
 τες δὲ καὶ συνόντες ἐπιμόχθους ποιοῦσι καὶ ἐπιταράχους. βέλτιον
 δὲ τοὺς τοιούτους αὐτῶν σχηματισμοὺς ἐν ἀποκλίσει τετευχῆναι.
 ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν κέντρων ὄντες τῇ τε τύχῃ τὸν θάνατον καὶ 160
 τῇ πράξει καὶ τῇ ὄλῃ ὑποστάσει τοὺς κινδύνους ἐπιφέρουσιν, ἐπὶ
 δὲ τῶν ἐπαναφορῶν τὰ ἐλπιζόμενα ἐπὶ τὸ χειρὸν ἀποβαίνειν
 ποιοῦσι καὶ θλίβουσι τὰς ἐγχειρήσεις, ἐπιμόχθους δὲ καὶ ἐπιπό-
 νους ποιοῦσι τὰς τύχας, ἐν δὲ τοῖς ἀποκλίμασι περὶ τὰ βιαζόμενα 165
 ποικίλως καὶ εὐπροφασίστως τοῖς ποριζομένοις ἀντήλλαχται.
 ἐὰν δὲ πως οἱ ἀγαθοποιοὶ τοῖς προειρημένοις σχήμασι μαρ-
 τυρήσωσιν ἦττον τὸ φαῦλον ἢ εὐπαραμύθητον γενήσεται, τὸ

140 ἔχουσι μεγάλας ἄτας καὶ συμφορὰς V. cf. 143. 151 περιτρέ-
 πουσι: περιάπτουσι? — χαλεπὸν τοῦ ρ^oV. χαλεπῶς τῆς νυκτὸς h.
 155 lacunam indicavi. 164 περὶ τὰ βιαζόμενα om. h.

δ' ὅμοιον καὶ ἐπὶ τῆς τῶν χρόνων διαιρέσεως ἀποτελοῦσι τῶν σχημάτων κυριεύσαντες. ἐπεὶ δὲ δοκοῦσιν οἱ πλείους ἀστέρες ἢ καὶ πάντες πλειστάκις τῶν χρόνων ἐπικρατεῖν, ἢ 170 διάκρισις τοῦ τε φαύλου καὶ ἀγαθοῦ καταληφθήσεται ἐκ τῶν κατὰ καιρὸν ἐπεμβάσεων καὶ μάλιστα, ὅπου τὰ ἀστὴρ χρονοκρατῶν ἐπεμβῆ εἰς τοὺς χρηματιστικούς τύπους, λόγον ἔχων εἰς τὰ τῆς γενέσεως πράγματα. βέβαιον γὰρ τὸ σημαινόμενον 175 ἀποτελεσμα δηλοῖ πρὸς τε τὸ θαυμάσαι τὴν φύσιν (καὶ οὐ χωρὶς εἰμαρμένης οὐδὲν γίνεται, ἀλλὰ καὶ οἱ ἐν πολέμῳ καὶ συμπτώσει ἢ ἐμπρησμῷ καὶ ναυαγίῳ ἢ καὶ κατὰ ἄλλην αἰτίαν τινὰ ἀλισκόμενοι ὁμοθυμαδὸν συνάγονται ὑπὸ τῆς εἰμαρμένης, ἐκ μικροῦ ὑποδείγματος δηλώσομεν.

180 Sequuntur sex exempla.)

ὅθεν, ἐὰν πολλάκις κατὰ τινὰς χρόνους οἱ πλείους ἢ πάντες οἱ ἀστέρες εὐρίσκωνται χρηματίζοντες, συγκρίνειν δεήσει 185 ἐκάστῳ, πῶς σχηματίζεται καὶ τίς τίνος ἐπικαιρότερος ἢ δυναστικώτερος τυγχάνει, πότερον ὁ τὸ φαῦλον ἢ ὁ τὸ ἀγαθὸν ἀποτελῶν κακείνῳ τὸ βραβεῖον τοῦ ἀποτελέσματος ἀπονέμειν, εἴτα τοῖς λοιποῖς, τοῖς ἀσθενέστερον δυναμένοις ἀποτελεῖν δι' ἐλπίδος καὶ ὑπερθέσεως καὶ φόβου καὶ ζημίας. πολλάκις γὰρ 190 ὑπὸ ὕψιν προδεξάντες τὸ ἀποτελεσμα ἠτόνησαν διὰ τὸ ἐπὶ δυναστικοῦ τύπου ἕτερον τετευχότα ἐξισχύσαι. ἐὰν δὲ τὴν αὐτὴν δύναμιν τῆς σχηματογραφίας ἢ τῶν ζωδίων ἐπίσχωσιν, ἀμφοτέρως γενήσεται τὰ τε φαῦλα καὶ τὰ ἀγαθὰ. πολλάκις μὲν οὖν πρὸς χρόνους δυσέκλυτοι καὶ εὐτονοὶ πλευραὶ εὐρισκόμεναι ἐπὶ πολὺ διακατέχουσι, καὶ ἤδη δοκῶσι τῶν χρόνων 195 ἐξίστασθαι, πάλιν ἐπικρατοῦσι καὶ ἄρχουσιν, ὡς, καὶ ἂν ἕτερα μαρτυρία χρηματίσει, οὐκ εὐτονήσῃ νικωμένη ὑπὸ τῆς πρώτης καὶ μάλιστα, ὅταν κατὰ ἐναντίωσιν ἢ καθυπερτέρησιν τύχη κακοποιὸς ἐνεργῶν τι.

Sequitur exemplum.

γίνεται δὲ καὶ τὰ ἀποτελέσματα μετὰ τὸ συμπληρωθῆναι τὰς 200 ἀναφορὰς τῶν ζωδίων ἢ τὰς τῶν ἀστέρων περιόδους, καθὼς καὶ αὐτὸς φησὶν ὁ βασιλεὺς ἐπὶ γενέσεως: ὁ τοιοῦτος διελθὼν τοὺς τῆς Ἀφροδίτης καιρικούς χρόνους ἄτεκνος τῶν ἀναγκαίων στερηθήσεται καὶ πάντα ἀχρειώσας τρόπον ἐπαίτου ζήσεται. 205 ἄρχονται οὖν τότε ἐνεργεῖν οἱ χρόνοι, ἐπὶ εἰς συντέλειαν συντρέχουσι προκατασκευάζοντες ἐπὶ τῶν ἀγαθῶν ἀποτελεσμάτων φιλίας, συστάσεις, ὠφελείας, συμπαθείας, δόξας, ἐπὶ

175 (καὶ — 179 δηλώσομεν et exempla uncis inclusi. nam ipse Valens sua Minerva intercalavit. arte excipiuntur vs. 172 s. ab ὅθεν vs. 181. 193 δοκῆ V. 194 ἐπισθάνεσθαι h. — πόλιν h. 195 ἐκτονήσῃ V. h. 202 δὲ ἐλθὼν τὰ V. h. 203 στερηθήσεται h.

δὲ τῶν φαύλων κακωτικὰς αἰτίας. ἔστω δὲ ἐπὶ ὑποδείγματος ἥλιος, Ζεὺς, Ἑρμῆς Ζυγῶ, σελήνη Ταύρω, Κρόνος Καρκίνῳ, Ἄρης Τοξότη, Ἀφροδίτη, ὠροσκόπος Σκορπίῳ, κλίμα δεύτερον. 210 ὁ τοιοῦτος διελθὼν τὸ τεσσαρακοστὸν ἔτος κατεδικάσθη φυγῆ. ἐδήλουν τὰ τεσεράκοντα ἔτη ἢ καθυπερτέρησις Κρόνου, Ζυγοῦ, Καρκίνου μοῖραι λβ καὶ Ζυγοῦ η̄. γίνεται μ. καὶ τὸ διάμετρον σελήνης πρὸς Ἀφροδίτην. Ταύρου κε, Σκορπίου ιε. γίνεται μ. ἐνθεν καὶ δι' εἶδη θηλυκά καὶ ὠφελείας πρόφασιν 215 ἐνήργει τὸ ἀποτελεσμα. καὶ πάλιν ἢ τῆς σελήνης συναφῆ πρὸς Ἄρεα. σελήνης κε καὶ Ἄρεως ιε, γίνεται μ, ὡς καὶ ὁ βασιλεὺς φησιν.

ἔστω δὲ καὶ τὴν σελήνην ἐν ᾧ δῆποτε ζωδίῳ τετευχέναι ἢ ἐπικέντρον εἶναι, ἐπαναφέρεσθαι δὲ ἢ ἐπικατα- 220 φέρεσθαι τὸν τοῦ Ἄρεως ἐν τῷ ἐχομένῳ ζωδίῳ ἐπόντα, ᾧ καὶ τὴν συναφῆν ποιήσεται. ὥστε καὶ μὴ ἐν τῷ αὐτῷ ζωδίῳ συμπάρῃ ἀστὴρ τῇ σελήνῃ, ἐν δὲ τῷ μεταξὺ ἢ ἐν τῷ τούτου τετραγώνῳ ἢ διαμέτρῳ εὐρεθῆ, βέβαιον τὴν συναφῆν προκρίνειν καὶ συμπεριθέντα τὰς 225 τούτων περιόδους ἢ καὶ τὰς τῶν ζωδίων ἀναφορὰς ἀποφαίνεσθαι τὸν χρόνον.

πρὸ πάντων οὖν, καθὼς προείπαμεν, ἐκ τῶν καθολικῶν ἀποτελεσμάτων σκοπεῖν δεήσει τὰ σχήματα τῶν ἀστέρων, ὅποια 230 τυγχάνει, πότερον ἀγαθοποιὰ ἢ φαῦλα, καὶ τίς ὁ τύπος, καὶ τί δύναται σημαίνειν καὶ τῶν ἐπιπαρόντων ἀστέρων ἢ μαρτυρούντων τὰς φάσεις, καὶ οὕτως ἐν τοῖς ἐπιμερισμοῖς τὰ ἀποτελέσματα προλέγειν, οἷον τὸ διάμετρον οὐ πάντως κακοποιὸν οὐδὲ τὸ τετράγωνον, ἀλλ' ἔσθ' ὅτε. ὥσπερ οὖν ἐν 235 τοῖς καθολικοῖς ἀποτελέσμασιν ἐναλλοιοῦται ὑπὸ τοῦ τύπου ἢ μαρτυρίας ἢ κέντρου ἢ ἄλλης τινὸς φύσεως, οὕτως καὶ ἐπὶ τῆς τῶν χρόνων διαιρέσεως ἐναλλοιοῦται ἢ βεβαιοῦται τὰ ἀποτελέσματα ἐκ τῆς τῶν ἀστέρων καιρικῆς ἐπεμβάσεως. τῇ οὖν ἐπεμβάσει τῶν ἀστέρων ἀναγκαίως δεῖ προσέχειν, ὅπως 240 καὶ τὸ λεγόμενον ἀκριβὲς <ῆ> καὶ εὐκατάληπτον τὴν δύναμιν ἔχη. ἵνα δὲ μὴ δόξω πάλιν τὰ αὐτὰ σοφίζεσθαι, καθὼς ἐμήνυσεν ὁ βασιλεὺς περὶ τούτων, αὐταῖς λέξεσιν ὑποτάξω.

πάντα δὲ ἀστέρα ἢ ἐπὶ τοῦ ἰδίου τύπου ἐπιπαρόντα ἢ ἐπὶ τῶν τετραγώνων ὄντα, ἐάνπερ ἢ προσφορώτερος 245 ἐπὶ τῆς γενέσεως ἢ βλαπτικὸς, ἐπὶ τῶν ὁμοίων τύπων ἐάνπερ ἢ * βλαβερόν ἀπὸ τῶν τῆς γενέσεως χρόνων. ἐὰν δὲ ὁ μὲν ὠφέλιμος ὑπάρχη, ὁ δὲ βλαβερός, καὶ

213 λβ V. 215 δὲ εἶδη V. h. δι' ἡθη ci. Us. 219 δεσπόζει h. de V. haec Mau: 'δαυτῶ? undeutlich. scheint erst korrigiert, dann durchstrichen'. 220 ἀνεπίκεντρον V. h. 229 ὅποια: ποῖα — 231 ἀστέρων bis h. 231 σημαῖναι V. 240 <ῆ> add. Us. 245 ἴοντα V. 247 ἢ V. h. lacunam agnovit Us. 248 εἰ et ὑπάρχει V. corr. Us.

- 250 τύχωσιν ἑκάτεροι ἐπὶ ἰδίου τόπου ἢ τετραγώνου, καὶ ὁ μὲν περιποιῶν ἐπιμερίσει ἐπὶ τὸν κακοποιῶν τρόπον ἐπιπαρελθῶν, ὁ δὲ στερητικὸς γενήσεται ὧν προεμέρισε, χάριν τοῦ ἑκάτερον αὐτῶν, ἐκ τετραγώνου γενομένου, τὸν μὲν δοτικὸν γεγονέναι, τὸν δ' ἕτερον ἐπιμαρτυρήσαντα τῇ δόσει τῆς βλάβης τὸ μείον ἀποδεδειχέναι.
- 255 πάλιν λέγει: νοεῖν δὲ χρῆ καὶ τὸν τῶν χρόνων κρατοῦντα, ὅπως τέτακται πρὸς τὰ τῆς γενέσεως πράγματα. ἔτι δὲ τοὺς ἐπικρατήτορας καὶ περιποιητικὸς ἢ βλαπτικὸς τῶν χρόνων, οὐκ ἐπὶ μόνῃς δὲ τῆς καταρχῆς τῶν χρόνων, ὅπου τετεύχασιν οἱ ἀστέρες συνορατέος ὁ τρόπος ἔσται ὀλοτελῶς, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς διαμέσοις προσκοπητέον τὰς ἐπεμβάσεις τῶν λοιπῶν ἀστέρων τὰς τῶν προσμαρτυρούντων ἢ συμπαραδρευόντων τῶν δεσπόζοντι τῶν χρόνων, συμπαραλαμβανομένων δὲ καὶ Ἑρμοῦ καὶ Ἑλλήνης.
- 260 ἐνδέχεται γὰρ ἐπὶ τῆς καταρχῆς τῶν χρόνων, συμφόρων ὄντων αὐτῶν τὸν ἀγαθοποιῶν ἐπὶ τοῦ περιποιητικοῦ τόπου παρεῖναι ἢ μὲθ' ὅπως οὐκ ἔστι χρόνον τὴν ἐπέμβασιν ποιῆσθαι, κακοποιῶν δὲ ἐπεμβεβηκέναι. καὶ τῶν χρόνων καλῶν ὄντων ἀποβολὴν τῶν εἰσοδιασθέντων ποιήσεται. ἐὰν δὲ τῶν χρόνων κατὰ τὸ ἐναλλάξ ἀποβάντων ἀγαθοποιῶς ἐπὶ τοῦ περιποιητικοῦ τύχῃ, ὁ δὲ κακοποιῶς χρηματίσας πρὸς τὴν γένεσιν τύχῃ, ἐφ' ὧν χρόνων ὁ κακοποιῶς ἐπικρατεῖ, τότε πάντοτε περιποιητικὸς ἔσται ὁ χρόνος, οὐδενὶ τῶν χρόνων ἐναντίων ὄντων, προσεπισημανθήσεται ταῖς προσκυρούσαις δυσκολίαις καὶ ἀντερείσεσι.
- 275

V. V. I. VI c. 11 (f. 103 r. sq. V, 121 v. sq. h.): Ἄγωγὴ περὶ χρόνων ἐμπράκτων καὶ ἀπράκτων πρὸς τὸ ἥμισυ καὶ τρίτον καὶ δίμοιρον τῶν τε ἀναφορῶν καὶ τῶν περιόδων τῶν ἀστέρων.

- 280 Μετὰ πολλῆς μὲν οὖν κακοπαθείας καὶ ζητήσεως εὐρόντες τὰς αἱρέσεις καὶ ἐπιδιακρίναντες ἐκ τῶν γενέσεων προεθέμεθα. ὑποτάξομεν κτλ.

Totum caput, praeter exempla, exscripsi, licet multa insint, quae N. et P. tribui nequeunt. Nam, ut totam disputationem Valens se promittit instituturum esse secundum illorum rationes, sic in medio capite indicat, se nunc regis verba, abtaic λέξει praemissa, explicaturum esse. Ceterum simillima his sunt, quae protulit I. VI, c. 2 περὶ ἐμπράκτων καὶ ἀπράκτων χρόνων κατὰ τὴν τῶν χρόνων μοιρικὴν διάστασιν καὶ συναφήν.

5. τὸ γὰρ ἓνα χρονοκράτορα. cf. Ptol. tetrab. (I. IV, c. 10 περὶ χρόνων διαιρέσεως f. 53 v. ed. princ.): οἱ μὲν οὖν κατὰ τὸ κοινὸν καὶ καθόλου τῆς φύσεως θεωρούμεναι τῶν χρόνων ἰδιοτροπίαι τοῦτον τὸν τρόπον

256 τὸ πῶς V. h. corr. Us. 262 δεσπόζοντι χρόνῳ h. 272 τοῦτο V. h. τότε Us. 274 πρόσεσι σημανθήσεται V. 275 ἀνταιρέσει V. ἀνταιρέσει h. corr. Us., qui et ἀντερείσει ci. 278 καὶ δίμοιρον om. h. 281 ἔπειτα κρίναντες h.

προυποτετυπώσθωσαν, τῶν δὲ ἐπὶ μέρος κατὰ τὸ τῶν γενέσεως ἴδιον ὀφειλοῦσιν λαμβάνεσθαι, τὰς μὲν κατὰ τὸ προυποτεθειμένον πάλιν καὶ ὀλοσχερέστερον ἀπὸ τῶν κυριωτάτων πάλιν ἀφέσεων ποιησόμεθα, πασῶν μὲντοι καὶ οὐκ ἀπὸ μιᾶς ὡσπερ ἐπὶ τῶν τῆς ζωῆς χρόνων . . . οὕτω καὶ ἂν ἐν τοῖς αὐτοῖς καιροῖς οὐχ εἰς ἔσται ἀγαθοποιῶς κύριος αὐτῶν, πολλῶν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ συμβαινόντων ὑπὸ τοῦς αὐτοῦς χρόνους ἐναντίων συμπτωμάτων, ὡς, ὅταν τις ἀποβαλὼν πρόσωπον οἰκείον λάβῃ κληρονομίαν, ἢ νόσῳ κατακλιθῇ, κατὰ τὸ αὐτὸ καὶ τύχῃ τινὸς ἀξίας καὶ προκοπῆς, ἢ ἐν ἀπραγία τυγχάνων τέκνων γένηται πατήρ, καὶ ὅσα τοιαῦτα συμβαίνειν εἰώθεν. οὐ γὰρ τὸ αὐτὸ σώματος καὶ ψυχῆς καὶ κτήματος καὶ ἀξιώματος καὶ τῶν συμβαινόντων (συμβιούντων ed.) ἀγαθῶν ἢ κακῶν, ὡς ἐξ ἀνάγκης ἐν ἅπασιν τοῦτοις εὐτυχεῖν τινα ἢ πάλιν ἀτυχεῖν ἀλλὰ συμβαίνει μὲν ἂν ἴσως καὶ τὸ τοιοῦτον ἐπὶ τῶν τέλειον εὐδαιμονιζομένων ἢ ταλανιζομένων καιρῶν ὅταν ἐν ἀπάσαις ἢ ταῖς πλείοσι ἀφέσεσι συνδράμωσιν ὑπαντήσεις ἀγαθοποιῶν πάντων ἢ πάλιν κακοποιῶν, σπανίως δὲ διὰ τὸ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ἀτελὲς μὲν πρὸς ἑκάτερον (ἐκατέρων ed.) τῶν ἀκροτάτων, εὐκατάφορον δὲ πρὸς τὴν ἐκ τῆς ἐναλλαγῆς τῶν ἀγαθῶν καὶ κακῶν συμμετρίαν. τοὺς μὲν οὖν ἀφετικὸς τῶν χρόνων κατὰ τὸν εἰρημένον τρόπον διακρινόμεν, τοὺς δὲ ἐν ταῖς ἀφέσεσι ὑπαντῶντας οὐ μόνον πάλιν τοὺς ἀναιρέτας, ὡσπερ ἐπὶ τῶν τῆς ζωῆς χρόνων, ἀλλὰ πάντας παραληπτέον. cf. et schol. anon. (p. 167 ed.), lemmate καὶ μὲν οὖν κατὰ τῶν ἐπιλοίπων (haec non exstant in Ptolemaeo; referenda sunt ad prima, quae supra dedi, verba): οὐχ ἓνα δὲ λαμβάνει χρονοκράτορα, ἀλλὰ πλείονας. ἐπεὶ γὰρ οὐκ ἐνδέχεται, ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν ἀμιγῆ ἔχειν τὰ ἀγαθὰ ἢ τὰ κακὰ. ἀναγκαῖον δ' ἔστι πλείους λαβεῖν ἀφέτας. πολλάκις γὰρ ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ συμβαίνει λύπη καὶ κέρδος, καὶ ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἀφέτου τὰ ἐναντία λέγειν οὐ δυνασόμεθα, ἀλλ' ἐξ ἄλλου καὶ ἄλλου.

23. ὅθεν καὶ ὁ συγγραφεὺς ἔφη: cf. I. V (?), c. 1 (f. 69 v. h.): ἐπεὶ οὖν τινα μὲν φυλακτὰ (φυλακτέα h.) ἐκ τῆς τῶν ἀγαθοποιῶν συμπαραουσίας ἢ μαρτυρίας προγινώσκειται, ὁμοίως δὲ (ὁ h) καὶ ἀγαθοποιῶν τι δυναμένου παρέχειν, ἐὰν κακοποιῶς συνεμπέση ἢ μαρτυρῇ, κωλυτῆς τοῦ ἀγαθοῦ γενήσεται, ἐὰν δὲ κακοποιῶν ἢ ἀγαθοποιῶν ἀνευ τῆς ἐκατέρων μαρτυρίας ἐπῶσιν ἢ συσχηματισθῶσι, βέβαιον καὶ τὸ ἀποτέλεσμα γενήσεται.

44. φησὶν οὖν ὁ βασιλεὺς. Turbata haec esse iam dixi. Salmasii mutatio (ἐπὶ τῆς γενέσεως) superflua est. Nam regis verba adferuntur, ut eis confirmantur, quae de omnibus stellis respiciendis ipse Vettius dixit.

54. ἐπὶ γὰρ ὁ τοῦ Διὸς. Versus subesse credidit Usener, antequam V innotuisset, hos fere:

ἐπὶ γὰρ ὁ Διὸς ἐπὶ προκειμένου τύχῃ,
ἢ δόξα μέτριος ἐπὶ τε θητικῷ βίου
<τῶν χρημάτων> ἢ συλλογῇ γενήσεται.

Videntur autem verba ἢ δόξα — γενήσεται interpretantis alicuius esse ad δόξης δηλωτικὸς adscripta, ut certo interpretamentum est sententia, qua excipiuntur.

64—68. πᾶς μὲν οὖν ἀστὴρ q. s. V. V. I. III, c. 5 (f. 25 v. h.): κατὰ τὸ κλίμα οὖν συγκρίνειν δεήσει, πότερον ἐπίκεντρος ὁ κλῆρος καὶ χρηματίζων ἢ ἐπαναφερόμενος ἢ ἀποκεκλικῶς ἢ (fort. καὶ) τοὺς τῶν ζωδίων οἰκοδεσπότης, καθὼς καὶ ὁ παλαιὸς μέμνηται λέγων: πᾶς ἀστὴρ ἐπίκεντρος τοὺς ἰδίους χρόνους πλήρεις δίδωσιν, ἔκκεντρος δὲ, ὅσους ἐὰν μερίξῃ, λοιπογραφουμένους (—ων h.) ἐκ τῶν ἰδίων ἀριθμῶν. cf.

I. I, c. 11 (f. 9 v. h.): ὁ γὰρ οἰκοδεσπότης μερίξει, ἐάνπερ οἰκοδεσποτουμένη (—ος h.) τύχῃ, λοιπογραφουμένων τῶν κεντρικῶν διαστάσεων.

84. ἐν δὲ τοῖς αὐτοῖς χρόνοις q. s. cf. Ptol. tetrab. (I. III, c. 16 περὶ σινῶν καὶ παθῶν σωματικῶν): πηρώσεις τῆς ὄψεως ἀποτελοῦνται κατὰ μὲν τὸν ἕτερον τῶν ὀφθαλμῶν, ὅταν ἢ σελήνη καθ' αὐτὴν ἐπὶ τῶν

προειρημένων οὐσα κέντρων ἢ συνοδεύουσα ἢ πανσεληνιαζούσα τύχη . . . καὶ, ὅταν ὁ τοῦ Ἄρεως καὶ ὁ τοῦ Κρόνου ἀστὴρ ἐπικέντρῳ οὐσῇ αὐτῇ καὶ ἀποκρουστικῇ, αὐτοὶ ἀνατολικοὶ ὄντες ἐπιφέρωνται . . ., ἐὰν δὲ ἀμφοτέροις ἅμα τοῖς φωσὶν ἦτοι κατὰ τὸ αὐτὸ ζῳδίον ἢ κατὰ τὸν διάμετρον ὡς εἴπομεν σχηματισθῶσιν, ἐφοῖ μὲν τῷ ἡλίῳ, τῇ δὲ σεληνῇ ἐσπέριοι, περὶ ἀμφοτέρους τοὺς ὀφθαλμοὺς τὸ αἴτιον ποιήσουσιν. ὁ μὲν τοῦ Ἄρεως ἀπὸ πληγῆς ἢ κρούσματος ἢ σιδήρου ἢ κατακαύματος ποιεῖ τὰς πηρώσεις.

101. καθὼς προείπαμεν. In fine disputationis, quae antecedit verba φησὶν οὖν ὁ βασιλεὺς.

118. οἱ δὲ χρόνοι. Haec cum arte coniuncta sint cum eis, quae praecedunt, apparet haec omnia e Petosiridis libris desumpta esse, cui haec ipsa verba expresse vsb. 127/8 tribuuntur.

122. ἡμεῖς δὲ ἐπεξεύρομεν. l. VI, c. 2.

139. σύνοδοι sq. Accuratus de his schematibus agit Firmicus (l. VI, cc. 10, 17, 25; 12, 19, 27).

201. ὁ τοιοῦτος sq. Versus latere Usener vidit. Quos antequam de V constaret, sic restituit:

οὗτος διελθὼν Ἀφροδίτης καιρικὸς
χρόνος ἄτεκνος τῶν ἀναγκαίων στερεῖς
πάντ' ὠχρίσας τρόπον ἐπαίτης ζήσεται.

Apparet ex archetypi auctoritate ἀχρειώσας et ἐπαίτου legendum esse.

255. νοεῖν δὲ q. s. Rursus versus apparere Usener monuit. Quos sic fortasse restituemus.

Νοεῖν δὲ χρῆ καὶ τὸν κρατοῦντα τῶν χρόνων,
ὅπως τέτακται πρὸς γενέσεως πράγματα,

οὐκ ἐπὶ μόνῃς δὲ τῆς καταρχῆς τῶν χρόνων,
ὅπου τετεύχασ' ἀστέρες συνορατέος

5* τρόπος ἔσται, ἀλλὰ καὶ μέσοις σκοπητέον
λοιπῶν ἀστέρων ἐπεμβάσεις,
προσμαρτυρούντων τῶν χρόνων τῷ δεσπότη
Ἑρμοῦ τε καὶ Μήνης . . .

Quae sequuntur, nullo modo numeris adstricta, pro explicatione sive ab ipso rege sive a Vettio addita habenda sunt.

22. Πετόσιρις δὲ, ὅταν Ζεὺς καὶ Ἀφροδίτη καὶ Ἑρμῆς μὴ κακωθῶσιν, εὐτεχνίας δηλωτικοί. ὅταν δὲ ἐναλλάξ, θρήνους καὶ θανάτους περὶ τέχνα ποιῶσιν.

V. V. l. IV c. 23 (f. 96 v. V, 68 r. h.): περὶ τεχνώσεως καὶ ἀτεχνίας.

Aliter Ptolemaeus (l. IV, c. 5): καὶ Σελήνην μὲν καὶ Δία καὶ Ἀφροδίτην πρὸς δόσιν τέκνων λαμβάνειν, ἡλίον δὲ καὶ Ἄρη καὶ Κρόνον πρὸς ἀτεχνίαν καὶ ὀλιγοτεχνίαν. τὸν δὲ τοῦ Ἑρμοῦ, πρὸς ὑποτέρους ἂν αὐτῶν τύχῃ συσχηματισθεῖς, ἐπίκοινον, καὶ ἐπιδοτήρα ὅταν ἀνατολικὸς ἦ, ἀφαιρέτην δὲ, ὅταν δυτικὸς. Cum vero de bicorporeis signis cum Vettio consentiat, apparet verba Petosiridis ad ποιῶσιν tandem pertinere. Cum Petosiride consentit fere Paul. Alex. περὶ τέκνων (O 2), de cuius locorum divisione disserere nihil attinet. σκοπεῖν δὲ, inquit, δεήσει . . . καὶ τὸν τοῦ Διὸς καὶ τὸν τοῦ τριγώνου δεσπότην καὶ τὸν τῆς Ἀφροδίτης καὶ τὸν τοῦ Ἑρμοῦ, καὶ ἐὰν μὲν εἰς τόπος ἦ καὶ δύο ἢ καὶ πλείονες ἀκατόπτειτοι Κρόνου καὶ Ἄρεως καὶ ἡλίου καὶ τῶν ἐκλειπτικῶν εὐρεθῶσιν, ἄλυτος ὁ περὶ τέκνων ἔσται λόγος, ἐπὶ μὲν τῷ κακοῦ δαίμονος ἢ τῆς κακῆς τύχης ἢ τοῦ ὀγδόου οἱ κύριοι τῶν προειρημένων τόπων ἢ αὐτοὶ οἱ λεχθέντες ἀστέρες εὐρεθῶσι, λέγω δὲ Δία, Ἀφροδίτην καὶ Ἑρμῆν. Apud Manilium et Firmicum de hac re nihil exstat.

23. Ὑποδείξομεν δὲ, καθὼς καὶ ὁ βασιλεὺς ἐσήμανε, περὶ κλιμακτῆρος ἀπὸ τῆς τοῦ Σῆθ ἀνατολῆς ἕως τῆς γενεθλιακῆς ἡμέρας λαμβάνειν, ἀπὸ δὲ τοῦ συναχθέντος ἀριθμοῦ τῶν ἡμερῶν ἐκκρούειν, ὡσάκις δυνατὸν ἀνά νβ. ζ, τὰς δὲ καταλειφθείσας πολλαπλασιάζειν, ὡσάκις ἂν ἦς ἐκκεκρουκῶς, καὶ σκοπεῖν, ἐὰν ὁ συναχθεὶς ἀριθμὸς ἐκ τοῦ πολλαπλασιασμοῦ ἔχη κατ' ἔλλειψιν τὸν ἴδιον τοῦ κλιμακτῆρος ἀριθμὸν.

Sequitur exemplum.

λέγει δ' ὁμοίως σκοπεῖν, μὴ ὁ κατ' ἔλλειψιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐτῶν κλιμακτῆρ συνεμπέση.

Sequitur exemplum.

εἶρηκε δὲ, ὅτι, ἐὰν ὁ ἐβδομαδικὸς ἐμπέση εἰς τὸν ἐννεαδικόν, ἀσύμφωνα τὰ πράγματα ἔσται.

Sequitur exemplum.

ἐὰν μὲν οὖν ὁ κατ' ἔλλειψιν τοῦ ἐκ τῶν ἐτῶν κλιμακτῆρ ἐμπέση καὶ γένηται τὸ προειρημένον, οὐκ ἰσχύει χρεοκοπῆσαι τὴν ὑπόστασιν, ἀλλὰ ζήσεται τὰ μεριζόμενα. ἐὰν δὲ συμφωνήσῃ, τὸν προειρημένον προλήψεται ὁ κλιμακτηρικὸς λόγος.

Suam interponit Vettius sententiam.

οὐκ ἀρέσκει δὲ τισὶ τὸ αὐτὸ ἀπὸ τῆς τοῦ Σῆθ ἀνατολῆς πεποιθῆσθαι τὴν ἀρχὴν. δυνατὸν οὖν ἰδίως τοῦτο ὑποδείγματος χάριν πεποιηθέναι, ἐπεὶ καὶ κατὰ κλίμα εὐρήσομεν ἄλλως καὶ ἄλλως τὴν ἀρχὴν τοῦ ἔτους ποιουμένους.

V. V. l. III c. 2 (f. 90 v. V, 19 r. h.): περὶ κλιμακτῆρος ἐννεαδικῆς καὶ ἐβδομαδικῆς ἀγωγῆς.

Egit de hoc loco optime Salmasius (l. i., p. 105 s.).

20 s. de anni initio cf. V. V. (l. I, c. 6: περὶ τοῦ οἰκοδεσπότου τοῦ ἔτους): καθολικῶς μὲν οὖν τοῦ ἔτους κύριον καὶ κοσμικῶν κινήσεων οἱ παλαιοὶ ἐκ τῆς νομηνιας τοῦ θῶθ καταλάβοντο. ἐνθεν γὰρ τὴν ἀρχὴν τοῦ ἔτους ἐποίησαντο. φυσικώτερον δὲ καὶ <ἀπὸ> κυνὸς ἐπιτολῆς.

24. Ἐδοξεν οὖν τὸν τόπον τοῦτον ὀλοκλήρως συντεταχέναι ὁ Πετόσιρις, εἰ καὶ μυστικῶς ἀποκέκρυφε λέγων: ἀρχή, τέλος, κράτησις τῶν ὅλων διοπτρευτηρίων ὁ καθ' ἑκά-

23. 1 ἐσήμανεν P (aris. Gr. suppl. 330 B) h. 2 κλιμακτῆρος P. h. — τοῦ κυνὸς αἰγυπτιστὶ in mg. al. man. V. 4 ἀνά οmm. P. h. 5 ἂν ἦς P. οὖν ἦ h. 6 πολλαπλασιασμοῦ P. h. 7 κατέλειψιν P. h. — κλιμακτῆρος P. h. 10 συνεμπέσει P. h. 12 ὁ οmm. P. h. 15 ἐτῶν: ὡρῶν h. — κλιμακτῆρ P. h. — ἐμπέσει P. h. 16 οὐκ ἰσχύει — 18 προειρημένον οmm. P. h. — τῷ προειρημένῳ? 20 αὐτὸ V. P. h. 21 πεποιθῆσθαι h. — δυνατοί P. — ἰδίως ex ἡδίω corr. P. — ἀποδείγματος h. — de cod. V. cf. hoc loco diss. meae p. 19, n. 2. 24. 1 δι' ἐξ

εσ πλήρους V. διεκπλήρες h. ὀλοκλήρως Us. cf. Paus. IX, 12. 4.

5 στην γένεσιν ἀστῆρ οἰκοδεσποτῶν, ὅστις πρόδηλα ποιῆι τοὺς γεννωμένους, οἵτινες ἔσονται, τοῦ βίου τε ὑπόστασιν, ὑπόλαν τινὰ ἔξουσι, τοὺς τρόπους τε ὑποῖοι, σώματος μορφῆν, τύπον ἅπαντα **.

V. V. l. IV (?), c. 25 (f. 96 v. V, 69 r. h.): περί βιαιοθανάτων: ἡ δὲ ἀντιζυγία ἡλίου καὶ σελήνης οὐκ ἀεὶ χαλεπή. ἐπὶ δὲ κακοποιὸς τὴν φάσιν ἐπίδη ἢ καὶ λόγον αὐτῶν ἐχόντων ἀκτινοβοληθῆ, τότε χαλεπή καθίσταται. ὅθεν καὶ οἱ πανευδαίμονες γενέσεις οὐ μέχρι τέλους τὸ εὐτυχές ἐκληρώσαντο, ἀλλὰ περί τινα τόπον ἀστέρος οἰκοδεσποτεία παραπεσοῦσα ἢ καὶ ἐναντιωθεῖσα τὸ δυστυχές παρεῖχεν. 15 ἔδοξεν κτλ.

Quid huic Petosirideae οἰκοδεσποτείας laudi commune sit cum capite περί βιαιοθανάτων, docet Ptol. (l. IV, c. 9: περί ποιότητος θανάτου), ubi dicit, mortis qualitatem omnem arte coniungi cum quaestione περί χρόνων ζωῆς. Hanc autem a datore vitae pendere constat (cf. et F. M. l. IV, c. 14 et Salm. l. i., p. 99).

3. Petosiridis verba, quorum maior sine dubio pars lacuna periit, versibus senariis iambicis composita erant, quos Usener restituit:

Ἀρχή, τέλος, κράτησις τῶν ὄλων διοπτρευτηρίων (horum restitutio admodum incerta est)

ἀστῆρ ἐκάστην γένεσιν οἰκοδεσποτῶν,
ὅστις ποιῆι πρόδηλα τοὺς γεννωμένους,
οἵτινες ἔσονται, τοῦ βίου ὅ' ὑπ' ἴστασιν,
ποῖα τις ἔσται, τοὺς τρόπους καὶ σώματος
5* μορφῆν τύπον τε πάντα . . .

3*. τοῦ βίου cet. Haec nescio quomodo celebriora fuerunt. In codice Paris. 2426 obvius est tractatus: Πυθαγόρου μέθοδοι συμβολικαὶ περί δίκης καὶ ἀντιδίκων, qui sic incipit: τὸ Ὑ στοιχεῖον¹⁾. προδείκνυσι τοῦ βίου ὑπόστασιν, ὅποια τις ἔστιν. Sine dubio haec verba e nostris desumpta sunt et fulciunt Useneri restitutionem, qua a tradito contextu recedit.

11. ἐπὶ δὲ s. De φάσεων vi cf. V. V. l. IV, c. 14 περί φάσεων τῶν ἀστέρων et Paul. Alex. περί φάσεων (F. 1). Apparet autem coniungenda esse verba τὴν φάσιν ἐπίδη.

25. Hominem, quasi minorem mundum, stellae quinque, sol etiam et luna . . . sustentant . . . Quare illi divini viri atque omni admiratione digni, Petosiris Necepsoque, quorum prudentia ad ipsa secreta divinitatis accessit, etiam 5 mundi genituram divino nobis scientiae magisterio tradiderunt, ut ostenderent atque monstrarent hominem ad naturam mundi similitudinemque formatum iisdem principiis, quibus ipse mundus regitur et continetur, perenniter perpetuitatis sustentari comitibus.

10 Mundi itaque genituram hanc esse voluerunt secuti Aesculapium et Anubium, quibus potentissimum Mercurii

4 τοῖς γεννωμένοις h. 6 τοῖς τρόποις V. h. — μορφῆς V. μορφῆ h.
7 lacunae nullum signum V. 'defectus trium foliorum et dim' h.
¹⁾ De Y littera apud Pythagoram cf. Serv. ad Aen. VI, 136.

numen istius scientiae secreta commisit. Constituerunt enim solem in Leonis parte XV, lunam in Cancris parte XV, Saturnum in Capri parte XV, Iovem in Arcitenentis parte XV, Martem in Scorpii parte XV, Venerem in Librae parte XV, 15 Mercurium in Virginis parte XV, horoscopum in Cancris parte XV. Secundum hanc itaque genituram et secundum has condiciones stellarum et secundum testimonia, quae huic geniturae perhibent et secundum istas rationes etiam hominum volunt fata disponi sicut in illo libro Aesculapii continetur, qui μοιρογένεσις appellatur, prorsus ut nihil ab ista mundi genitura in singulis hominum genituris alienum esse videatur. Videamus itaque, quae stella luminibus, quatenus vel qua ratione, radiationis suae testimonia commendavit; lumina enim sunt sol et luna. Saturnus autem se primum 25 lunae coniungit, nam lunae est condicionem secutus. Ideo autem lunae condicionem sequitur, quia in feminino signo constitutus lunae in feminino signo constitutae per diametrum radios exceptit. At vero, cum idem Saturnus, in ista scilicet genitura, ad Aquarii signum transitum fecit, soli se rursus 30 simili radiatione coniunxit et rursus ad eam, qua sol, condicionem componitur, nam in masculino constitutus signo aequabili se testimonio radiationis associat, cum per diametrum solem simili, qua lunam, radiatione respexerit. Hac ratione etiam Iuppiter in Arcitenente constitutus est et per trigonum testimonium soli perhibens eius se primum condi- 35 cioni coniunxit et ob hoc in masculino signo constitutus in eiusdem generis signo constituto soli associatus, eius primum sequitur potestatem, cum vero ad Pisces transitum fecerit, lunae se rursus pari condicione coniunget, nam simili more 40 per trigonum in feminino ipse signo positus lunam in eiusdem generis signo constitutam aequata condicionis ratione respexerit. Simili modo etiam Martis stella in Scorpio constituta, quia in feminino est signo, per trigonum lunae testimonium perhibet, cum vero ad Arietem venerit, ad solis 45 testimonium transitum faciens in masculino signo collocatus soli trigonica se radiatione coniunget. Sed ista ratio in Venere commutata est. In Libra enim constituta, cum sit ipsum signum masculinum, lunae tamen per quadratum testimonium perhibet. Verum cum ad Taurum transitum fecerit, 50 in feminino signo constituta et solem quadrata radiatione respiciens ipsi rursus testimonium perhibebit. Mercurii vero stellam in ista genitura communem esse voluerunt, quia neque soli neque lunae per quadratum neque per trigonum neque per diametrum testimonium perhibet nec ista se cum 55

21 μοιρογένεσις ed. corr. Salm. l. i, p. 535.
53 neque quia ed.

51 ratione ed.

sole aut luna radiatione coniungit, sed delectari quidem per diem sole, si matutinus, per noctem vero luna, si vespertinus fuerit.

Haec omnia, quae diximus, etiam in genituris hominum volunt observari debere et putant se fatum hominis invenire non posse, nisi istae radiationes sagaci fuerint inquisitione collectae.

Sequitur explicatio causarum geniturae, de qua
cf. diss. pp. 25 et 26.

65 F. M. I. III, praef. et c. 1 (p. 45 s. ed. 1533).

Egerunt de mundi genitura Scaliger (not. in Man. p. 237/8 ed. Arg.) et Salmasius (l. i., p. 533 s.). Cum Firmico congruit in signis Paul. Alex. (in fine libelli), differt in partibus, qui numeri tamen, num cum Scaligero corrigendi sint, valde dubito. In signis porro — partes autem non indicat — facit cum Firmico anonymus quidam, quam e Vaticano 191 (Vetti illo codice), partim saltem in lucem protulit de Pitra (Anal. sacra, v. V, 2, p. 300).

15. Martem in Scorpii p. XV. Sic et Harpocratio personatus (Rev. de phil. II, p. 75) § 34: ἔτυχε δὲ (Ἄρης sc.) ἐπὶ τῆς κοσμητικῆς καταβολῆς ἐν Σκορπίῳ βάλλων τὰς ἀκτῖνας.

16. Horoscopum in Cancri p. XV. Causam exposuit Boeckh (Manethonis pp. 19/20).

26. Accipies nunc, Mavorti decus nostrum, plenissimam huius operis disciplinam Graecis multis et omnibus ferme Romanis incognitam, ad quam usque in hodiernum diem nostrum aspiravit ingenium. Neque enim divini illi viri et sanctissimae religionis antistites, Petosiris et Necepsso, quorum alter imperii gubernacula tenuit, cum omnia, quae ad huius artis pertinent disciplinam, diligentissimis ac veris interpretationibus explicassent, id quod nos adituri sumus, invenire potuerunt.

10 F. M. I. VIII, c. 5 (p. 216 ed. 1533): Sphaerae barbaricae prima apotelesmata.

Hanc igitur N. et P. non tractaverunt. Cf. de ea Buechelerum (Mus. Rhen. XIII, p. 177 s.).

B. Opus medicinam tractans, incerti tituli.

27 (1). Sed tres posteriores Piscium partes, quae inter Arietem sunt et Pisces, obscura caligo semper innubilat haecque de causa, si quis in ipsis partibus aut solem habuerit aut lunam sine benevolarum stellarum testimonio, aut perpetua caecitate aut miseris corporum debilitatibus opprimetur. Ex ista igitur partium divisione, cum locum vitiorum et valetudinis quaerere coeperis, manifestissime et facillime hoc totum poteris invenire.

10 Hunc enim locum divinus ille Necepsso, ut remedia valetudinum inveniret, diligentissime quidem, ut divinum

tanti viri potuit ingenium, manifestis tractatibus explicavit. Huius ego libri interpretationem alio tibi tempore, Mavorti decus nostrum, intimare curabo.

F. M. I. VIII, c. 3 (p. 215).

Hinc conicere licet, quaestionem de valetudine ab astris data separatim ab astrologia libris a N. tractatam esse (cf. diss. pp. 10—13. 27/8).

28 (2). Sic et Necepsso, Aegypti iustissimus imperator, optimus quoque astronomus, per ipsos decanos omnia vitia valetudinesque collegit ostendens, quam valetudinem quis decanus efficeret, quia una natura ab alia vincitur unusque deus ab altero. Ex contrariis ideo naturis contrariisque potestatibus omnium aegritudinum medelas divinae rationis magisteriis adinvenit.

F. M. I. IV, c. 16 (p. 107).

Exstat libellus de decanorum in valetudine vi a Mercurio, ut fingitur, compositus, quem edidit de Pitra (l. i., p. 284 s.).

4. quia una natura. cf. Usenerum (Mus. Rhen. XXVI, p. 157/8. Testimoniis ibi collectis ipse addit Procli paraphr. Ptol. I. I, c. 3 (p. 18 ed. Allatius).

29 (3). Ἐντιθέασι δὲ καὶ δακτυλίῳ αὐτὸν (τὸν Ἰάσπιν sc.) ἔνιοι καὶ γλύφουσιν ἐν αὐτῷ τὸν τὰς ἀκτῖνας ἔχοντα δράκοντα, καθάπερ καὶ ὁ βασιλεὺς Νεχεψῶς ἔγραψεν ἐν τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ βίβλῳ.

Galenus, περὶ τῆς τῶν ἀπλῶν φαρμάκων κρᾶσεως I. X, v. 18: (c. XII, p. 207 ed. Kuehn) περὶ χλωροῦ ἰάσπεως. E Galeno transscripsit Aetius (I. 2, 35); cf. Heim, sched. phil. Us. obl. 1891, 125.

2. De dracone cf. diss. p. 27. cf. et Hephaestionem (l. I, c. 1, p. 53 ed. Eng.): μὴ λαθέτω δὲ, ὡς εἰκότως εἰς φυλακτήριον τοῦ στομάχου παραδέχονται τὸν Χνοῦμιν ὡς κύριον ὄντα τοῦ στήθους τοῦ κόσμου, καθὼς ἡ διαίρεσις τῶν ζῴων περιέχει. Chnumin autem tertium Cancri decanum esse antea docuerat. Mercuri libellus (cf. Fgm. 28 adn.) haec habet: Τρισκαίδεκατος δεκανός, Λέοντος πρώτος. οὗτος ὄνομα ἔχει χνοῦμις (— os ed), μορφὴν δὲ λεοντοπρόσωπον, ἀκτῖνας ἔχων ἰλιακάς, τὸ δὲ ὄλον σῶμα ὄφειος πυροειδοῦς ἄνω ἀνατετραμμένου. Vides, quam haec omnia fluant, ut, ubi consistas, non habeas.

30 (4). Nechepson autem Aegyptius ipsum chamaemeli florem purum in summo vigore colligere iubet et in mortario tundere ac probe conterere ac pastillos mediocres fingere eosque in umbra diligentissime siccare ac reponere. Usus autem tempore unum ex ipsis terere oleo primario, quod satis est, affuso indeque universum corpus a capite usque ad pedes illinere in omnibus febrientibus ac aegrum stragulis coopertum fovere. Sudor enim, inquit, movebitur bonus in iis, qui evasuri sunt et a febre liberabuntur, nam in plurimis experimento hoc cognitum est; et in peregrinationibus maxime congruum existit ob circumferendi facilitatem. Praecipit

27. 12 huius ed. cuius ci. Us.

etiam in potu pastillos exhibere febricitantibus fabae quantitate ex aqua calida.

Aetius, I, 1: Anthemis s. chamaemelum (vers. 15 Steph. 1567. Graecum contextum adire nequivi).

Cum sideribus hanc quoque medelam coniunctam esse, probat Galenus (l. i., l. III. c. 10): ταύτη τοι καὶ τῶν Αἰγυπτίων τοῖς σοφωτάτοις ἡλίω τε καθιέρωται καὶ πυρετῶν ἀπάντων ἴαμα νενομίσται.

31 (5). Τηκόλιθος . . . ὁ δὲ Νεχεψῶς φησι: τρίβε τὸν τηκόλιθον μεθ' ὕδατος καὶ ποιήσας γλοιοῦ λεπτοῦ τὸ πάχος καὶ ἀποξυρήσας τὰς τρίχας τὰς περὶ τὴν κύστιν καὶ τὸ αἰδοῖον κατὰ χριε, καὶ τήκει τὸν λίθον τὸν ἐν τῇ κύστει. ἐπιφθῆ. χαῖρε θάλασσα Ἀράβων, φέρουσα πημάτων ἄκος, εὔρημα τηκόλιθον.

Aetius, I, 2, 19 v. tecolithus. Graece ed. Rose (Herm. IX, 489).

Versus sunt lyrici:

χαῖρε θάλασσ' Ἀράβων φέρουσα πημάτων ἄκος,
εὔρημα τηκόλιθον.

32 (6). Ἀρμενιακὸν ᾧ οἱ ζωγράφοι χρῶνται . . . ὁ δὲ Νεχεψῶς οὕτως <περὶ αὐτοῦ> φησιν: Ἀρμένιον, ᾧ χρῶνται οἱ ζωγράφοι. τούτου λαβῶν ὀλκῆς τὸ δωδέκατον δίδου τοῖς μελαγχολικοῖς καὶ τοῖς πάχος ἔχουσιν ἐν τῷ αἵματι. δίδεται δὲ καὶ τοῖς παιδίοις τοῖς ὑπὸ τοῦ θώρακος ἐνοχλουμένοις. ἀνεμοῦσι γάρ. ἔστι γὰρ ἐμετικόν. δίδεται δὲ καὶ τοῖς ὑπὸ τῆς ἱερᾶς νόσου ὀχλουμένοις καὶ τοῖς μαινομένοις τούτῳ τῷ τρόπῳ. <λαβῶν> κενταυρίου δεσμίδια χειροπλήθη τρία ἔψει μεθ' ὕδατος θαλαττίου κοτυλῶν τριῶν, ἕως λειφθῆ κοτύλη μία, καὶ διηθήσας λείου σὺν τῷ ἀνεψύγματι ἀρμουθεν λίθου, τοῦ λεγομένου ὑπὸ Ἑλλήνων Ἀρμενίου, ᾧ οἱ ζωγράφοι χρῶνται. ἔσον ὀλκῆς τρίτον δίδου θαρρῶν. ἔστι γὰρ ἀκινδύονον.

Aetius, ibid. v. Armeniaicum pictorum (ed. Rose ibid.) c. 47.

C. Καθὰ Ἑλληνας καὶ Αἰγύπτιοι τὰ περὶ θεῶν διετάξαντο.

33. Τὴν μὲν οὖν Ἀνάγκην τίνα δεῖ νομίζειν καὶ πρότερον εἶπομεν καὶ μαρτυροῦσαν ἔχομεν τὴν ἱερατικὴν, παραδοῦσαν καὶ αὐτοπτικὴν κλησιν τῆς μεγίστης θεοῦ ταύτης καὶ διδάξασαν, πῶς ὁφείσῃ προσιέναι <δεῖ>. δεῖ γὰρ ἄλλον τρόπον καὶ παραδοξότερον ἢ τοῖς ἄλλοις θεοῖς, εἰ ὁ ταῦτα γράφων Πετόσειρίς ἐστὶν ἀξιοχρεως ἀνὴρ παντοίαις τάξεσι θεῶν τε καὶ ἀγγέλων συναλισθίεις.

Proclus in rem publ. Plat. (Schoellii A. G. II, p. 120, 15 = de Pitrae anal. sacr. V, 2, p. 138).

Cur hoc huc traham fragmentum cf. diss. p. 9.

1. καὶ πρότερον: p. 50, 36 Sch.

32, 6 ἀνεμοῦσι γάρ. ἔστι δὲ Rose cum cod. γάρ et ed. (sec. Rosium) et versio latina.

34. D. Περὶ τῶν παρ' Αἰγυπτίοις μυστηρίων.
Suidas v. Πετόσειρις.

E. Suppositicia.

35 (1). . . . εὐρῶν δὲ βίβλον τινὰ Νεχεψῶ τεσσαρεσκαίδεκα θεραπειᾶς ὄλου τοῦ σώματος καὶ παντὸς πάθους κατὰ ζῳδιον περιέχουσαν διὰ λίθων τε καὶ βοτανῶν, τὰ τῆς ἐπαγγελίας παράδοξα ἐξεπληττόμεν. Ἦν δέ, ὡς ἔοικε, βασιλικῆς μωρίας κενὸς τύφος. σκευάσας γὰρ τὸν ὑπ' αὐτοῦ θαυμαζόμενον τροχίσκον ἡλιακὸν καὶ τὰς λοιπὰς δυνάμεις ἐν πάσαις τῶν παθῶν θεραπειᾶς ἡστόχησα. . . .

ὁ βασιλεὺς Νεχεψῶ, ἀνὴρ φρενηρέστατος καὶ πάσαις κεκοσμημένος ἀρεταῖς παρὰ μὲν θείας φωνῆς οὐδὲν, ὧν συμαθεῖν ἐπιζητεῖς, εὐτόχησε. φύσει δὲ χρυσάμενος ἀγαθῆ συμπαθείας λίθων καὶ βοτανῶν ἐπενόησε. τοὺς δὲ καιροὺς καὶ τοὺς τόπους, ἐν οἷς δεῖ τὰς βοτάνας λαμβάνειν, οὐκ ἔγνω.

1—5. Iriarte, catal. cod. Matr. p. 435. Pleniora ed. (unde cetera exscripsi) Ch. Graux in Revue de philologie II, p. 65—77 (1—6 = p. 71 sq. 7—11 = p. 75, § 31).

Harpocratonis cuiusdam est epistula, qua videtur libro cuidam Nechepsonis praefatus esse. Narrat auctor se libro invento nihil profecisse. Tum adiutum a sacerdote quodam sene Diospolitano ad ipsius Aesculapi faciem se adisse. Cuius dei verba sunt vs. 7 sq.

Hunc H. Iuliani aetate vixisse contendit Graux neque veri dissimile esse, eundem hunc esse atque lexicographum, qui fertur. Recte quidem tempus definiuit. Tamen libellum a vero quodam Harpocrate ad ipsum Iulianum missum non esse, probat fragmentum 36.

Quoad de ipsa re e paucis, quae ed. Iriarte, verbis iudicari potest, liber regis sic dispositus erat, ut unicuique signo, ἀναφορᾶς tempore praemisso, XIV lapides et herbae, medica vi adfecta, tribuerentur.

Iriarte igitur haec edidit (f. 78 r cod.):

Κριὸς ζῳδιον πρῶτον. Ἀπὸ φαμενῶθ δευτέρας καὶ εἰκάδος, ἦτοι δύστρου ἡ, κατὰ δὲ Ῥωμαίους, ἀπὸ ιε καλανδῶν ἀπριλλίου. Πρώτη βοτάνη ἡλελίσφακος.

Idem testatur librum mutilum esse, desinere autem in haec verba: πρὸς δὲ τὰ ἐν θύρακι βήγματα, ὄλον ἀρτηριῶν καὶ . . .

36 (2). Βίβλος ἰατρικὴ σύντομος τοῦ Τρισημίτου Ἐρμοῦ κατὰ μαθηματικῆς ἐπιστήμης καὶ φυσικῆς ἀπορροίας τῶν ἀστέρων, ἐκδοθεῖσα πρὸς τὸν μαθητὴν αὐτοῦ Ἀσκληπιὸν περὶ ἱερῶν βοτανῶν καὶ χυλώσεως.

Lambecius, catal. bybl. Caes. Vindob. (ed. Kollarius), v. VI, 374.

Hunc libellum eundem esse atque Harpocratonis illum, his verbis evincitur: βασιλεὺς δὲ τὴν Νεχεψῶ ἀνὴρ σωφρονέστατος καὶ πάσῃ κεκοσμημένος ἀρετῇ καὶ περὶ μὲν θείας φωνῆς πάντα μαθεῖν ἡστόχησε. φύσει δὲ χρυσάμενος ἀγαθῆ συμπαθείας λίθων ἐπενόησε. Porro in ipso libro haec leguntur: κριοῦ βοτάνη ἐστὶ ἐλελίσφακος.

36 a. Βασιλεὺς ἦν ὁ Νεκεψὼ ἀνὴρ σωφρονέστατος καὶ πάσῃ κεκοσμημένος ἀρετῇ. φύσει δὲ χρῆσάμενος ἀγαθῇ συμπαθείας λίθων καὶ βοτανῶν ἐπενόησε, τοὺς καιροὺς καὶ τοὺς τύπους, ἐν οἷς δεῖ τὰς βοτάνας ἀναλαμβάνειν <οὐκ ἔγνω>.

de Pitra, anal. sacra. v. V, 2, p. 291, no. VIII (e cod. Mosquensi: περὶ χυλώσεως βοτανῶν.

36 b. Τοῦ Ἑρμοῦ πρὸς μαθητὴν αὐτοῦ Ἀσκληπιὸν περὶ βοτανῶν τῶν ἰβ ζωδίων.

Κριοῦ ἐλελίσφακον. Ταύρου περιστερεῶν ὀρθή. Διδύμων περιστερεῶν ὑπτία. Καρκίνου σύμφυτον. Λέοντος κυκλάμινον. Παρθένου καλαμίνθη. Ζυγοῦ σκορπίουρος. Σκορπίου ἀρτεμισία. Τοξότου ἀναγαλλίς πυρρὰ καὶ κυανῆ. Αἰγοκέρωτος λάπαθον. Ὑδροχόου δρακοντία. Ἰχθύων ἀριστολογία.

Ταύτας δὲ τὰς βοτάνας δεῖν συλλέγειν καὶ χυλοποιεῖν, ὅταν ὑπάρχη ὁ ἥλιος εἰς τὸν δεκανόν, ἀλλὰ δὲ καί, ὅταν ὑπάρχη εἰς ἕνα ἕκαστον ζώδιον μιᾶς ἐκάστης βοτάνης, ὑπάρχη δὲ καὶ ἡ σελήνη εἰς τρίγωνον τοῦ ἡλίου καὶ εἰς τὸν ὠροσκόπον. ἔστω δὲ καὶ ἡ ἡμέρα καὶ ἡ ὥρα τοῦ οἰκοδεσπότου τοῦ ζωδίου. καὶ οὕτως ἂν εὐδοκιμήσῃς, καθὼς ὁ διδάσκαλος λέγει, κατὰ τὴν κοσμικὴν φυσικῶς ἀποτελέσειν.

Idem, ibidem no. VII.

Apparet fragmenta 35 et 36 duo exempla esse eiusdem operis, paullulum inter se ita distantia, ut alterum prioris quasi epitome esse videatur. Simillimo modo inter se differunt litterae Pythagorae tributae, quas edidit de Tannery (in Notices et extraits, v. XXXI, 2, p. 248 s.), ceterum cf. Meyer hist. bot. II, 340—348.

37 (3). Petosiris Nechepso regi salutem.

De his, quae a me ad humanae vitae cautelam inventa sunt, unumquodque me tibi mittere non piguit. Superest, ut tu in his per inspiratam tibi divinitus prudentiam operando labore impendas. Certus <eris>, quod <de> decumbentium vel fugitivorum vel monachorum vel aliorum similium eventibus non fallacem poteris capere praesensionem, si argumentum regulare, quod huic scripturae subiecti, diligenter inspexeris. Consulturus igitur sic facito. Sume nomen vel decumbentis vel fuga lapsi vel depugnaturi vel alius cuiuslibet, de quo inquiris et collige numerum eius. Deinde lunam considera, quota fuerit ea die, qua vel aeger decubuit vel fugitivus elapsus est, vel quota futura sit, cum monachus depugnaturus est et cetera huius modi numerumque regularem, qui lunae ascriptus est, numero nominis adiunge.

37, 5 <eris> addidi cf. fgm. 38 — <de> addidi. 6 monachorum cod. 7 euntibus cod. — praesensionem: praesentiam cod. 10 vel alius: talicuius cod. 13 monachus cod. 15 qui e lunae cod. num e remansit ex die<i> cf. fgm. 38.

Tum summam, quae ex his conficitur, per XXIX divide et numerum, qui superfuerit, collige inspectaque figura, quo in loco idem numerus sit positus, inquire. Si eum inveneris in ζωῇ μεγάλῃ et de aegro agitur cito convalescet. Si de fugitivo, cito revertetur, si de gladiatore, vincet. Si autem in μέσῃ ζωῇ, omnia haec difficilius evenient. Si autem in ζωῇ μικρᾷ, licet *, prosperum tamen sunt exitum habitura. Quod si in eo loco fuerit, ubi θάνατος μέγας inscriptus est, aeger post longam infirmitatem morietur, fugitivus diu quae-situs non invenietur, gladiator difficile tamen superabitur. Eadem in μέσῃ θανάτῳ celeriora fiunt et <in> μικρῷ θανάτῳ celerrima.

Ponatur exempli gratia pugna Hectoris et Achillis. Luna erat septima decima, quae habet numerum regularem DCCCXCIII. Achillei nomen habet MCCLXXVI, qui simul faciunt MMCLXIX; hos partire per XXIX, et, quod superfuerit de <eis>, XXIII, quaere in forma regulari, et invenies illud in eo loco, ubi scribitur ζωῇ μεγάλῃ. Si idem de Hectore feceris, invenies residuum numerum in μικρῷ θανάτῳ, quae positio numerorum victorem Achillem et Hectorem victum absque ambiguitate significat.

Est et alius modus. Si numerus lunae fuerit in ὑπογείῳ et numerus hominis in ὑπεργίῳ, periclitabitur quidem homo, evadet tamen et e contra. si hominis numerus in ὑπογίῳ, lunae vero fuerit in ὑπεργίῳ, sub specie prosperorum adversa contingent. At vero si uterque numerus, hominis videlicet ac lunae supra orizontem fuerit inventus, procul dubio prospera pollicentur. Item si ambos infra orizontem esse stiterit, adversa omnia provenient. Explicit.

Dies lunae cum numeris suis

qui tamen nunquam scripti fuerunt.

Cod. Laur. Vict. pl. 38. cocl. 24. fol. 174 v, s. saec. IX/X = Terenti cod. D. In meum usum benignissime descr. Hausrath.

38 (4). Προγνωστικὸν ἠκριβωμένον βιωφελές καὶ χρήσιμον ἀντίγραφὸν ἐξ Αἰγυπτιακῆς παλαιᾶς βίβλου.

19 ΖωΗΜΗΓΑΛΙ cod. 21 ΜΕCΖΩΝ (i an e incertum) cod. 22 lacunam signavi. — properum cod. 26 ΜΕCΘΑΝΑΤΟ cod. — <in> addidi. — ΜΙΚΡΟΘΑΝΑΤΟ cod. 29 sept. dec.: XIV cod. sed. ιζ exempla Graeca. 30 MCCLXXIII cod. cf. Graeca. 31 † XVIII cod. — partire cod. imp. dep. intellegendus. 32 <eis> addidi. an potius de del.? 33 ΖωΗΜΗΓΑΛΗ cod. 37 ὙΠΟΓΙΟ cod. 39 tamen: quidem cod. 43 item: ita cod.

Πετώσιρις Νεχεψὼ τῷ τιμιωτάτῳ βασιλεῖ
χαίρειν.

- 5 Ἐπειδὴ βεβάρηταί σου ἡ θεία ψυχὴ, σοφώτατε βασιλεῦ,
πολυπραγματεῖν ἐν ταῖς τῶν ἀστρῶν κινήσειν, ζητοῦσα τῶν
ἐσομένων τὴν ἔκβασιν — πολυσχιδῆς γὰρ καὶ δυσκατάληπτος —,
ἠξίωσας δὲ μοῦ σύντομον κανόνιον ἐκθέσθαι περὶ ἑνὸς ἐκά-
στου τῶν ὑπ' ἐμοῦ εὐρισκομένων πρὸς τὸν ἀνθρώπινον βίον.
10 ἐξακριβευσάμενος δὲ διαπέμψασθαί σοι οὐκ ὤκνησα. σὺ δὲ
<διά> θεοπνεύστου σου προνοίας ἐνέργει τοῖς ὑπ' ἐμοῦ συγ-
γραφομένοις. ἀναγκαῖον γὰρ ὄντως περὶ τῶν κατακλινομένων
ἀνθρώπων ἐπίστασθαι (ἢ οἱ νοσοῦντες) πρότερον (ἤ) ὑγιαίνουσιν
ἢ οὐ. — ὑπέταξά σοι ὄργανον κανονικόν, δι' οὗ μὲν σκεπτό-
15 μενος ἀδιάπτωτος ἔσῃ. τὸ δ' αὐτὸ καὶ ἐπὶ νίκης μονομάχων
καὶ πραγμάτων καὶ ἀποδιδρασκόντων καὶ τῶν τούτοις ὁμοίων.
Σκεπτέον δὲ οὕτως. Δέξαι τοῦ κατακλιθέντος ἢ τοῦ φυγόντος
ἢ τοῦ ἀντιδίκου τὸ ὄνομα καὶ ἀρίθμησον ἐπιμελῶς καὶ πρόσ-
βαλε αὐτῷ τὸν παρακείμενον ἀριθμὸν ἐκείνης τῆς ἡμέρας
20 (καὶ) τῆς σελήνης (τῆς τοῦ θεοῦ) καὶ τὸν συναχθέντα ἀριθμὸν
ἐκ τε τοῦ ὀνόματος καὶ τῆς (τοῦ) θεοῦ μέριζε ἐπὶ τῶν κῆ
καὶ τὰ καταλιμπανόμενα θεώρει ἐν τῷ ὄργανῳ. καὶ ἐάν μὲν
εὐρῆς ἐν τῇ μεγάλῃ ζωῇ, ταχέως εὐρεθῆσεται. ἐάν δὲ ἐν τῇ
μικρᾷ, χρονίσει. ἐάν δὲ εὐρεθῆ, ὅπου λέγει μέγας θάνατος,
25 χρονίσας τελευτήσῃ. ἐάν δὲ, ὅπου μέσος θάνατος, μέσος
τελευτήσῃ. ἐάν δὲ, ὅπου μικρὸς θάνατος, ταχέως τελευτήσῃ.
ἐάν δὲ ὁ τῆς θεοῦ ἀριθμὸς εὐρεθῆ ἐν τῷ ὑπεργείῳ, ὁ δὲ
τοῦ κάμνοντος ἐν τῷ ὑπογείῳ, ἐγγὺς μὲν κινδύνου γενήσεται,
σωθήσεται δέ. ἐάν δὲ <ὁ> τοῦ κάμνοντος εὐρεθῆ ἐν ὑπο-
30 γείῳ, <ὁ δὲ τῆς σελήνης ἐν ὑπεργείῳ, ὁ ὀχληθεὶς σωθήσεται>.
ἐάν δὲ ἀμφότεροι ἐν τῷ ὑπογείῳ συνέλθωσι τελευτᾷ.

Ἰποδείγματος δὲ χάριν ἔστω εἶναι τὴν θεὸν ἡμέρας ιζ'.
ἔχει τὸν παρακείμενον ἀριθμὸν ω⁹γ, καὶ τὸ ὄνομα τοῦ μονο-
μαχοῦντος, Ἀχιλλεύς, ἔχει ἀριθμὸν ,ασος. μίγνυμεν δὲ τὸν
35 τοῦ ὀνόματος καὶ τὸν παρακείμενον τῇ ἡμέρᾳ τῆς θεοῦ ἀριθ-
μὸν. γίνεται δισχίλια ἑκατὸν ἐξήκοντα καὶ ἐννέα. μεριζόμενα
ταῦτα ἐπὶ τῶν εἴκοσι ἐννέα καταλιμπάνονται εἴκοσι τρία. καὶ
Ἐκτωρ ἔχει ,ασκε καὶ ὁ τῆς θεοῦ δέκα ἐπτὰ ἡμερῶν ἔχει
τὸν παρακείμενον ω⁹γ. ὁμοῦ δισχίλια ἑκατὸν ιη. μεριζόμενα
40 δὲ ταῦτα ἐπὶ τῶν εἴκοσι ἐννέα καταλιμπάνεται μία. καὶ
ταύτας τὰς καταλειφθείσας εἰσάγομεν εἰς τὸ ὄργανον καὶ

7 πολυσχιδῆς Lambecius, πολυσχεδῆς cod. 8 ἠξίωσθ h. e. ἠξίωσθαι
cod. 11 <διά> add. 13 (ἢ οἱ νοσοῦντες) del. — πρότερον cod.
— (ἢ) del. 19 αὐτοῦ cod. 20 (καὶ) del. — (τῆς τοῦ θεοῦ) del. 21 (τοῦ)
del. 22 τὰς — μένας cod. 27 ὑπεργείῳ cod. 29 <ὁ> add. 30 <ὁ-
σωθήσεται> lacunam cod. ex homoeoteleuto natam supplevi. cf. fgm. 39.
32 τὸν θεὸν cod. 34 μινύμενοι cod. 35 τοῦ θεοῦ ἀριθμὸς cod. 39 ἔκα
in ligatura et τὸ μῖθ cod.

εὐρίσκονται τοῦ μὲν Ἀχιλλέως ἐν τῇ μεγάλῃ ζωῇ, τοῦ δὲ
Ἐκτορος ἐν τῇ μικρᾷ. καὶ λέγομεν οὖν τὸν Ἀχιλλέα νικᾶν,
τὸν δὲ Ἐκτορα νικᾶσθαι, ἐπειδὴ εὐρεθῆ ἐν τῷ ὄργανῳ κατα-
λειμμένος α, ἐνθα ἦν ὁ μικρὸς θάνατος. 45

Ἰστέον δὲ, ὅτι αἱ <μὲν> ἡμέραι τῆς σελήνης εἰσὶ πεφω-
τισμένοι, αἱ δὲ ἀφώτιστοι. δεῖ δὲ σε ψηφίζειν τοῦ ἀρρω-
στοῦντος τὸ ὄνομα καὶ πῶσας εἶχεν ἢ σελήνη, ὅταν κατεκλίθη.
καὶ ἔνωσον ἀμφότερα καὶ πρόσθετες εἰς αὐτὰ καὶ εἴκοσι. καὶ
ἀναβίβασον ἅπαντα καὶ ὑφείλον αὐτὰ ἐπὶ τῶν τριάκοντα καὶ 50
τὰ ἐναπομένοντα, ἐάν ἐστὶν ὁ ψῆφος (οἷα τὰ καταλειφθέντα)
ἐπάνω τοῦ σταυροῦ ἐν τῷ ὑπεργείῳ, ζῆ, ἐάν δὲ ἐστὶ κάτωθεν
τοῦ σταυροῦ ἐν τῷ ὑπογείῳ, ἀποθνήσκει.

Cod. med. VIII fol. 294, 1 — 296, 2 sec. cat. Vindob.
Nessel. Beerii benevolentiae debeo.

39 (5). Πετοσίρεως ἑτέρα γνῶσις.

Περὶ ἑνὸς ἐκάστου τῶν ὑπ' ἐμοῦ εὐρισκομένων πρὸς τὸν
ἀνθρώπινον βίον διαπέμψασθαί σοι ἐξακριβευσάμενος οὐκ ὤκ-
νησα. σὺ δὲ <διά> τῆς θεοπνεύστου σοι προνοίας ἐνέργει τοῖς
ὑπ' ἐμοῦ σοι γραφομένοις. ἀναγκαῖας γὰρ οὕσης τῆς περὶ
τῶν κατακλινομένων ἀνθρώπων συνθέσεως, ἐπίστασθαι, πρότερον 5
ποτε ὑγιαίνουσιν ἢ οὐ, ὑπέταξά σοι ὄργανον κανονικόν, δι' οὗ
ἐπισκεπτέμενος αἰεὶ ἀδιάπτωτος ἔσῃ. τὸ αὐτὸ ἐπὶ νίκης μο-
νομάχων καὶ πραγμάτων καὶ ἀποδιδρασκόντων καὶ τῶν τού-
τοις ὁμοίων.

Σκέπτου δὲ οὕτως. δέξαι τοῦ κατακλιθέντος ἢ τοῦ φυ- 10
γόντος ἢ τοῦ ἀντιδίκου ἢ τῶν τούτοις ὁμοίων τὸ ὄνομα καὶ
ἀρίθμει ἐπιμελῶς καὶ πρόσβαλε αὐτῷ τὸν παρακείμενον ἀριθμὸν
ἐκείνης τῆς ἡμέρας τῆς σελήνης καὶ μέριζε παρά τὸν κῆ καὶ
τὰ καταλιμπανόμενα ἐπιθεώρει ἐν τῷ ὄργανῳ, καὶ ἐάν μὲν
εὐρῆς ἐν τῇ μεγάλῃ ζωῇ, χρονίσει, ἐάν δὲ εὐρεθῆ, ὅπου λέγει 15
μέγας θάνατος, χρονίσει καὶ τελευτήσῃ. ἐάν δὲ ὁ τῆς σελήνης
ἀριθμὸς εὐρεθῆ ἐν τῷ ὑπεργείῳ, ὁ δὲ τοῦ κάμνοντος ἐν τῷ
ὑπογείῳ, ἐγγὺς μὲν κινδύνου γενήσεται, σωθήσεται δέ. ἐάν
δὲ ὁ τοῦ κάμνοντος εὐρεθῆ ἐν τῷ ὑπεργείῳ, ὁ δὲ τῆς σελήνης
ἐν τῷ ὑπογείῳ, ὁ <ὁ> χληθεὶς σωθήσεται. ἐάν δὲ ἀμφότερα 20
ἐν τῷ ὑπογείῳ συνέλθωσι, τελευτᾷ.

Ἰποδείγμα. ἐν τῷ εἶναι τὴν σελήνην ἡμερῶν ιζ', ἔχει
τὸν παρακείμενον ἀριθμὸν ω⁹γ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ δικαζομένου,
Ἀχιλλεύς, ,ασος. μίγνυμεν τὰς τοῦ ὀνόματος καὶ τὰς παρα-
κειμένας τῇ ἡμέρᾳ τῆς σελήνης καὶ γίνονται ,βρξῖθ καὶ ταῦτα 25
ψέ

38, 46 <μὲν> add. 48 ἔχειν cod. 51 οψ in fine, φος in init.
vs. cod. — (οἷα cet.) del. 39, 3 <διά> add. 5 πρότερον πότε Ir.
12 αὐτὸ Ir. 13 possis ἐκείνη τῇ ἡμέρᾳ coll. vs. 20, sed in tabula
aduexa: τὰ παρακείμενα τῶν ἡμερῶν. — παρά τῶν Ir. corr. Us. 14 εἰ Ir.
15 χρονίσει Ir. — εἰ Ir. 20 ὁ χληθεὶς Ir. 24 τὰς: intellege ψήφους.

μερίζομεν παρά τὸν κ̄θ καὶ καταλιπόντες κ̄γ εἰσάγομεν ταύτας ἐν τῷ ὄργανῳ καὶ εὐρίσκοντες αὐτὰ ἐν τῇ μεγάλῃ ζωῇ λέγομεν τὸν μὲν Ἀχιλλεῖα νικᾶν, τὸν δὲ Ἑκτορα νικᾶσθαι, ἐπειδὴ εὐρέθη ἐν τῷ ὄργανῳ καταλειμμένη ἡ μία. ἔνθα ἡ μία μικρὸς θάνατος.

Iriarte, catal. Matr. p. 338 (cf. Stevenson, codd. Vaticano-Palat. Gr. no. 312, p. 176).

Sequuntur sub hoc titulo: τὰ παρακείμενα τῶν ἡμερῶν τῆς σελήνης tabulae binae, dies lunae variosque numeros complexae. Succedit rota compluribus fasciis lineisque intersecta, numeris et vocabulis distincta ad humanae vitae mortisque tempus e lunae computo praenuntiandum accommodata, cuius imagini praefixus est titulus: ποίημα Πετοσίρεως φιλοσόφου.

σκίρτα δὲ πολλά. καὶ ποῖ φυγεῖν οὐκ ἔχεις
ὡς οὐδὲν εἶναι τὸν βίον διαγράφειν
ἢ κάπνον ἢ βόρβορον ἢ ἄνθος χλόης.

Haec Iriarte.

Eiusdem farinae esse quae dedi inde a n. 37 usque ad n. 39 nemo non videt. Atque fere aliud corrigi potest ex alio. Ut ultima fgm. 39 verba ἔνθα ἡ μία μικρὸς θάνατος eadem esse videntur ac fgm. 38 ἔνθα ἡν μ. θ. (HA et HN). Utrum tamen corrigendum sit, dubium est. Neque in re difficiliore diiudicare rem potui. Vehementer enim discrepant versionis latinae vss. 37 ad 43 ab exemplaribus Graecis, quorum alterum (38) rursus ipsum gravi corruptela laborat. Ac licet versio latina V fere saeculis sit antiquior Graeco, qui servatus est, contextu, malui tamen in hoc perseverare, quam nimis mutationibus indulgere.

Quod rem attinet, certo fide dignior versio latina esse videtur. Sola enim, ut necessarium est, distinguit inter divinationem per ζωὴν et θάνατον, et eam quae fit per ὑπέργειον et ὑπόγειον, neque minus recto loco constituit exemplum, quod certo ad primam tantum divinationem spectat. Hic autem rerum status esse videtur: ante nonum p. C. saeculum fere exstabat epistula quaedam sub nomine Petosiridis ficta prognostica, quam ad verbum fere expressit versio latina. Constabat illa duobus vel pluribus divinandi modis, quorum duo certe postea in unum coacti sunt. Sub hac forma nobis compluria exemplaria plus minus recisa servata sunt. Pluribus fortasse quam duobus modis hanc epistulam constituisse conicio propter ea, quae in codice Vindobonensi adnexa sunt. Quamquam suo iure haec aliquis a Petosiride abiudicare potest. Nam nescio an alia figura nitantur, simillima ei, quam sub nomine sphaerae Democriteae nobis servavit papyrus magica Leydensis (cf. Dietrich in ann. phil. suppl. XVI, p. 814).

40 (6). Ὅργανον ἀστρονομικὸν Πετοσίρεως πρὸς
Νεχεψὼ βασιλέα Ἀσσυρίων.

inc.: ψῆφος σεληνιακός, δι' οὗ ἔστι τὸν ἐπισκεπτόμενον
τοὺς νοσοῦντας ἄπταιστον εἶναι περὶ ζωῆς καὶ θανάτου καὶ
5 περὶ μονομάχων καὶ πράξεων καὶ περὶ πόλεως ἢ στεφάνου
ἢ πρακτῆρος ἢ κλοπῆς ἢ ἀποδρασμοῦ καὶ εὐρέσεως καὶ τὰ
τούτοις ὅμοια (sic).

des.: ἔλθὲ οὖν ἐν τῷ ὑποκειμένῳ ὄργανῳ καὶ εὐρήσεις,
ὅτι νικᾷ Δαβὶδ τὸν Γολιάθ.

Iriarte. l. i. ex eodem quo no. 39 codice, fol. 130 v (cf. Lambecium, cat. Vind. v. VI, p. 217 A).

Statim sequitur ipsius organi figura, hoc praefixo titulo: ἡμικύκλιον ἀναστάσεως, ζωῆς, πράξεως καὶ εὐρέσεως. Sed circulus est integer, circum pluribus distinctum radiis communi centro complectens, qui circulus diversis lineis intersectus varios intus in area et circum atque extra ab utroque latere numeros exhibet. Tum etiam in summo extra haec tria praefert vocabula: μεγάλη ζωή. μέση ζωή. μικρὰ ζωή. In extremo autem haec altera; μέγας θάνατος, μέσος θάνατος, μικρὸς θάνατος.

Sub hemicyclii proxime adumbrati figura en alterius occurrit titulus, . . . his verbis: ἡμικύκλιον σκότους, ἀπωλείας, ἡττης καὶ θανάτου. Sed figura desideratur, unius paginae puro spatio relicto.

Haec Iriarte. Sed et ipse, et qui codicem exaravit, Lascaris, hac in re errant. Nam semicircularum duorum mentio ad unum illum plenum circulum, quem Iriarte descripsit, referenda est, cuius nempe dimidia pars superior vitae datur, inferior morti. Hoc enim, cum vel sana ratio postulet, evincitur

41 (7) imagine circuli Petosiriaci, quam dedit Berthelot (in libro Alchimistes Grecs, introd. p. 88). Exstat in cod. Paris. 2419, f. 32, sub hoc titulo: Πετοσίρου μαθηματικοῦ πρὸς Νεχεψὼ τὸν βασιλέα.

Haec imago adeo congruit cum Iriartii descriptione, ut eam ad eiusdem sphaera exemplar quoddam pertinere necesse sit. Rursus circulum Parisinum arte cognatum esse cum fgm. 37—39 non una re docemur. In contextu enim laterculis addito, licet propter compendia vix legi possit, παρακειμένων ἀριθμῶν mentio fit. Singulis porro lunae diebus in ipsis laterculis singuli numeri (παρακείμενοι ἀριθμοὶ τῶν ἡμερῶν τῆς σελήνης) adponuntur, per quos computus fiat. Cave vero, ne eundem esse plane contextum putes. Diei enim lunae XVII in codice Parisino adscribitur ωξβ numerus, in illo ω9γ.

42 (8). Plane ab his diversus est eiusdem codicis Parisini alter circulus, cui inscribitur κύκλος τοῦ Πετοσίρεως; reperitur f. 156.

Is marginem habet duobus anulis formatum. Per duas fascias et duos diametros in octo partes aequas dividitur. Unicuique lineae, ubi extremum circulum tangit, parva hemicyclia superposita sunt, certis verbis insignia. Supra fascias igitur (a sinistra ad dextram eunti) haec leguntur: 1) ἀρκτικός μεσόγειος 2) ἀνατολή ὑπέργειος 3) μεσημβρία μεσόγειος 4) δύσις ὑπόγειος. Diametris autem ceteris respondent secundum eundem ordinem: 1) πῦρ 2) ἀήρ 3) ὕδωρ 4) γῆ. Fasciae horizontali inscribuntur: ὄροι ζωῆς καὶ θανάτου. In altera fascia et in anulo interiore numeri a I ad XXX leguntur. Ipsas sortes fert exterior anulus, quadrifariam divisas, eas nempe, quae statim aut medentur aegris aut eos perdunt, et eas, quae septem dierum spatium praetermittunt, antequam decernant.

Segmenta octo interna et ipsa quadrifariam dividuntur. Quae in sinistra parte iacent ἀρκτικά sunt, quorum ὑπέργεια τοῦ βορρᾶ inter ἀνατολήν et ἀρκτικόν, ὑπέργεια ὡς (sic) τοῦ νότου inter ἀρκτικόν et δύσιν iacent. In dextra parte segmenta inter δύσιν et μεσημβρίαν μεσημβρία ὑπέργειος τοῦ νότου sunt, quae inde ad ἀνατολήν spectant, μεσημβρία ὑπέργειος τοῦ βορρᾶ.

Extra circulum praeterea leguntur: in sinistra parte superiore μεγάλη ζωή, in inferiore μέγας θάνατος; in dextra superiore μικρὰ ζωή et infra μικρὸς θάνατος.

En habes harum nugarum, quas invenire potui. Quarum ratio vereor, ut possit reddi, nisi antea aliquando plena materies, nunc fere omnis in bybliotheceis condita, proposita fuerit.

Hoc interim dici potest, e sat antiquo fonte haec redundasse. Nam sine dubio cognata cum his est sphaera illa Democriti supra adlata, quam papyrus Leydensis recepit. Alia quaedam exempla invenies apud de Tannery loco superius indicato. Quorum prioris sphaerae titulum, Byzantinis versibus, quod editorem fugit, compositum hic repetere licebit (p. 258, 10):

Μικρὸν λαξευτήριον ἄκοινον ξένοις.
ἐνταῦθα τοῦτου τὰ κεφάλαια σκόπει
χρήσιμα τυγχάνοντα. βραχὺ τῷ λόγῳ.
τοῖς ἀστρονόμοις ταῦτα τῶν φιλοσόφων.

Ceterum, quam rationem in Democritea sphaera detexisse se confirmet Berthelot, valde miror. Mihi quidem, quamvis saepe numeros versarem, nulla omnino ratio eluxit.

Addenda et Corrigenda.

p. 346, 150: Typhonem cometam agnovit Aristoteles quoque (Plin. n. h. II 91) qui tamen a Petosiriaco longe differt.

p. 349, 33: idem ostentum commemorat Plinius (n. h. II 93).

p. 363 (fgm. 19, 2): lege προοίμιον pro παροίμιον.

p. 385 (fgm. 38, 52): σταυροῦ. σταυρός hic usurpatur ut ὀρίζων, ὄρος, id quod separat et dividit. Hanc verbi vim satis vulgatam esse labente antiquitate probat doctrina Valentini gnostici, cui σταυρός aeon ὄρος quoque appellabatur, quia ἀφορίζει ἀπὸ τοῦ πληρώματος ἔξω τὸ ὑστέρημα; cf. Hippolyti refut. haer. VI 31 (p. 276, 116 D. S.).

Augustinus Niphus (de auguriis l. I c. 21 = Graevii thes. ant. Rom. V 348 B—D) de palmoscopia quoque ad sidera relata, item de sternutamenti cum stellis conexu Petosiridem et Neocepsum (sic) egisse adfirmat. Sed nescio unde haec sumpserit.

In cod. Paris. Gr. 2419 haec exstant Nechepsonis et Petosiridis fragmenta, adhuc inedita (sec. catal. Engelbrechtii in Heph. Theb. ed. p. 15 sq.): f. 88 v. περὶ μηνός καὶ τοῦ μερισμοῦ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ νεχεψώ. f. 155 v. περὶ δούρου (l. πετοσύρου). νεχεψώ τῷ τιμιωτάτῳ (θεμ. cod.) βασιλεῖ χαίρειν. hic tractatus idem est cum eo, quem fgm. 42 commemoravi. Fortasse etiam, quae exstant f. 91 r.: περὶ ὑετῶν ἀπὸ φωνῆς σύρου τινός et f. 92 r.: καθολικὰ παραγγέλματα περὶ καταστημάτων σύρου τινός ad Petosiridem referenda sunt. Sed hoc incertum est.

Indices.

I. Nominum.

Abraham 331, 25.
Ἄγαθος δαίμων 332, 16.
Africa 348, 31. 349, 4, 12.
Αἴγυπτος, Αἰγύπτιοι, Aegyptus, Aegyptii. passim.
Αἰθιοπία 336—342 passim.
Αἰθίοπες 344, 42. 352, 1.
Aethiopes 349, 26.
Ἀνάγκη θεός 380, 34.
Ἀντίγονος 332, 8.
Anubius 376, 46.
Ἀπολλινάριος 334, 8.
Ἀραβία 338, 38. 339, 31.
Ἀραβες 380, 12.
Ἀραδία 337, 29.
Ἀρμενία 338, 11. 340, 7. 345, 17.
Ἀρμένιον 380, 19, 28.
Ἀρμενιακόν 380, 18.
Ἀσία 336—342 passim.
Ἀσκληπιός, Aesculapius 331, 20, 24, 35. 376, 46. 377, 9. 381, 40. 382, 7.
Ἀσσύριοι 347, 22. 386, 42.
Ἀτλαντικὸν πέλαγος 342, 12.
Augustus 349, 14.
Αὔλος 330, 34.
Avienus 348, 27.
Ἀχιλλεύς, Achilles 383, 13, 20. 384, 32. 385, 1, 2, 39. 386, 3. gen.: -is 383, 13 -ei 383, 15.
Βαβυλών 336, 38. 337, 7. 338, 30.
Βαβυλωνία 338, 39.
Βακτριανή 337, 29.
Berosus 360, 32.
Γάδαιρα 344, 6.
Γάδεις 344, 7.
Γάλατες 338, 9.

Γερμανία 339, 7.
Γολιάθ 386, 49.
Graeci 359, 1.
Δαβὶδ 386, 49.
Εἰλήθουα 339, 24. 348, 2.
Ἐκτωρ, Hector 383, 13, 19, 20. 384, 36. 385, 2, 3. 386, 3.
Ἕλληνες 330, 23. 336, 41. 338, 9, 29. 339, 1. 380, 28, 32.
Ἐλλήσποντος 338, 12.
Ἐλυμαία 339, 7.
Ἐλυμαίς 336, 13. 338, 40. 354, 12, 29.
Enichnus 331, 24.
Erigenes 360, 31.
Ἐπιφί 351, 20.
Ἐρμῆς 331, 20. 382, 7.
— πάνσοφος 331, 34.
— τρισμέγιστος 381, 37.
Ἐρυθρὰ θάλασσα 338, 40. 344, 5.
Εὐβοία 338, 24.
Εὐξεινος 344, 21.
Εὐρώπη 342 sq. passim.
Εὐφράτης 337, 30. 338, 40.
Εὐφρατησία 345, 17.
Ζωροάστρης 357, 30—ὁ πολὺς 332, 5.
Ἡρακλέους στήλαι 344, 19.
Ἡφαιστος 331, 20.
Θράκη 337, 1.
Θράσυλλος, Thrasyllus 331, 4. 334, 9.
Θῶθ 375, 29.
Hispaniae 348, 34.
Ἰμένθης 331, 20.
Ἰνδία 339, 7.

- Ἰνδοί 336, 39.
Ἰταλία, Italia 336, 23. 337, 35. 348, 34. 349, 5, 13.
Ἰταλοί 339, 40.
Ἰωνία 338, 7, 12, 38.
- Καμπέστριος, Campestris 342, 32. 347, 5. 349, 28. 351, 5.
Καππαδοκία 337, 40. 338, 11. 340, 7.
Καρία 338, 38.
Censorinus 358, 36.
Κιλικία 336, 23, 28, 44. 337, 34. 338, 19. 339, 37.
Κνοῦφισ 332, 16.
Κρήτη 338, 27.
Critodemus 331, 26.
Κύπρος 336, 14. 337, 4. 339, 10, 39.
- Λιβύη 336 sq. passim. Libya 348, 42.
Λίβυες 337, 8.
Lucanus, adn. super eum 351, 4.
Λυδία 338, 11.
- Μακεδονία 337, 34. 339, 1.
Μαυρουσία 344, 7, 10.
Μεσοποταμία 338, 39. 339, 31.
Μηδία 336, 13. 339, 7.
Mercurius 331, 24. 376, 46.
- Νεῖλος 338, 39. 341, 17. 345, 26. 346, 1. 351, 34. 353, 11. 355, 25.
Νεχεψώ passim. N. ὁ βασιλεύς 387, 21.
N. βασιλεύς Ἀσσυρίων 386, 42. Νεχεψώς 380, 8, 19. ὁ βασ. N. 379, 23.
Νεχεψώ 381, 4, 12. 382, 1. Nechepso 382, 27. N-on 379, 38.
N-os 333, 42. N-us 331, 7. Nechepso 331, 25. 376, 38. 378, 27, 45. 379, 8. N-os 360, 23.
- Orpheus 331, 25.
Ὅσιρις 332, 17.
- Πέρσαι, Persae, Περσίς 338 sq. passim.
Πετόσιρις, Petosiris passim. gen. Πετοσίρειος 385, 15. 386, 11, 41. 387, 32. ὁ βασ. Π. 360, 45. Πετοσιριακαὶ παραδόσεις 342, 32. Πετώσιρις 384, 1.
Πετόσειρις 357, 30. 358, 13. 380, 39.
Πετόσιρος 364, 11. gen. Πετοσίρου 387, 20.
Πόντος 339, 9.
Πτολεμαῖος (rex) 331, 33 — (astr.) 334, 9. 357, 31. 364, 7.
Πυθαγόρας 376, 28.
- Ῥώμη 336, 28.
Ῥωμαῖοι 345 sq. passim. 381, 33.
- Ῥωμαϊκός 346, 35.
Σήθ 375, 2, 20.
Σκυθία 338, 28.
Σουσιανή 337, 29. 338, 33.
Σούσωθις 332, 18.
Συρία, Syria 336 sq. passim.
Σῶθις 351, 19, 22.
- Ταρτησσός 344, 6.
Ταυροκιλικία 345, 18.
Τυρρηνοί 339, 40.
Τυφών, Typhon. 346, 27. 348, 7. 349, 21, 22. 351, 7, 9.
- Υψικλῆς 334, 25.
- Φαμενιώθ 381, 32.
Φοινίκη 337 sq. passim.
Φρυγία 336, 44. 338, 11.
- Χαλδαῖκοί 331, 18.
Χνοῦμις 379, 31, 34.
- Ὠκεανός 342, 11.
- II. Verborum notabiliorum. *notantur verba, quae apud Stephanum desiderantur.*
- Ἀγαθοδαιμονεῖν 363, 3.
ἀγαθοποιός passim.
ἀδιάπτωτος 384, 13. 385, 22.
ἀκατόπτωτος 374, 50.
ἀκκοῖνος 388, 10.
ἀκτινοβολεῖν 376, 8.
ἀκτινοβολία 363, 17.
ἄλως 335, 20.
*ἀμβλύχρους 342, 33.
ἄμπωτις 342, 12.
ἀμφίκυρτος 353, 7.
ἀναβιβάζειν (computare) 385, 9.
ἀναβιβάζων 362, 35. 365, 30, 32.
ἀναγαλλίς πυρῶν καὶ κυανῆ 382, 12.
ἀναιρέτης 373, 19.
ἀναιρετικός 361, 38.
ἀνακύκλησις 333, 9. 365, 41.
ἀναφορά passim.
ἀναφορικός 334, 25.
ἀναχώρησις 333, 2.
ἀνοιχοδεσπότης 361, 28.
ἀνταύγεια 346, 21.
ἀντέρεισις 372, 27.
ἀντίδικος 384, 16. 385, 25.
ἀντιδόλωσις 342, 43.
*ἀντιζυγία 376, 6.
*ἀντιμαχία 332, 19.

- ἀντωπεῖν 347, 35.
ἀπόγειος 352, 9.
ἀπόκλιμα 368, 19. 369, 25, 27, 39.
ἀποκλίνειν 363, 21. 373, 47.
ἀπόκλισις 361, 17. 369, 34.
ἀποκρουστικός 374, 2.
ἀποκύησις 357, 32, 35, 40. 358, 8, 15.
ἀπόβρευσσις 361, 34. 362, 6.
ἀπόβροια 333, 3. 352, 21.
ἀποτελεῖν passim.
ἀποτελεσις 382, 20.
ἀποτελεσμα passim.
ἀποτελεσματογραφία 365, 38.
ἀποτελεστικός 358, 45.
ἄπρακτος 360, 44. 365, 25, 36. 368, 36. 372, 29.
ἄπαιστος 386, 44.
ἀριθμὸς κλῆρος 362, 11 — τρόπος 360, 43. 366, 35.
ἀριστολογία 382, 13.
ἀρμουθεν λίθος 380, 27.
ἀρτεμισία 382, 12.
ἀρχαῖοι 363, 44 — σοφοί 331, 18.
ὁ ἀρχαῖος = Petosiris 358, 42.
ἀστοχεῖν (absolute) 381, 11.
ἀστρολόγος 330, 34.
ἀστρολογούμενα 330, 25. 332, 23.
ἀστρονομία 332, 10.
ἀστρονόμος 388, 13.
ἀτονεῖν 370, 21.
αὐλακισμός 343, 20.
αὐτοπτική κλῆσις 380, 36.
ἀφαίρετης 361, 18. 374, 44.
ἄφεις 359, 37. 361, 32, 39, 42. 362, 3. 363, 16. 373, 3, 14, 18 — εως οἰκοδεσπότης 361, 4.
ἀφέτης 362, 40. 363, 19, 21. 373, 24, 25.
ἀφετικός 363, 16 — οἱ τόποι 359, 41. 373, 17.
ἀφώτιστος 385, 6.
- Βάθος 333, 3.
ὁ βασιλεύς = Nechepso 334, 23. 363, 22. 365, 14, 35. 366, 30. 370, 34. 371, 11.
βαρεῖν 384, 3.
benevola stella 359, 10, 13, 16, 17, 28, 32. 378, 40.
βιάζεσθαι 332, 6. 369, 39.
βραβεῖον 370, 18.
- Γενεθλιακή 375, 2.
γένεσις, genitura passim.
- Δαμάζω 369, 20.
decanus 356, 7, 10, 11, 12, 14, 16, 17. 357, 6, 9, 10. 379, 9, 11.
- decernere = ἀποτελεῖν 356, 9, 41. 357, 4. 359, 16, 17.
decretum 356, 39.
decumbere 382, 31, 36, 38.
διάττειν 335, 18. 341, 1.
διακρατεῖν 366, 25.
διαμετρεῖν 369, 15, 17.
διάμετρος passim.
διάστασις κεντρική 362, 44. 363, 1. 373, 52.
διατιθέναι γένεσιν 330, 34.
ὁ διδάσκαλος 382, 19.
διμοιριαῖος 368, 33.
δίμοιρος 368, 23. 372, 30.
*διοπτευτήριον 375, 33.
διοσημεῖα 347, 3.
*διοσημειακός 345, 36.
δισκεύς, disceus 346, 17. 347, 39. 349, 18. 351, 7.
διχότομος 353, 7. 369, 14, 16.
δοκίς 348, 13.
δρακοντία 382, 13.
δύναμις 381, 10.
- Εβδομαδικός 375, 12, 25.
εἰμαρμένη 370, 9, 11.
εἰσοδιάζειν 372, 20.
ἐκκεντρος 361, 36. 367, 15. 373, 49.
ἐκκρούειν 375, 4, 5.
ἐκλειπτικός 352, 24. 361, 18. 362, 36. 365, 33. 374, 51.
ἐκλειψις 334 sq. passim. 352, 31, 36.
ἐκπίπτειν 358, 30.
ἐκτεξίς 357, 33. 358, 22.
ἐκτροπή 358, 30, 34. 361, 2, 6. 365, 15.
ἐλελσφακον 381, 47. 382, 9.
ἐλλειμμα 341, 2.
ἐλλειψις 375, 7, 9, 15.
ἐμπερισχάνειν 368, 5.
ἐμπρακτος 360, 44. 362, 12. 365, 36. 368, 36. 372, 29.
ἐμπτωσις 335, 5, 11, 15.
ἐναλλοιοῦν 371, 28, 30.
ἐναντίωσις 368, 38. 370, 29.
*ἐνενηχοντάμερος 359, 2.
ἐννεαδικός 375, 12, 25.
ἐννεάμηνος 357, 37, 39, 43.
ἐξάγωνος 358, 29.
*ἐξακριβευσάμενος 384, 8. 385, 17.
ἐξαπλοῦν 364, 12.
ἐξισχύνειν 370, 22.
ἐπαίτης 370, 37.
ἐπαναφέρεσθαι 360, 5. 367, 25. 368, 8, 9. 369, 7. 371, 13. 373, 47.
ἐπαναφορά 363, 9. 368, 19. 369, 24, 37.
ἐπεμβαίνειν 332, 39. 370, 6. 372, 19.
ἐπέμβασις 370, 5. 371, 31, 32. 372, 13, 19.

ἐπιδύεσθαι 363, 9.
 ἐπιθεωρεῖν 366, 21. 369, 8.
 ἐπικαταφέρεσθαι 348, 9. 367, 26. 371, 13.
 ἐπίκεντρος 361, 36. 367, 13, 25. 369, 22. 371, 13. 373, 46, 48. 374, 2.
 ἐπικλώθειν 346, 46.
 ἐπικοινωνεῖν 352, 9, 16.
 ἐπικρατεῖν 367, 19. 370, 3, 27. 372, 24.
 ἐπικράτησις 360, 46. 361, 12, 29. 362, 19, 22.
 ἐπικρατήτωρ 361, 21, 27. 362, 40. 372, 9.
 *ἐπικτητικός 367, 3.
 ἐπιμερίζειν 372, 2.
 ἐπιμερισμός 371, 25.
 ἐπιπαρεῖναι 367, 20.
 ἐπισυμπαρεῖναι 368, 7.
 ἐπισύνθεσις 368, 15.
 ἐπιτροχάδην 331, 30.
 ἐπτάμηνος 357, 36, 41, 43.
 ἐπυδῆ 380, 11.
 εὐπροφάσιτος 369, 40.
 εὐτονεῖν 370, 28.
 εὐτονος 370, 25.
 ἔφοδοι γενικαί 334, 18.
 Ζωῆς οἰκοδεσπότης 361, 4.
 — χρόνοι 358, 42, 46. 361, 23. 362, 11. 363, 43. 366, 22. 367, 17. 373, 4, 19. ὁ περὶ — χρόνος 360, 44.
 Θεόπνευστος 384, 9. 385, 18.
 θέσις 352, 16, 18.
 Hippius 348, 29.
 homo minor mundus 376, 36.
 Ἰδιοτροπία 372, 44.
 ἡ ἱερατική 380, 35.
 ἱερός: ἀστήρ 341, 31 -ν ἄστρον 341, 38 -ά βιβλία 330, 25 -αὶ βίβλοι 331, 33.
 ἱππεὺς κομήτης 343, 15. 344, 30. 347, 13.
 ἵππιος κομήτης 351, 6.
 ἰσημερινός 353, 2.
 Καθυπερτέρησις 368, 38. 370, 29. 371, 5.
 καιρός 332, 40, 41.
 κακοδαιμονεῖν 361, 28. 366, 4.
 κακοθανασία 369, 26.
 κακοπάθεια 372, 32.
 κακοποιός *passim*.
 καλαμίνθη 382, 11.
 καταλιμπάνειν 384, 20, 35, 38. 385, 29.
 ? κατεδέσεσθαι 338, 21 *cf.* 339, 4.
 cautela 382, 28.
 κενταύριον 380, 25.
 κεντρικός 362, 44.

κέντρον 361, 34. 362, 6. 363, 1. 368, 9, 19, 29. 369, 35. 371, 29. 374, 1.
 κλῆρος 368, 8, 20, 29 — τύχης 363, 23, 41, 47. 364, 6, 9, 48. 367, 4.
 κλίμα 334, 23. 341, 3. 347, 42. 371, 3. 373, 46. 375, 22.
 κλιμακτήρ 375, 2, 7, 10, 15, 24.
 κλιμακτηρικός 375, 18.
 κομήτης, cometes 341 *sq.* *passim*.
 κοσμοκράτωρ 366, 6.
 *κυανόχρους 332, 26.
 κυκλάμινον 382, 10.
 Λαμπαδίας 345, 12. 347, 26. 349, 1. 351, 6.
 λαξευτήριον 388, 10.
 λάπαθον 382, 13.
 λοιπογραφεῖν 362, 44. 367, 16. 373, 50, 52.
 Magi 331, 7.
 maleficum sidus 360, 28.
 malevola stella 359, 11, 15, 17, 28, 32.
 μαρτυρεῖν *passim*.
 μείωσις 333, 2.
 μονομαχεῖν 384, 31.
 μονομάχος 384, 13. 385, 22. 386, 45.
 monomachus 382, 32, 39.
 μυστήρια 381, 1.
 Νυχθημέρον 342, 13.
 Ξηφίας κομήτης 344, 39. 347, 20. 348, 38. 351, 7.
 Οἰκοδέκτωρ 363, 12.
 οἰκοδεσποτεία 360, 46. 362, 20, 23, 27. 363, 8. 369, 12. 376, 10.
 οἰκοδεσποτεῖν 362, 43. 363, 2. 373, 51. 376, 1.
 οἰκοδεσπότης 361, 8, 25, 34. 362, 1, 5, 6, 40, 41, 43. 363, 1, 10. 373, 48, 51, 382, 18.
 *ὀλιγανάφορος 358, 29.
 ὀλιγοχροניות 362, 1.
 ὀλκή 380, 20.
 ὀμοθυμαδόν 370, 11.
 ὀριοκράτωρ 363, 11.
 ὄριον 334, 8. 361, 39, 42. 362, 2, 24, 28. — ου κύριος 361, 4, 8, 13, 17, 21, 30.
 οὐρανοβατεῖν 332, 34.
 Παλαιός, ὁ = Petosiris 364, 9, 10. 373, 48.
 οἱ παλαιοὶ 375, 28.
 πάννουχος 332, 24.
 πανσεληνιαίξις 374, 1.

πανσεληνιακός 358, 31. 360, 49. 361, 5.
 πανσέληνος 353, 2, 7. 358, 35. 363, 13. 367, 35. 368, 20. 369, 16.
 παρεγγυᾶν 363, 33, 40.
 παρεμπλοκή 368, 32. 369, 3.
 παροδεύειν 358, 22.
 παροδικός 365, 15, 20.
 πάροδος καιρική 365, 29.
 παρουσία 352, 43.
 περιάπτειν 369, 22.
 περίγειος 352, 10, 13, 14.
 περίκτισις 366, 3.
 περιποιεῖν 372, 2.
 περιποιητικός 372, 9, 17, 22, 24.
 περιστερεῶν ὄρθη 382, 9 — ὑπτία 382, 10.
 πλημμύρα 342, 12.
 πολλαπλασιάζειν 375, 5.
 πόλος 348, 10.
 πολυανάφορος 358, 29.
 πολυθρύλητος 369, 21.
 πολυπλασιασμός 375, 6.
 πολυχρονιότης 362, 6.
 ? praesensio 382, 33.
 πρακτῆρ 386, 46.
 πρακτικός 366, 26.
 προαναφέρεσθαι 360, 5.
 πρόσθεσις 332, 39. 367, 34.
 προσθετικός 353, 9.
 πρόσνευσις 333, 2.
 προσοικειοῦσθαι 361, 10, 13.
 πωγωνίας 348, 13.
 Quadratus 377, 38, 43 — a radiatio 377, 40.
 Radiatio 359, 28, 32. 377, 13, 20, 22, 23, 36, 40.
 respicere = προσβλέπειν 359, 13, 14, 28, 30, 32. 377, 31, 40.
 Σημαίνειν (*praegnanter*) 352, 19.
 σκιασμός 333, 4.
 sciencia sideralis 360, 31.
 σκιρτᾶν 386, 13.
 σκορπίουρος 382, 11.
 sphaera barbarica 378, 32.
 σταυρός 385, 12.
 στερεός. ζώδιον, μοῖρα 369, 19, 20.
 στῆθος τοῦ κόσμου 379, 31.
 στῆλαι κρύφμαι 331, 34.
 στηριγμός 352, 7, 19, 20.
 στοχασμός 332, 8.
 ὁ συγγραφεύς 366, 9.
 συχρηματίζειν 366, 16.
 συζυγία 352, 40, 46.

συμπάθεια 332, 19 -λίθων 381, 46 -λίθων καὶ βοτανῶν 381, 15. 382, 2.
 συμπαρεδρεύειν 372, 14.
 σύμφυτον 382, 10.
 *συμφηροθετεῖν 367, 9.
 συνάπτειν 368, 4, 24.
 συναφή 333, 3. 366, 34, 37. 367, 7, 27. 368, 25. 371, 9, 15, 18.
 συνεπιπλοκή 367, 10.
 συνιδρύειν 331, 19.
 συνοδεύειν 374, 1.
 συνοδική 358, 31, 32. 360, 49. 361, 1. σύνοδος 353, 1, 5, 8. 357, 44, 46. 358, 1. 361, 1. 363, 12. 368, 20. 369, 14.
 συσχηματίζειν 361, 31. 373, 32. 374, 44.
 σχῆμα 352, 5, 7. 353, 6. 366, 14. 368, 14. 369, 41. 370, 2. 371, 22.
 σχηματίζειν 361, 14, 22. 370, 16. 374, 5.
 σχηματισμός 365, 5. 369, 34.
 σχηματαγραφία 368, 26. 370, 23.
 Ταλανίζειν 373, 13.
 testimonium 359, 33. 377, 7, 13, 22, 25, 33, 35, 38, 41, 44. 378, 40.
 tetartemorion 360, 24.
 τετραγωνίζειν 369, 14, 17, 28, 32.
 τετράγωνος 352, 44. 357, 39. 358, 27, 38, 40. 371, 17, 27, 38. 372, 1, 4.
 τηκόλιθος 380, 8, 9, 12.
 ? τιτάν 348, 7.
 τοποθεσία 368, 19.
 tractus = κλίμα 360, 25.
 τριγωνικός, trigonicus 363, 12. 377, 36.
 τρίγωνος, trigonus 358, 28. 374, 49. 377, 25, 30, 33, 43. 382, 17 -ον βασιλικόν 342, 2, 45.
 τρίωρος 336 *sq.* *passim*.
 τροχίσκος ἡλιακός 381, 9.
 Ὑπάρχειν εἰς τι *inesse in aliqua re* 382, 15, 16, 17.
 ὑπερπίπτειν 358, 1.
 ὕψος 333, 2.
 *Φαεσφορεῖν 363, 29.
 φάσις 333, 7. 355, 18. 368, 30. 371, 25. 376, 7.
 fines = ὄρια 359, 19.
 fortunae locus = κλῆρος τύχης 356, 42.
 φρενήρης 381, 12.
 φρέτον 344, 12.
 φωσφορεῖν 363, 10. 368, 4.
 φωτισμός 355, 18.
 Χρεοκοπεῖν 375, 16.

χρηματίζειν 365, 17. 366, 21, 31. 369, 9, 12. 370, 15, 28. 372, 23. 373, 46.	χρώματα τῶν ἀστέρων 334, 44 sq. cf. 340, 37.
χρηματιστικός 361, 23, 27. 363, 4. 365, 14, 23, 25. 370, 6.	χυλοποιεῖν 382, 14.
χρονογραφία 366, 27, 30.	χύλωσις 381, 39. 382, 6.
*χρονοκρατεῖν 370, 5.	Ὠριμαῖος 361, 35. 362, 39. 363, 20.
χρονοκράτωρ 365, 39. 373, 22.	Veteres divini 355, 48.

Summarium.

	Seite.
De Nechepsonis et Petosiridis vita scriptis librorum memoria .	327
Nechepsonis et Petosiridis reliquiae.	
I. Testimonia	330
II. Fragmenta.	
A. Ἀστρολογούμενα	332
B. Opus medicinam tractans	378
C. Καθὰ Ἑλληνας καὶ Αἰγύπτιοι τὰ περὶ θεῶν διετάξαντο	380
D. Περὶ τῶν παρ' Αἰγυπτίους μυστηρίων	381
E. Suppositicia	381
Addenda et Corrigenda	388

Heidelbergae.

Ernestus Ricss.

Die Cäsarausgabe des Hirtius.

Landgrafs „Untersuchungen zu Cäsar u. s. Forts.“ (1888) haben jedenfalls das Verdienst, daß sie die Aufmerksamkeit weiterer Kreise auf die Supplemente zu Cäsars Kommentaren und auf deren Entstehungsgeschichte gelenkt haben. Dieser Anregung verdanken wir auch einen sehr beachtenswerthen Aufsatz W. von Hartels über die „Cäsarausgabe des Hirtius“, der in den „Commentationes Woelfflinianaë“ (Leipzig 1891) veröffentlicht ist.

Von einer „Cäsarausgabe des Hirtius“ hat meines Wissens zuerst R. Menge gesprochen und zwar in der N. Philol. Rundschau (1889 S. 148) sowie im Hallenser Programm über „das Relativum in d. Spr. Cäsars (1889)“. Gegen seine Aufstellungen habe ich mich gelegentlich gewendet in den Comm. Woelfflin. p. 52. Es läßt sich nämlich die Annahme Menges, daß die Handschriftenklasse α direkt auf eine von Hirtius veranstaltete Ausgabe des ganzen Bellum Gallicum, β aber auf eine von Pompejus Macer redigierte Gesamtausgabe des vollständigen „Cäsarischen Generalstabsarchives“ zurückgehe, aus den einschlägigen Worten des Hirtius (Epistula ad Balbum) und Sueton (Jul. cap. 56) nicht überzeugend begründen. Andererseits steht dieselbe im Widerspruch mit der Wahrnehmung, daß beide Familien eine größere Anzahl von Fehlern und Lücken gemeinsam haben¹⁾. Letztere aber weisen mit Sicherheit auf eine längere gemeinsame Vorgeschichte der beiden überlieferten Textesrecensionen hin. Auch dürften viele Abweichungen zwischen letzteren eher als die Folge der Nachlässigkeit und Willkür gewissenloser Abschreiber, denn als Resultat einer redaktionellen Thätigkeit gebildeter Männer aufzufassen sein.

Hartels Aufstellungen nun unterliegen ebenfalls mancherlei Bedenken. Nach seiner Auffassung wollte Hirtius „eine zusammenhängende Darstellung der Thaten Cäsars geben und die zum Theil noch unedierten Cäsarischen Berichte mit den bereits edierten in einem bleibenden Corpus vereinigen“ (S. 119). Noch klarer kommt diese Anschauung in folgenden Worten zum Ausdruck:

¹⁾ Auch die Thatsache, daß die in α gewöhnlich vorhandene Subskription des J. Celsus auch in einigen β -Handschriften noch nachzuweisen ist, wird zu Gunsten einer verhältnißmäßig späten Spaltung der Ueberlieferung ins Feld geführt werden dürfen.